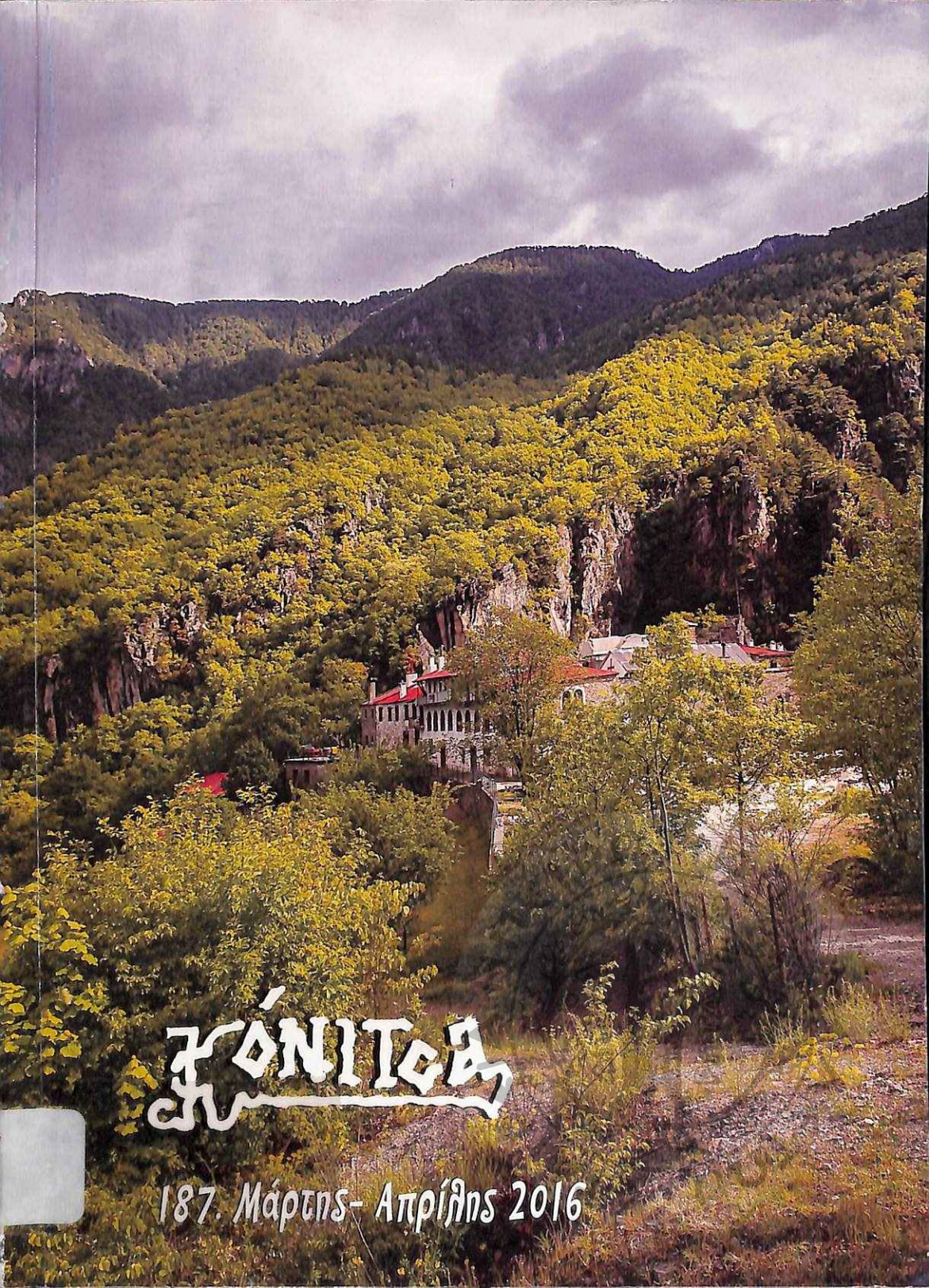
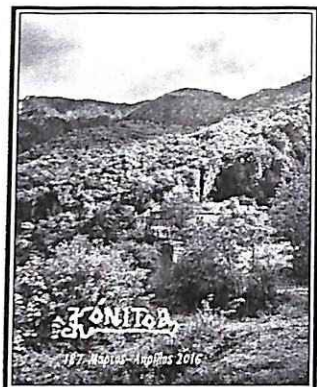

ΚΟΝΙΤΣΑ

187. Μάρτης- Απρίλης 2016

187. Μάρτης - Απρίλης 2016

Φωτ. εξωφ. Μονή Στομίου - Γράβος Π.Σ.Τ.

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάνγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 187 Μάρτης - Απρίλης 2016 • Euro 3

Περιεχόμενα

Σελ.	
81	Πρόσφυγες στην Κόνιτσα, Β. Τσιαλιμάνη
85	Οι Πρόσφυγες, Σ.Τ.
87	Η Κόνιτσα το 1874 & Προγενέστερα, Χ. Γκούτου
93	Η πεσμένη «Μεσογέφυρα» στον Αώο, Θ. Ζιώγα
100	Δυο γέφυρες «θύματα», Σ.Τ.
102	Ο λόγος είναι ασήμι, Ελ. Βλέστη
103	Το σπίτι στην ανηφοριά, Η. Ανδρέου
107	Η ίδρυση του Νοσηλευτηρίου Ε.Ε.Σ., Ι. Παπαϊωάννου
114	Ιστορικό & Λαογραφικό Αρχείο Κόνιτσας, Αναστ. Ευθυμίου
116	Το Ταχυδρομείο Μόλιστας, Δημ. Παπαλάμπρου
120	Η Βουλή τίμησε τον Ροβήρο Μανθούλη, Σ.Τ.
121	Στη γοητεία του Αώου, Λ. Μάλαμα
125	Ο υδρόμηνος της Εξοχής, Π. Δήσιου
131	Η Λαϊκή μας Παράδοση, Γ. Δερμπτζάκη
133	Για τις ναζιστικές θηριωδίες, Φ. Καραμήτσου
135	Ονειροφαντασίες, Τ. Κανάτση
136	Προσευχή στην Παναγία, Μ. Νάτση
137	Κοιτάμπασηδες - Προεστοί - Αρχοντολόι, Χ. Ζάνη
139	Λουτρά Αμαράντου, Χρ. Βλάχου
140	Πόθος, Χρ. Αποστόλου
141	Ο γιατρός από τη Βούρμπιανη, Σωκ. Οικονόμου
147	Συνέντευξη στο Ν. Σουτόπουλο
151	Ανοιχτή επιστολή, Τζ. Μάρραιη
152	Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΘΕΟΔΩΡΙΔΗ

Γαριβάλδη 10,

45221 Ιωάννινα

τηλ. 26510 77358

e_theodo@otenet.gr

Πρόσφυγες και στην Κόνιτσα

α. Κύμα προσφύγων-μεταναστών κατέκλυσε την ανήμπορη, ανέτοιμη και φτωχευμένη Ελλάδα. Με το κλείσιμο των συνόρων από τους Σκοπιανούς (και από τις άλλες χώρες παραπάνω) εγκλωβίστηκαν στην χώρα μας, περισσότεροι από 50.000 και κανένας δεν ξέρει που θα φθάσει ο αριθμός τους στο μέλλον. Ούτε να αντικρίσει κανείς από τηλεοράσεως δεν μπορεί τους καταυλισμούς της ντροπής και του παραλογισμού στην Ειδομένη και στο λιμάνι του Πειραιά. Η απόγνωση και η εξαθλίωση γεννούν την παραφροσύνη των απελπισμένων. Ασιτοι, άποτοι, αχίτονες, ανυπόδητοι, κυνηγούν μπροστά στους φράκτες της απομόνωσης το όνειρο της Ευρώπης. Στην Ειδομένη η ανέχεια έφερε και το πλιάτσικο. Τα караβάνια ερχόταν από Τουρκία στα νησιά μας, όσοι δεν θαλασσοπνίγονταν στο Αιγαίο, και ακολουθώντας το βαλκανικό μονοπάτι έφθαναν στην Γερμανία και στις άλλες βόρειες χώρες. Το έτος 2015 εγκαταστάθηκαν στην Γερμανία περίπου 900.000 και στην Αυστρία 90.000 πρόσφυγες-μετανάστες, που πέρασαν από την Ελλάδα. Ο ελληνικός λαός έδειξε τα καλύτερα αισθήματα στους περαστικούς. Η νησιώτισσα ηλικιωμένη με το ρακοβύζι στο στόμα του προσφυγόπουλου έγινε παγκόσμιο σύμβολο της ανθρωπιάς. Το ταξίδι τους εξασφάλιζαν οι διακινητές-δουλέμποροι παίρνοντας και το τομάρι των δυστυχισμένων. Η περιέργη συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας κλείνει οριστικά το βαλκανικό μονοπάτι και προβλέπει μετεγκατάσταση προσφύγων στην Ευρώπη με το σταγονόμετρο και μόνο ξεκινώντας από το έδαφος της Τουρκίας. Οι περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και κυρίως αυτές που κάποτε ανήκαν στο ανατολικό στρατό-

πεδο, αναιρούν τις υποσχέσεις τους και δηλώνουν ότι δεν θα δεχθούν μετανάστες. Οι ΗΠΑ και η Ρωσία που ρίχνουν από αέρος σπάταλα φωτιά και μολύβι στην Συρία δεν πρόκειται να πάρουν στις χώρες τους κανέναν βομβαρδισμένο. Το προσφυγικό-μεταναστευτικό ταραξίζει συθέμελα ολόκληρη την Ευρώπη, που εγκαταλείπει ταχέως τις ιδρυτικές αξίες της. Σηκώνονται εθνικά τείχη. Οι ακροδεξιοί ακόμη και φασιστικά και ναζιστικά μορφώματα εκπροσωπούνται σε πολλά ευρωπαϊκά κοινοβούλια μέχρι και συμμετέχουν και σε κυβερνήσεις. Η Ευρώπη του διαφωτισμού θαμπώνει. Το προσφυγικό είναι βούτυρο στην φέτα κάθε λαϊκιστή. Οι πλειοψηφίες των κεντροδεξιών και κεντροαριστερών κομμάτων της μετριοπάθειας αμφισβητούνται. Ευρωσκεπτικιστές έως αντιευρωπαϊστές σηκώνουν ψηλά τις σημαίες τους στο όνομα θολού πατριωτισμού. Οι πρόσφατες τρομοκρατικές και φονικές επιθέσεις στην Λαχώρη του Πακιστάν, στις Βρυξέλλες, στο Παρίσι συγκλόνισαν, για την τρέλα τους, την ευρωπαϊκή κοινή γνώμη. Συχνά τέτοιες ενέργειες γίνονται στο Ιράκ, στην Λιβύη, αλλά αναφέρονται σε μονόστυχα των εφημερίδων. Άλλη αξία έχει η ζωή του ευρωπαίου κατά τον ευρωπαίο. Η αραβική άνοιξη με το διώξιμο των δικτατόρων από τους δυτικούς, για τα δικά τους γεωπολιτικά συμφέροντα, εξελίχθηκε σε αραβικό χειμώνα και τραγωδία των αραβικών λαών. Φούντωσαν τα φυλετικά και θρησκευτικά μίσση. Θύματα και των ακραίων ισλαμιστών του ISIS είναι και οι πρόσφυγες-μετανάστες. Οι ακραίοι ισλαμιστές στους κόλπους του ISIS, γεννημένοι και μεγαλωμένοι στην Ευρώπη, δηλώνουν φανατικά, όσο θα μας σκοτώνετε με τα αεροπλάνα σας θα σας σκοτώνουμε με τις αυτοκτονικές

81. Δωρεά Ευδοξου
Ημερομ. 23.5.2016
Αριθμ. 24634

βόμβες μας. Οι μουσουλμάνοι δύσκολα ενσωματώνονται στις δυτικές κοινωνίες και γκετοποιούνται. Ζητούν ακόμη και την εφαρμογή της «σαρία» στις γειτονιές τους. Παντού στην Ευρώπη φόβος. Ούτε ελευθερία, ούτε ασφάλεια. Οι πύραυλοι, τα αεροπλάνα, η σύγχρονη τεχνολογία δεν μας σώζουν από μια ζώνη μέσης γεμάτη εκρηκτικά και από ένα αποφασισμένο να πεθάνει άρρωστο μυαλό. Κανείς μας δεν είναι αθώος όταν όπου γης σκοτώνεται έστω και ένα παιδάκι, πολύ περισσότερο όταν έχουμε εκατόμβες παιδιών. Η παγκοσμιοποίηση με την ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων, εργασίας έδωσε και στην βία κατά της ανθρωπίνης ζωής την ελευθερία της. Το δυτικό κοσμοείδωλο καταρρέει. Την στρόφιγγα της μεταναστευτικής-προσφυγικής ροής προς την Ελλάδα κρατάει η Τουρκία που την χρησιμοποιεί κατά τα συμφέροντά της. Κάθε λίγο η ελπίδα για μείωση των ροών στο Αιγαίο εξανεμίζεται. Δεχθήκαμε ή μάλλον μας επέβαλαν και το NATO στο Αιγαίο, παραιτούμενοι κυριαρχικών δικαιωμάτων και βάζοντας έμμεσα το θέμα της συνδιαχείρισης κατά τα τουρκικά συμφέροντα, φιλοξενούμε και άνδρες της ευρωπαϊκής αστυνομίας (Frontex) και τούρκους αστυνομικούς αλλά προκοπή δεν βλέπουμε.

Οι σημερινές προσφυγικές-μεταναστευτικές ροές είναι από τις μεγαλύτερες στην ανθρωπινή ιστορία. Αιτίες του ξεριζωμού ιστορικά είναι οι πόλεμοι, οι δικτατορίες, οι πολιτικοί, φυλετικοί και θρησκευτικοί διωγμοί και φανατισμοί, η πείνα, η ανέχεια, η δυστυχία και η φτώχεια, οι φυσικές καταστροφές, ο υπερπληθυσμός, η φυσική θέληση τέλος αφρικανών και ασιατών για μια ασφαλή σε δημοκρατικές συνθήκες και αξιοπρεπή ζωή με εργασία στις βόρειες καπιταλιστικές ευρωπαϊκές χώρες με τα επιτεύγματα

της σοσιαλδημοκρατίας. Δεν έχει ερείσματα ο ισχυρισμός γιατί οι πρόσφυγες –μετανάστες δεν καταφεύγουν στα ομοεθνή και ομόθησκα πλούσια αραβικά κράτη του κόλπου (Σαουδική Αραβία κλπ) γιατί σε αυτές τις χώρες και αν γίνονται δεκτοί προκηρύσσονται θέσεις δημίων που παίρνουν με σπάθα δημόσια κεφάλια καταδίκων αλλά και μη αρεστών στο καθεστώς και η θέση της γυναίκας είναι εξευτελιστική, δούλα κάτω από τον πολυγαμικό άνδρα.

Η χώρα μας έζησε το φαινόμενο της μαζικής μετανάστευσης πριν λίγα χρόνια με τον ερχομό των Αλβανών, μετά την κατάρρευση του λεγόμενου υπαρκτού σοσιαλισμού το έτος 1989, και κάτω από τις τότε διαφορετικές κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες τούς ενσωμάτωσε και αξιοποίησε ή και εκμεταλλεύτηκε ακόμη τον ιδρώτα τους κυρίως στην ανέγερση και επισκευή οικοδομών αλλά και σε άλλους τομείς της οικονομίας. Παλιότερα, το 1922, είχε δεχθεί ομόθησους και ομοεθνείς πρόσφυγες, και η Κόνιτσα, μετά την μικρασιατική καταστροφή, οι οποίοι με την δουλειά και το μυαλό τους αναγέννησαν την Ελλάδα και βοήθησαν στην ομοιογεννοποίηση του πληθυσμού.

β. Η Αθήνα και γενικότερα η Αττική δεν μπορεί τώρα να φιλοξενήσει όλους τους πρόσφυγες-μετανάστες που διασκορπίστηκαν σε περισσότερα μέρη της Ελλάδας κυρίως σε ανεργά στρατόπεδα. Εδώ και ένα μήνα περίπου 160 πρόσφυγες Σύροι, διωγμένοι από τον πόλεμο στην Συρία, κυρίως γυναίκοι και παιδιά, φιλοξενούνται στο Κέντρο Παιδιού Κόνιτσας. Στην Συρία από το έτος 2010 διεξάγεται εμφύλιος πόλεμος. Ισλαμιστές με την βοήθεια των Αμερικανών στράφηκαν ένοπλα κατά του δικτάτορα Ασσαντ, που υποστηρίζεται από την Ρωσία. Οι δύο αντιμαχόμενες παρατάξεις έχουν μέτωπο

με τους ακραίους ισλαμιστές του Ισλαμικού κράτους (ISIS) που κατέλαβε μεγάλο μέρος της Συρίας και του Ιράκ. Όποιος στον κόσμο έχει αξιολογήσει πολεμική αεροπορία βρίσκεται στην Συρία και βομβαρδίζει στο πλευρό του ενός ή του άλλου. Ο εμφύλιος δεν γίνεται στα βουνά (βλ. ελληνικός εμφύλιος 1946-1949) αλλά μέσα στα αστικά κέντρα. Οι πόλεις ξεθεμελιώνονται. Παντού καμένη γη. Δεν υπάρχει διαφορά μαχητών και άμαχων. Όλοι είναι στόχοι των πυρών. **Στην Κόνιτσα συμπολίτες μας με ζεστή καρδιά τρέξανε και προσφέρουν υπηρεσίες στους ανέστιους.** Άλλοι συμπατριώτες μας είναι μουδιασμένοι και σκεπτικοί στο καινούριο φαινόμενο του ερχομού αλλοθρησκών και αλλοεθνών στον μικρό ρημαγμένο τόπο μας. Κανένας λογικός άνθρωπος δεν μπορεί να μην ανησυχεί για το μέγιστο προσφυγικό-μεταναστευτικό πρόβλημα, που προστέθηκε στις αδύναμες πλάτες της καχεκτικής Ελλάδας, που κάθε μέρα θα γεννά καινούρια μεγάλα προβλήματα, που κανείς δεν μπορεί τώρα να προβλέψει. Θα γεννά κινδύνους που ίσως να μην μπορούμε να ελέγξουμε. Οι εταίροι μας βρήκαν την λύση να τους «παρκάρουν» στην χώρα μας. Σκοπιανοί και Τούρκοι μέσα από το προσφυγικό-μεταναστευτικό πρόβλημα αναβαθμίστηκαν γεωπολιτικά. Χρηματοδοτούνται άφθονα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το μέλλον των εξόριστων αβέβαιο και ασχεδιάστο από το σε παρακμή ελληνικό κράτος. Αν δεν είχε μετάρχει ο στρατός στην προσφυγική υπόθεση ούτε μια σκηνή δεν θα είχε στηθεί. Οι ίδιοι οι πρόσφυγες-μετανάστες δεν θέλουν να μείνουν στην Ελλάδα της ανεργίας, της φτώχειας, της πείνας και της αστενίας. Μέρος

του ντόπιου πληθυσμού μας έχει «προσφυγοποιηθεί» από καιρό. Θέλουν να συνεχίσουν το ταξίδι τους στην βόρεια Ευρώπη αλλά χώρα υποδοχής για αυτούς δεν υπάρχει σύμφωνα με την συμφωνία Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τουρκίας. Σίγουρα και σύντομα θα υποχρεωθούν να χωνέψουν το κακό μαντάτο και τότε θα καταρρεύσουν ψυχολογικά και θα εξεγερθούν. Πόσο θα μείνουν στην Ελλάδα (και στην Κόνιτσα), πόσο θα αντέχουν να διαμένουν κάτω από μια σκηνή, που θα εργασθούν, που θα φοιτήσουν τα παιδιά τους, που θα νοσηλευτούν οι άρρωστοι και ανάπηροι, πως θα δαπανήσουν τον χρόνο τους; Ποιος θα καταβάλει την δαπάνη παραμονής τους; Θα υπάρχει πάντοτε ευρωπαϊκή βοήθεια για την τροφή τους; Τι θα γίνει με τους προσεληθόντες «αλληλέγγυους» διαλυτικούς-χαστικούς; Μπορούν τόσο γρήγορα «ελληνοποιηθέντες» πρόσφυγες-μετανάστες να καταλαμβάνουν εθνικούς δρόμους και σιδηροδρομικές γραμμές; Μπορούν να μην πειθαρχούν στις εντολές των κρατικών αρχών για τον τόπο διαμονής τους; Δεν μας φθάνει η δική μας ανομία; Γιατί άσχεφα βοηθούν να αλλάξουν τα αισθήματα των ντόπιων; Τα ερωτήματα περισσότερα, ακόμη και υπαρξιακά, και οι απαντήσεις ανάλογα με την ψυχή μας ή και αναβάλλονται.

γ. Επίκαιρα, αφού οι ξένοι είναι στο σπίτι μας, θα ακούσουμε την Μεγάλη Παρασκευή σε κλίμα χαροποιού πένθους τα ικετικά λόγια του από Αρμαθαίας ευγενούς Ιωσήφ προς τον Πιλάτο να του δώσει για ταφή το κρεμασμένο επί του ξύλου γυμνό σώμα του Χριστού, **του ξένου**, που μωρό ακόμη εξορίζεται στην Αίγυπτο ο Ηρώδης.

«Δος μοι τούτον τον ξένον,
Τον εκ βρέφους ως ξένον, ξενωθέντα εν κόσμω.
Δος μοι τούτον τον ξένον,

ον ομόφυλοι, μισούντες θανατούσιν ως ξένον.

Δος μοι τούτον τον ξένον,

ον ξενίζομαι βλέπειν του θανάτου τον ξένον.

Δος μοι τούτον τον ξένον,

όστις οίδε ξενίζειν τους πτωχούς και τους ξένους.

Δος μοι τούτον τον ξένον,

Ον Εβραίοι τω φθόνω απεξένωσαν κόσμω.

Δος μοι τούτον τον ξένον,

ίνα κρύψω εν τάφω, ος ως ξένος ουκ έχει την κεφαλήν πού κλίνη..."

ΜΕΤΑΦΟΡΑ

Δωσ' μου αυτόν τον ξένο

που ακόμη και μωρό όταν ήταν, μια κι ήταν ξένος,

ζούσε διωγμένος σαν ξένος στον κόσμο.

Δωσ' μου αυτόν τον ξένο,

τον οποίο οι δικοί του με μίσος

τον θανάτωσαν σαν να ήταν ξένος.

Δωσ' μου αυτόν τον ξένο,

του οποίου ο παράξενος θάνατος με ξενίζει.

Δωσ' μου αυτόν τον ξένο,

ο οποίος γνωρίζει να φιλοξενεί

τους φτωχούς και τους ξένους.

Δωσ' μου αυτόν τον ξένο,

οποίο οι Εβραίοι από φθόνο

τον αποξένωσαν από τον κόσμο.

Δωσ' μου αυτόν τον ξένο,

για να τον κρύψω στον τάφο,

γιατί σαν ξένος που είναι

δεν έχει πού να γείρει το κεφάλι του..."

Όταν ο Ξένος, ο από βρέφος Διωγμένος, Εξόριστος και Πρόσφυγας, «ος ως ξένος ουκ έχει την κεφαλήν πού κλίνη», ανδρώθηκε είπε ευλογημένα για τους σπλαχνικούς «**ξένος ήμην και συνήγαγετέ με**». Τέλος, έρχονται στο μυαλό μας οι στίχοι του εβραίου, κομμουνιστή, γιαν-

νώτη ποιητή Γιοζέφ Ελιγιά, που αντικρύζοντας τον Χριστό, γράφει: «δεν ξέρω αν είσαι ή δεν είσαι γιος Θεού/**ξέρω ότι είσαι ο Θεός του πό-νου**». Η προσφυγιά είναι αβάσταχτος πόνος.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Οι πρόσφυγες

Όπως γράφαμε και στο προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας ο άνθρωπος από τότε που εμφανίστηκε στον πλανήτη, δυστυχώς, δεν μπόρεσε να αποβάλει την αγριάδα του θηρίου της ζούγκλας και συμπεριφέρεται απάνθρωπα στον συνάνθρωπό του.

Με τις εγκληματικές επεμβάσεις των αδηφάγων ισχυρών του κόσμου δημιουργούνται πόλεμοι που καταστρέφουν χώρες και αναγκάζουν λαούς να εκπατρίζονται για να γλιτώσουν από το μαχαίρι των σφαγέων.

Ο φυσικός πλούτος μιας χώρας που αν αξιοποιηθεί, μπορεί να δώσει την ευτυχία στους κατοίκους της, κατάντησε «κατάρ» γιατί τραβάει σαν μαγνήτης τους απάνθρωπους εκμεταλλευτές οι οποίοι πέφτουν σαν γύπες για τα άνομα συμφέροντά τους.

Έτσι είδαμε, πριν ακόμη καταλαγιάσει ο κουρνιαχτός από τον β' παγκόσμιο πόλεμο, αντί να επικρατήσει μια παγκόσμια ειρήνη (διακαής πόθος όλων των λαών) μπήκε ο πλανήτης σ' έναν ατελείωτο χορό συγκρούσεων για το καταραμένο κέρδος των ολίγων. Εμφύλιοι στην Ελλάδα, Κορέα, Βιετνάμ.

Επεμβάσεις και δικτατορίες σε Λατινική Αμερική, Ασία, Αφρική. Βομβαρδισμοί Σερβία κ.ά.

Το μακάβριο αυτό σκηνικό σήμερα παρουσιάζεται στις γειτονικές μας χώρες

και προ παντός στην ταλαίπωρη Συρία όπου ξεσπίτωσαν εκατομμύρια οικογένειες αναγκάζοντάς τις να γίνονται πρόσφυγες περιπλανώμενοι από χώρα σε χώρα.

Σ' αυτή την κατάσταση, λόγω γεωγραφικής θέσης, βρέθηκε και η χώρα μας σε δύσκολη θέση, πληρώνοντας αμαρτίες άλλων. Δεκάδες χιλιάδες πρόσφυγες, κυρίως από τη Συρία έρχονται στην Ελλάδα με προορισμό την Ευρώπη και εγκλωβίζονται εδώ αφού οι άλλοι Ευρωπαίοι κλείνουν τα σύνορά τους.

Η πολιτεία οργάνωσε κάποια Κέντρα Υποδοχής αλλά είναι τόσο μεγάλος ο αριθμός προσφύγων που ξεπέρασε κάθε πρόβλεψη και έγινε το «αδιαχώρητο».

Ανάμεσα στα κέντρα αυτά, επιλέχτηκε και η πόλη μας, για χάρη των αναγνωστών που θα διαβάσουν το περιοδικό μας μετά από δεκαετίες θα κάνουμε μια σύντομη περιγραφή της υποδοχής πιο κάτω...

Λίγες μέρες πριν, ο Δήμος ενημερώθηκε από τις Αρμόδιες Υπηρεσίες για την απόφαση να σταλούν 162 πρόσφυγες από τη Συρία. Αμέσως άρχισαν από το Δήμο οι προετοιμασίες στο κτήριο του Κέντρου Παιδ. Μέριμνας. Το προσωπικό του Κέντρου, εθελοντές κάτοικοι κινητοποιήθηκαν και περίμεναν ως το βράδυ 11/3/16 τον ερχομό τους.

Από το πρωί έφτασαν στην Κόνιτσα η Πρόεδρος του Κέντρου Κοινωνικής Πρόνοιας Περιφέρειας Ηπείρου Κατερίνα Μιτοπούλου, ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ Γιάν-

νης Στέφος, Ομάδα του παραρτήματος Ερυθρού Σταυρού Ιωαννίνων με επικεφαλής τον Πρόεδρο Ν. Γερασιμίδη κ.ά. Τηλεοπτικά Κανάλια τοπικά και Αθηναικά, περιμένοντας την άφιξη, έπαιρναν συνεντεύξεις από πολίτες σφυγμομετρώντας τις διαθέσεις τους.

Οι ώρες περνούσαν, τα λεωφορεία αργούσαν, μακρύς ο δρόμος από τον Πειραιά ως την Κόνιτσα με τόσα γυναικόπαιδα...

Στις εφτά το βράδυ εμφανίστηκαν τα λεωφορεία στην Πλατεία Φριζή (δίπλα στο Κέντρο) και άρχισε σύντομα η αποβίβαση του κόσμου. Άνδρες, γυναίκες με την χαρακτηριστική μαντίλα, παιδάκια - πολλά παιδιά καταπονημένοι όλοι τους και κατευθείαν στις αίθουσες του Κέντρου. Το προσωπικό του Ιδρύματος, Ερυθροσταυρίτες και εθελοντές πολίτες επί τω έργω να βοηθήσουν. Άλλοι να μεταφέρουν σάκους, άλλοι να βοηθούν μανάδες με τα μωρά, όλοι τους να οδηγούν μέσα στις γεστές αίθουσες αυτόν τον ταλαιπωρημένο και βασανισμένο κόσμο με αισθήματα συγκίνησης και αλληλεγγύης.

Πολλοί θυμήθηκαν άλλες εποχές που,

κι αυτοί στο παρελθόν είχαν περάσει παρόμοιες καταστάσεις ή είχαν ακούσει από δικούς τους. Στην είσοδο και οι κάμερες των Μ.Μ.Ε. να αποθανατίζουν τις σκηνές και να παίρνουν σύντομες συνεντεύξεις.

Εκατόν εξήντα δύο συνάνθρωποι μας βρήκαν καταφύγιο να περάσουν το σύντομο διάστημα παραμονής στην πόλη μας (έτσι μας βεβαίωσαν οι Αρχές) μέσα σ' ένα κλίμα συμπαράστασης από την Τοπική Κοινότητα σ' ένα ίδρυμα της μεθαλωπική και παροχή συνθηκών για μια ανθρώπινη φιλοξενία.

Αμέσως ο Στρατός ανέλαβε τη σίτιση ώσπου η Συντονιστική Επιτροπή να μεριμνήσει για το επόμενο διάστημα με τη συμμετοχή και των ίδιων φιλοξενούμενων για αυτοεξυπηρέτησή τους.

Σε λίγες μέρες άνοιξαν κι άλλα Κέντρα φιλοξενίας στην περιοχή μας (Δολιανά, Κατοικά κ.ά.) και η ροή προσφύγων προς τη χώρα μας, δυστυχώς συνεχίζεται. Οι φίλοι μας Ευρωπαίοι έκλεισαν τα σύνορα και οι ξεριζωμένοι πρόσφυγες εγκλωβίστηκαν στον τόπο μας.

Από τη μια μεριά Αμερικανοί και Ευρωπαίοι υποκριτικά μας επαινούν για την ανθρωπιστική μας συμπεριφορά και από την άλλη δεν κάνουν τίποτε για το στάματμα του πολέμου που είναι η γενεσιουργός αιτία του προβλήματος.

Όλοι οι καλοπροαίρετοι άνθρωποι της Ευρώπης πρέπει να βροντοφωνάξουν. Στοπ, δεν παει άλλο. Σταματήστε τον πόλεμο στη Συρία!

Σ.Τ.

Η Κόνιτσα το 1874 και προγενέστερα

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΧΑΡΙΑΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Στην εφημερίδα «Νεολόγος» της Κωνσταντινούπολης, φύλλο 1774 της 24/5.1.1874-1875, δημοσιεύθηκε άρθρο, το οποίο είχε στείλει από τα Γιάννενα κάποιος που γνώριζε καλά την Κόνιτσα (ίσως ο καταγόμενος από τα Σουδενά δάσκαλος Α. Γονιός). Ο αρθρογράφος έλαβε πληροφορίες και από το βιβλίο του Ι. Λαμπρίδη «Περί των εν Ηπείρω αγαθοεργημάτων» που εκδόθηκε μετέπειτα, το 1880 (βλ. «Κόνιτσα», τ. 2015 σελ. 7). Η εφημερίδα έθεσε προ του άρθρου την εξής θεματολογική περίληψή του: Η Κόνιτσα και ο επίσκοπος Βελλάς. Τοποθεσία και όρη. Εκπαιδευτικά καταστήματα. Ανάγκη διατήρησης του Παρθενωγαγείου. Γέφυρα και λοιπά αγαθοεργήματα. Γλώσσα. Τμήματα του άρθρου, το οποίο αναδημοσιεύω εδώ, είχε αναδημοσιεύσει και ο Σ. Γκατσόπουλος στην «Κόνιτσα» του 1963, τεύχη 15-16 και 19-20.

Δέκα και τέσσαρας ώρας βορειοανατολικάς των Ιωαννίνων επί της εισόδου των στενών του Αώου των σχηματιζομένων αφ' ενός μεν υπό των ορέων Ραδόβολης και Καμήλας ή βουνών του Βραδέτου και αφ' ετέρου υπό του όρους Κόνου και επί της δεξιάς όχθης του ποταμού τούτου, κείται η πόλις Κόνιτσα, μητρόπολις της εξ εκατόν και τεσσαράκοντα χωρίων αποτελουμένης ομώνυμου επαρχίας και έδρα καϊμακάμη και του επισκόπου Βελλάς. Η πόλις αύτη, ει και κείται πλησίον αρχαίας πελασγικής ακροπόλεως, σωζομένης επί της ανατολικής πλευράς του Κόνου και ημίσειαν περίπου ώραν υπεράνω ταύτης, είναι νεωτέρα, αλλ' άγνωστος η εποχή της κτίσεως αυτής, όπως και πασών σχεδόν των νεοτέρων της Ηπείρου πόλεων, ως άγνωστον επίσης είναι και ποίαν εκ των αρχαίων πόλεων αντεκατέστησαν τα Στύμβαρα: το Εκατόμπεδον του Πτολεμαίου, την Βελλάν του Μελετίου ή την Κνωσσόν. Και κατά μεν τον μακαρίτην Π. Αραβοντινόν η Κόνιτσα παρήχθη εκ της Κνωσσού, Κνωσσός, Κονισσός, Κόνιτσα και Κόνιτσα. Κατά δε τον φιλέλληνα Πουκεβίλλην χρεωστέι το όνομά της εις τους Σκυθοσλαύους, διότι ούτοι ειδικάς έδιδον ονομασίας επί των επί στενών κειμένων πόλεων, όπως και οι Έλληνες Στενοχώρια, Κλεισούρα κλπ. και οι Οθωμανοί το Δερβέν ως Δερβέν Κασαπάς κτλ. και υποθέτει ότι είναι η Γλαβανίτσα, η μητρόπολις της μεσημβρινής Ιλλυρίας, περί ης Άννα η Κομνηνή ομιλεί εις το Ε' βιβλίον της ιστορίας αυτής, λέγουσα ότι έκειτο επί της οδού του Δυρραχίου εις Ιωάννινα επί θέσεως υπερκειμένης κοιλάδος. Ότι δε τοιαύτη η θέσις της Κονίτσης είναι βέβαιον και μόλις μίαν και ημίσειαν ώραν απέχει της οδού ταύτης, αλλά δεν είναι η Γλαβανίτσα, διότι αύτη έκειτο πλησίον των Καννίων ως εξαγεται εξ όσων αύτη η Άννα λέγει περί Ροβέρτου μετά την εις τον στόλον του επελθούσαν ατυχίαν.

Οπωσδήποτε η Κόνιτσα είναι νεωτέρα πόλις, κειμένη επί της δυτικής πλευράς του όρους Κόνου, όστις, αρχόμενος εκείθεν και διήκων προς δυσμάς, ανατολάς και βορειοανατολικά, αποτελεί τα του Γεωργίου του Ακροπολίου ηπειρωτικά Πυρρυναία, τα χωρίζοντα την Παλαιάν από της Νέας Ηπείρου ή κατ' άλλους τα Κανδαβιανά (όρη της Κολωνίας), των οποίων η κυριωτέρα κορυφή και η υψηλότερα της Πίνδου είναι ο Σμόλεγκας ή ο Γράμμος των αρχαίων, ως εκάλουν την εντεύθεν προς δυσμάς διευθυνομένην διακλάδωσιν της Πίνδου, ήτις φέρει και τα ειρημένα ονόματα. Επειδή δε κείται επί κατωφερούς θέσεως, φαίνεται ως να ήναι εκτισμένη σιβαδόν. Περιέχει περί τας 700 οικίας, εξ ων αι 400 είναι χριστιανικά και αι 300 οθωμανικά. Διαιρείται δε εις κάτω και παλαιάν Κόνιτσαν και εις άνω η νέαν Κόνιτσαν. Περιέχει δύο εκκλησίας, την των αγίων Αποστόλων εις την κάτω Κόνιτσαν και την του αγίου Νικολάου την και Μητρόπολιν εις την άνω ή νέαν Κόνιτσαν.

Αι εκκλησίαι αύται δεν διακρίνονται ούτε επί αρχιτεκτονική τέχνη ούτε επί πλούσια διακοσμήσει. Επίσης περιέχει και δύο οθωμανικά τεμένη, εξ ων το εν, το κατά την είσοδον της Κονίτσης και επί της όχθης του Αώου, είναι κτίσμα Μωάμεθ του Β' του κατακτητού, ότε εξεστράτευσε κατά Γεωργίου του Καστριώτου. Εν Κονίτση υπάρχει έτι και περικαλής και πλούσιος τεκές των Μπεκτασίδων, υπαγόμενος εις τον της Αμασείας, και εν αυτώ εδρεύει ο μπαμπάς ή αρχηγός των εν Ηπείρω Μπεκτασίδων.

Οι κάτοικοι της Κονίτσης ασχολούνται εις την γεωργίαν και εις το εμπόριον της εισαγωγής και εξαγωγής, όπερ κυρίως συνίσταται εις κάππας και μάλλινα υφάσματα και σκεπάσματα και αύτη είναι η μόνη βιομηχανία του τόπου τούτου. Η γη της Κονίτσης ή μάλλον της υπό τους πρόποδας αυτής εξαπλουμένης κοιλάδος είναι ευφορωτάτη, ως όλα τα Δέλτα των ποταμών, και παράγει γεννήματα αξιόλογα, οίνον και παντός είδους καρπούς, αλλά ταύτα πάντα δια την ατέλειαν της γεωργίας και της κηπουρικής μόλις εξαρκούσι προς διατροφήν των κατοίκων αυτής και ουδεμία εξαγωγή γίνεται. Επί δε του όρους του Κόνου απαντώνται και οι λεγόμενοι ψευδοαδάμαντες εκ των εν αυτώ βράχων. Εν Κονίτση κατ' έτος γίνεται κατά Σεπτέμβριον εμπορική πανήγυρις, *Παζαρόπουλον* καλουμένη, ήτις διαρκεί δέκα ημέρας, και εις ην συνέρχονται πολλοί έμποροι εκ των διαφόρων πόλεων και χωρίων της Ηπείρου και Μακεδονίας και ανταλλάσσουν τα εμπορεύματα αυτών. Ιδίως εις την πανήγυριν ταύτην πωλούνται ζώα παντός είδους, τυρία διαφόρων ποιοτήτων και ποικίλα μάλλινα υφάσματα προς επιτόπιον χρήσιν.

Η Κόνιτσα έχει ελληνικήν αξιόλογον σχολήν, δύο αλληλοδιδασκασίας και εν παρθεναγωγείον. Αλλά πόθεν ταύτα διατηρούνται και οποία εξ αυτών ωφέλεια, τούτο ερχόμεθα να είπωμεν προς τιμήν των Κονιτσιωτών, του όντως φιλομούσου αυτών αρχιερέως κυρίου Γερμανού, όστις επαξίως από δεκαπενταετίας περίπου ποιμαίνει την θεόσωστον της Βελλάς επαρχίαν.

Ως ηδυνήθη να εξακριβώση ο ακάματος ελεοδίφης και πολλών επαίνων άξιος,

διά τους υπέρ των ελεοθετών και κληροδοτημάτων της Ηπείρου αιρύτους μόχθους αυτού, ιατρός κύριος Ι. Λαμπρίδης, κατά το 1784 συνέστη το πρώτον εν τη κάτω Κονίτση σχολή, φιλοτίμω δαπάνη και αξιομιμήτω ζήλω των αιμνήστων Ζαίρα και Τατζέτζου, αφιερώσαντος του Τατζέτζου και τόπον τινά υπέρ της σχολής. Από τότε δε μέχρι του 1807 η σχολή Κονίτσης διετηρείτο κατά το αξιομίμητον παράδειγμα των ειρημένων δια συνδρομής, ότε γενναίως επροικοδότησεν αυτήν ο αοίδιμος Ιωάννης Μάνθου Κονισιώτης, ο εις το γαζοφυλάκιον της Νίζνης της Ρωσσίας διαθείς 50.000 χαρτονομισμάτων (ασιγνάσας) υπέρ των Ιωαννίνων δια 6.000 ασιγνάσων. Μετά τούτον κατά τα 1813 ο ανεψιός του ειρημένου Μιχαήλ Δ. Κονισιώτης, διαθέντων υπέρ των Ιωαννίνων 5.000 ασιγνάσας, διέθετο και υπέρ της σχολής Κονίτσης ασιγνάσας 2.400. Τα ποσά ταύτα αποφέρουσι κατ' έτος ρούβλια αργυρά 120 ή εις γρ. 15 το ρούβλιον γρ. 1.800, τα οποία έρχονται εις χείρας των Ιωαννίνων, οι οποίοι παρέχουσι με ταύτα ανέκαθεν τη Κονίτση, αλλ' ουκί και ως δει. Οι Κονιτσιώτες νομίζουν την συνδρομήν ταύτην ως προερχομένην εκ καλοκαγαθίας και φιλομουσίας των Ιωαννιτών, όπερ πολλώ απέχει, και δια τούτο διατελούσιν άγνωστα εν Κονίτση και τα ένδοξα και περιφανή ονόματα των αιμνήστων τούτων ελεοθετών, ενώ έπρεπε χρυσοίς γράμμασι να έχωσι ταύτα εγκεκαραγμένα εις τας εισόδους των εκπαιδευτικών καταστημάτων αυτών, ως και το του φιλομούσου αρχιερέως των κυρίου Γερμανού, δι' όσα παρακαπόντες θέλομεν είπει. Ούτως έκτοτε εξησφαλίσθη η ύπαρξις της σχολής της Κονίτσης, ης καρπός ηδύς υπήρξεν η εξημέρωσις και η εξελληνίσις των περίξ αυτής χωρίων, τα οποία μηδ' αυτής της Κονίτσης εξαιρουμένης είχαν ως γλώσσαν την κουτσοβλαχικήν, ην έκτοτε απέμαθον και απεσκοράκεσαν ως γνήσιοι και αληθείς Έλληνες.

Τα εισοδήματα ταύτα μέχρι του 1821 διετίθεντο υπέρ της σχολής της κάτω Κονίτσης, αλλ' έκτοτε μετεφέρθησαν και διατίθενται υπέρ της κεντρικής ελληνικής σχολής της άνω Κονίτσης. Η δε δημοτική σχολή της κάτω Κονίτσης διατηρείται εκ του τρίτου (γρ. 700) των εισοδημάτων της εντός των στενών του Αώου κειμένης μονής του Στομίου, της οποίας τα κτήματα κάλλιστα ποιών έδωκεν υπό ενοίκιον μετά τον θάνατον του ηγούμενου ο την αποστολήν αυτού εννοών και επαξίως ιθύνων την επισκοπήν ταύτην άγιος Βελλάς κύριος Γερμανός, και εκ των εισοδημάτων της εκκλησίας των αγίων Αποστόλων ανερχομένων εις γρ. 700-800 κατ' έτος. Η δε ελληνική σχολή της άνω Κονίτσης διατηρείται εκ του ειρημένου κληροδοτήματος του αποφέροντος επήσιως γρ. 1.800, εκ των δύο τρίπων των εισοδημάτων της μονής Στομίου γρ. 1.400, εκ του περιφερομένου εις τας εκκλησίας δίσκου και εκ της συνδρομής των φιλομούσων, άτινα όλα ομού ανερχονται εις λίρας οθωμ. 60, τας οποίας πληρόνουν εις τον επαξίως προ ετών διευθύνοντα αυτήν ικανόν διδάσκαλον κύριον Παντούλην, ούτινος οι μαθηταί διακρίνονται και εν τη σχολή των Ιωαννίνων. Εάν δε ανέκαθεν τα εκ Βλαχίας εισοδήματα του κτήματος της Βελλάς, πασιγνώστου Μπαμπιενίου, δεν κατέτρωγεν ο εν

Ιωαννίνοις αρχιερέυς μετά των αυτοκαλουμένων και εκ τοιούτων πλουτούντων αρχόντων και εδίδοντο τοις Κονιτσιώταις αι εξ αυτού αναλογούσαι αυτοίς *τριακοντα* και εξ κατ' έτος χιλιάδες γροσίων, η σχολή της Κονίτισης σήμερον ήθελεν είσθαι εσαεί εξησφαλισμένη. Αλλ' οι απλοί και αγαθοί Κονιτσιώτοι μέχρι του 1859-1860 επαναπαυόμενοι εις τα υπό των Ιωαννιτών διδόμενα 1.800 γρ. δεν εφρόντισαν περί των επ' αυτού δικαιωμάτων αυτών, τα οποία ηγνούουν. Και τότε μόνον ο πολλών επαίνων άξιος και ο αυταπαρνησίαν δείξας αείμνηστος Νικόλαος Ζήση εκ Κονίτισης, ουκ οίδα πως ανακαλύψας τα εν Ιωαννίνοις γινόμενα, εξήσκησε τα δικαιώματα της πατρίδος αυτού και *πατίσας ποδάρη εις τους άρχοντας* έλαβεν ως αποζημίωσιν υπέρ της Κονίτισης γρ. 57.000, δι' ων ανεκαινίσθη η μητρόπολις, η ελληνική και δημοτική σχολή, τα περικαλή και διακεκριμένα ταύτα της Κονίτισης δημόσια καταστήματα, υπεχρέωσε δ' ούτος τους Ιωαννίτας να δίδωσι κατ' έτος εκ των εισοδημάτων του εν Βλαχία κτήματος της μονής Βελλάς Μπαμπενίου γρ. 23.000 εξ ων εις 12.000 γροσίων εδαπανώντο υπέρ των σχολείων και δια ετέρων 12.000 γροσίων εμισθοδοτείτο επιστήμων ιατρός. Αλλά το ποσόν τούτο εξέλιπεν, αφου χρόνου ο Κούζας εδήμευσε τα μοναστηριακά εν ταις Ηγεμονίαις κτήματα. Κατόπιν της πράξεως ταύτης, η σχολή Κονίτισης, εάν δεν υπήρχε το ειρημένον μικρόν κληροδόμημα και η παραδειγματική του αγίου Βελλάς φιλομουσία, ήθελεν εκλείπει προ πολλού. Αλλά δια τούτων σώζεται και ευχής έργον είναι ο άγιος Βελλάς να προβή και εις την εκμίσθωσιν και των λοιπών μοναστηριακών γαιών και ιδίως των της Βελλάς και Παλιουρής, μάάλιστα δε της δευτέρας, ήτις, καίτοι έχουσα άπειρα κτήματα, ου μόνον εις ουδέν χορηγεί, αλλά και εις χρέη υπέκυψε και ιερών σκευών και αμφίων στερείται, διότι εις τοιαύτην θέσιν κατήντησαν τας πλείστας εκ των ευαγών μονών της Ηπείρου οι προϊσταμένοι αυτών λαϊκοί τε και κληρικοί. Ο άγιος Βελλάς ήρξατο του θεαρέστου τούτου έργου, δι ου εκπληρούται σήμερον ο ιερός των διαθετών και αφιερωτών σκοπός, μιμηθήτωσαν δε τούτον και οι λοιποί της Ηπείρου αρχιερείς. Και επειδή ούτοι ολίγην έχουσι την προς τούτο διάθεσιν, ας σπεύσῃ ο εν Κωνσταντινουπόλει Φιλεκπαιδευτικός Ηπειρωτικός Σύλλογος να θέσῃ εις ενέργειαν το σωτήριον τούτο δια τας σχολάς της Ηπείρου μέτρον και ας ευδοκήσῃ να λαμβάνῃ υπ' όψιν τας πρακτικάς παρατηρήσεις των γινωσκόντων την Ήπειρον και τας ανάγκας αυτής Ηπειρωτών, όπως ούτως φανή εν Ηπείρῳ πρακτική ωφέλεια.

Εκτός των ειρημένων εκπαιδευτικών καταστημάτων, άτινα πολλήν περιποιούσι τιμήν τοις τε φιλομούσοις Κονιτσιώταις και τῷ επισκόπῳ αυτών αγίῳ Βελλάς, ούτοι, συμμορφούμενοι τῷ πνεύματι του αιώνος και παντί σθένει επιδιώκοντες την ηθικήν μόρφωσιν και ανάπτυξιν ου μόνον του άρρενος φύλου, αλλά και του θήλεος, κατά τον παρελθόντα απρίλιον (1874) συνέστησαν και κεντρικόν παρθεναγωγείον, όπερ έκτοτε διευθύνει η κυρία Αγγελοπούλου κατ' εκλογήν και σύστασιν του προς διάδοσιν των ελληνικών γραμμάτων Συλλόγου, ήτις, κάλλιστα γινώσκουσα το υψηλόν αὐτῶν έργον και είπερ τις και άλλη συναισθανομένη την αποστολήν αυτής, ουδεμίας των εν Ήπείρῳ

διδασκαλισσών υπολείπεται και καταφανείς εισιν οι καρποί αυτής. Συνέστη δε το παρθεναγωγείον δια κοινής συνεισφοράς του τε φιλομούσου αρχιερέως και των πολιτών. Συνεισέφερον δε υπέρ αυτού ο άγιος Βελλάς λίρας οθ. 10, οι Μπεκερίδαι 10, ο ιατρός Κυριακός Ματσίνης Ιταλός 5, οι αδελφοί Ρωμαΐδαι 3, ο υιός Ν. Ζήση 3, Κ. Νικολαΐδης 3, Βασίλ. Μόκορος 3, Δημ. Ηγουμενίδης 2, Χ. Ηγουμενίδης 1 και άλλοι κατά δύναμιν. Αλλά τοιούτον κατάστημα δεν δύναται να διατηρηθῇ επί πολύ δια τοιούτου μέσου, διότι και αι περιστάσεις ενός εκάστου μεταβάλλονται και ο ζήλος ταχέως πολλάκις μαραίνεται Όθεν καλόν ήθελεν είσθαι να ληφθῇ εν εκ των δύο επομένων σχεδίων, δηλ. ή ο εν Κωνσταντινουπόλει Ηπειρωτικός Σύλλογος ν' αναλάβῃ αὐτό υπό την προστασίαν αυτού, συντηρών αὐτό και προσδιορίζων όλα τα δια την επαρχίαν ταύτην διανεμόμενα μικρά και ανεπαρκή ποσά, άτινα χορηγεί εις υποστήριξιν σχολείων διαφόρων χωρίων, προσδιορίζων, λέγω, όλα ταύτα (εκτός των εις Λιασκοδικιον διδομένων, τα οποία ου μόνον δεν πρέπει να διαθέσῃ υπέρ άλλης χρήσεως, αλλά τουναντίον ν' αυξήσῃ εϊ δυνατόν) και τακτικώς κατ' έτος να πέμπῃ υπέρ του παρθεναγωγείου Κονίτισης, του τοσούτον αναγκαιοτάτου και επωφελεστάτου δια την χώραν εκείνην και τα περίξ αυτής. Εάν δε τούτο δεν εγκρίνῃ να πράξῃ ο ειρημένος Σύλλογος, τότε ληφθεΐσα σύντονος και ταχεία πρόνοια, ίνα διευθετηθώσιν αι μοναστηριακαί πρόσοδοι (όπως διευθετήθησαν ήδη και της μονής του Στομίου) των πλουσίων και ευαγών μονών Αρτισίτης, Βελλάς και Παλιουρής, αι εις την επισκοπήν ταύτην υπαγόμεναι. Εκ των μονών τούτων, η μεν της Αρτισίτης έχει επίσιον καθαρόν εισόδημα υπέρ τας 32.000 γροσίων, η της Βελλάς υπέρ τας 40.000 γροσίων και αι της Παλιουρής ετέρας 40.000 εκ νερομύλων, αγρών, βοσκών και ζώων. Τα εισοδήματα ταύτα σήμερον δαπανώνται άνευ ουδεμίας ηθικής ωφελείας. Δεν είναι λοιπόν δίκαιον όσον και ιερόν αύται να χρησιμεύσωσι προς διατήρησιν σχολείων, παρθεναγωγείων και τοιούτων καταστημάτων; Δι' ενός εκ των δύο ειρημένων τρόπων πρέπει να εξασφαλισθῇ η ύπαρξις του αναγκαιοτάτου παρθεναγωγείου Κονίτισης και ας φροντίσωσιν οι ευθυνόμενοι και οι ευθύναις απέναντι της Ηπείρου αναδεξάμενοι υπέρ της εκπαιδεύσεως του λαού αυτής. Αφού δε ούτως εξασφαλισθῇ η ύπαρξις του παρθεναγωγείου, να ληφθῇ πρόνοια να εισαχθῇ εν αὐτῷ η υφαντική, ίνα μάθωσιν αι γυναίκες των μερών εκείνων να χρησιμοποιώσι τα άφθονα έρια, και ριφθῇ ο σπόρος της βιομηχανίας εις τον τόπον εκείνον τον πλήρη προσόντων προς ανάπτυξιν σπουδαίας βιομηχανίας μαλλίνων υφασμάτων. Ιδού στάδιον ευρύ εις τους θέλοντας ν' αποθώσι χρήσιμοι τη πατρίδι και όντως ευεργέται αυτής.

Αλλά πώς συντηρεΐται η δημοτική σχολή της άνω Κονίτισης; Την σχολήν ταύτην διατηρεΐ από οκταετίας ο φιλόμουσος αρχιερεύς Βελλάς κ. Γερμανός, χορηγών τον ετήσιον του διδασκάλου μισθόν γρόσια 4.000. Αλλά μόνον τούτο πράττει ο αρχιερεύς ούτος; Είδομεν ότι προσήνεγκε υπέρ του παρθεναγωγείου λίρας οθωμ. 10 και διατηρεΐ δυο υποτρόφους και εν Κονίτση απόρους μαθητάς διατρέφει και λίρας οθωμ. 50 προσήνεγκεν υπέρ της κατασκευής της γεφύρας Κονίτισης 10 λίρας άπαξ

προσένεγκεν υπέρ του παρθεναγωγείου Βησσάνης· 20 λίρας εις την σχολήν Λιασκοβεκίου και ετέρας 10 δια την κτίσιν αυτής και την επιχορήγησίν του αφήνει εις τα χωρία της επαρχίας αυτού Κούρεντα και Μπουμπουνίτσικον υπέρ των σχολείων των. Τοσαύτα ο άγιος Βελλάς δαπανά υπέρ της παιδείας και λυπούμεθα διότι δεν δυνάμεθα να μνημονεύσωμεν ενταύθα και άλλων τινών εκ των αρχιερέων της Ηπείρου ως μιμπτών του αγίου Βελλάς.

Είδομεν ανωτέρω ότι η Κόνιτσα κείται επί της εισόδου των στενών του Αώου, εξ ου ούτος ορμητικός και επικίνδυνος εξέρχεται και οι κάτοικοι πολλά έπασχον δι έλλειψιν γεφύρας και πολλοί εν ώρα χειμώνος επνίγοντο εις αυτόν. Υπό τους πόδας λοιπόν της Κονίτσης κατά την θέσιν την καλουμένην Τσαρπάλα κατά το 1823 ανηγέρθη επιστασία Δημητρίου Λιάμπην γεφύρα ξύλινη δια κοινής συνδρομής, ήτις μετά δέκα έτη παρεσύρθη, ότε ανέλαβον την ανέγερσιν αυτής πάλιν κοινή συνδρομή ο Π. Σκουμπορδής και Βασ. Μάσιος, αλλά και αύτη ολίγον διήρκεσεν, άτε ξύλινή ούσα, και απερίγραπτα είναι τα δεινά όσα οι δυστυχείς κάτοικοι Κονίτσης και άλλοι μεταβαίνοντες εις Κόνιτσαν έπασχον μέχρι του 1870, ότε ο πολυβάλαντος των εν Ιωαννίνους τραπεζιτών, ο πλείστα φιλόανθρωπα έργα ποιήσας και σχολεία ανεγείρας και διατηρών εν τη ιδία αυτού πατρίδι, τα *Κατσανοχώρια*, Ιωάν. Ζ. Λούλης, ο πολλά κέδνα βουλευόμενος ποιήσαι, μεταβάς εις τα παρά την Κόνιτσαν ονομαστά ιαματικά θειούχα λουτρά και ιδών εκ του πλησίον τα δια την έλλειψιν γεφύρας δεινά των Κονιτσιωτών, υπεσχέθη αυτοίς γενναίαν την συνδρομήν αυτού προς ανέγερσιν στερεάς λιθίνης γεφύρας. Όθεν πάντες οι κάτοικοι Οθωμανοί τε και Χριστιανοί ννέωξαν κατάλογον και συνδρομάς συνέλεξαν αφού¹ ξατο η οικοδομή αυτής κατά το έτος 1870 και επερατώθη κατά το 1871. Εγένετο δε η γέφυρα αύτη περικαλλεστάτη και στερεωτάτη, δαπανηθέντων 120.000 γροσίων, εξ ων ο ειρημένος γενναιόδωρος Ιωάννης Ζ. Λούλης προσένεγκε τας 50.000 γροσίων εις αργυρά και ο άγιος Βελλάς λίρας 50 οθωμανικάς, τα δε λοιπά οι λοιποί κάτοικοι και φιλόανθρωποι Οθωμανοί τε και Χριστιανοί.

Επειδή δ' εμνήσθημεν της γεφύρας Κονίτσης, δίκαιον είναι να προσθέσωμεν ενταύθα ότι κατά το 1849 ο Μιχαήλ Σταύρου εξώδευσεν εξ ιδίων γρ. 4.000 και κατεσκεύασε γέφυραν προς μεταφοράν των ποσίων της Κονίτσης υδάτων. Κατά το 1834 ο Λιμάζ βέης Τζόκα Φατιμές ανήγειρεν αντι 2.000 γροσίων ωραίαν κρήνην εν τη κάτω Κονίτση, ο δε αδελφός αυτού ήγειρεν ετέραν τοιαύτην εν τη αγορά Κονίτσης δαπανήσας 2.000 γρόσια.

Γλώσσα εν Κονίτση είναι η ελληνική, αλλ' οι Οθωμανοί, οίτινες κάλλιστα ομιλούσιν αυτήν και δυσκόλως διακρίνονται των συνοίκων αυτών Χριστιανών ως προς τούτο, λαλούσι και την αλβανικήν.

1. Ο «Νεολόγος» παρέλειψε εδώ κάποια φράση.

Η πεσμένη, πέτρινη «Μεσογέφυρα», στον Αώο (Προδημοσίευση)

ΤΟΥ ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

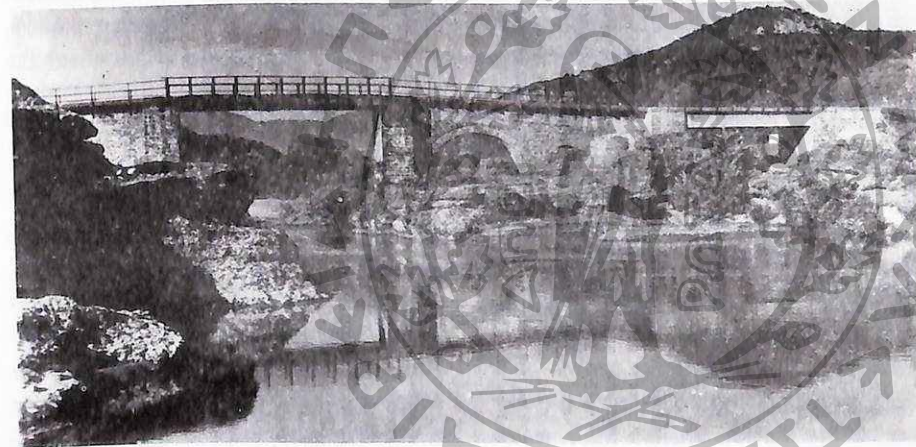
Τα «Μεσογέφυρα» είναι τοποθεσία επί του Αώου ποταμού, με παλιά ομώνυμη και γκρεμισμένη από τον πόλεμο του 1940 γέφυρα, τα ερείπια της οποίας σώζονται ακόμη, κοντά στη σμίξη με τον ποταμό Σαραντάπορο και εγγύς στη Μολυβδοσκεπάστη μονή.

Η γέφυρα ονομάζεται «Μεσογέφυρα», επειδή κείται σε **μεσοποτάμια** θέση, ανάμεσα από τη θέση εκβολής του ποταμού Βοϊδομάτη στον Αώο και το σημείο σύρροής του ποταμού Σαραντάπορου και του Αώου, και αυτή είναι, κατά τη γνώμη μου, η ορθότερη ερμηνεία. Ίσως πάλι να την ονόμασαν έτσι, επειδή κείται στο **μέσον** της περιοχής μεταξύ των τριγύρω χωριών· Αηδονοχώρι (παλιά Οσανίτσα) στην αριστερή όχθη και Μελισσόπετρα στην έναν-

τι δεξιά όχθη, κατά τη ροή του ποταμού.

Άλλη άποψη για την ονομασία της είναι ότι η θέση της νομιζόταν παλιά πως βρίσκεται στο **μέσον** του συνολικού μήκους του Αώου, από τις πηγές του μέχρι την εκβολή του στη θάλασσα. Η εκδοχή αυτή δεν ευσταθεί., καθώς την ακυρώνουν τα πραγματολογικά στοιχεία του ποταμού. Από τα 272 χλμ του όλου μήκους του Αώου, εντός της Ελλάδος βρίσκονται μόνον τα 68 χλμ, και μέχρι τη «Μεσογέφυρα» περί τα 66 χλμ, σχεδόν το 25% του όλου μήκους του, ποσοστό που υπέρμετρα απέχει από το 50%.

Υπάρχει και η νεότερη πρόταση, πως το όνομά της το οφείλει στο ότι είναι χτισμένη μεταξύ της πολύ νεότερης «γέφυρας Μπουραζανίου» επί του Αώου και της

Μεσογέφυρα μεσοπολεμικά. Όψη κατόντης.

παλιάς «γέφυρας Μέρτζιανης» επί του Σαραντάπορου. Και τούτη η άποψη δεν στέκει ορθά, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι, τόσο η τοπωνυμία «τα Μεσογέφυρα», όσο και η ίδια «η Μεσογέφυρα», είναι παμπάλαια, ενώ η τοπωνυμία «Μπουραζάνι» και η «γέφυρα Μπουραζανίου» είναι νεότερα, περίπου της περιόδου 1886/9 και μετά.

Η γέφυρα ήταν κτισμένη στο μέσον ενός κλειστού σιγμοειδούς ελιγμού (μορφής S) του ρου του ποταμού Αώου, [ορατού από το χωριό Αηδονοχώρι (παλιά Οσανίτσα) και ίσως, κατ' άλλη εκδοχή, εξ αυτού να την ονόμασαν «Μεσογέφυρα»], με πυθμένα κοίτης από σχιστολιθικό βράχο, στον οποίο η αένια ροή του νερού έχει διανοίξει βαθύτατη τάφρο που ταυτίζεται με τη «βαθεία κοίτη», δηλ. τη ζώνη της μόνιμης θερινής ροής. Ο πυθμένας εκεί έχει πολύ μικρή κλίση κατά την κατεύθυνση της ροής και είναι, έξω από τη «βαθεία κοίτη», έντονα ανώμαλος σε όλο το φάρδος του, λόγω βραχωδών εξάρσεων. Εξ αυτών των λόγων, παρουσιάζεται ανάσχεση της ταχύτητας ροής και, όταν εμφανίζονται υψηλές παροχές πλημμύρας, ο όγκος του νερού δυσχεραίνεται να παροχετευτεί ομαλά, οπότε υποχρεωτικά ανυψώνεται. Κατ' ανάγκη, λοιπόν, και για λόγους ασφαλείας, η γέφυρα ήταν πολύ υψηλή, μεγάλου πλάτους/φάρδους και αρκετά επιμήκης. Η παροχέτευση των υδάτων εξασφαλίστηκε, ελλιπώς καθώς γράφω πιο κάτω, με την κατασκευή **τεσσάρων** τοξωτών ανοιγμάτων, όπως προκύπτει από τα τεχνικά στοιχεία

και μεγέθη που ο Βασ. Νικολαΐδης παραδίδει για το 1850, πριν αυτή δεχτεί επεμβάσεις για τη διάβαση οχημάτων. [Ιδέ απόσπασμα πιο κάτω. Ο ίδιος, στη σελίδα 817, §140, του βιβλίου της σημ. 7, εσφαλμένως γράφει **τρία** τόξα, γεγονός που οφείλεται στο ότι αγναντεύει τη γέφυρα από πολύ μακρινή απόσταση]. Η μακροζωία της οφείλεται στην καλή θεμελίωση μέσα σε ένα βραχώδες σχιστολιθικό έδαφος, στο μεγάλο πλάτος/φάρδος της, στην μεγάλη διατομή των μεσοβάθρων και την εξαιρετικά καλή δόμησή της. Υπερότερα, το επαρκές αρχικό φάρδος των 4,00 μ της στέψης και το προσαρμοσθέν στις όχθες κατάστρωμά της την έκαναν εύκολα περατή από άμαξες/κάρα, κατόπιν και από αυτοκίνητα, όταν αυτά στις αρχές του 20^{ου} αιώνα κυκλοφόρησαν στην περιοχή αυτή.

Το πότε είχε πρωτοχτιστεί και από ποιόν δεν το γνωρίζουμε. Πρέπει η γεφύρωση της θέσης αυτής να είναι πολύ παλαιά, σχεδόν αρχαία θα έλεγα, αφού είναι κτισμένη πάνω στον κύριο οδικό και επικοινωνιακό κόμβο της περιοχής, ονομαζόμενο «Κλειδί/ Σμίξη». Από αυτόν τον τριποτάμιο κόμβο, ακτινοειδώς εκκινούσαν οδοί προς όλα τα σημεία του ορίζοντα, [προς Ιωάννινα, Κόνιτσα, Μαστοροχώρια, Πωγωνιανή, Ζαγόρι, Μακεδονία, Κορπιά, Πρεμετή], γεγονός που διευκολυνόταν από την οδική ανταπόκριση που είχε με την εγγύτατη παλιά «γέφυρα Μέρτζιανης», και κατόπιν με τη νεότερη «γέφυρα Μπουραζανίου». Η σπουδαιότητά της για την τοπική και ευρύτερη κοινωνία ήταν ανέκαθεν μεγάλη, τόσο ώστε στη σχετική βιβλιογραφία, από την αρχή του 19^{ου} αιώνα και μετά, να μνημονεύεται σε όλους τους «Δρομοδείκτες», τα «Δρομολόγια», τα «Οδοιπορικά», και να είναι αντικείμενο μελέτης σε πολλές πραγματείες. Εξ αυτού του λόγου, όλοι οι κατά καιρούς ηγεμόνες της μείζονος περιοχής, [π.χ. ο Αλή πασάς των Ιωαννίνων, πασάς την περίοδο π.1788-1822], φρόντιζαν για την ύπαρξη και τη συντήρησή της. Δυστυχώς, καμία γραπτή πηγή, με σχετική αναφορά στην αρχική ιδρυσή της, δεν βρέθηκε μέχρι τώρα. Περιπατητές, γεωγράφοι και λόγιοι του 19^{ου} μ.Χ. αιώνα γράφουν ότι είναι **ρωμαϊκή** (;), χωρίς καμία απόδειξη. Ούτε και βυζαντινά δομικά στοιχεία και τεχνотροπίες είχε πάνω της. Η ατεκμηρίωτη αυτή πληροφορία ανακυκλώνεται έκτοτε από όσους ασχολήθηκαν με τη γέφυρα. Κατά τη γνώμη μου, κάποια στοιχεία της γέφυρας που απεικονίζεται στις διασωζόμενες φωτογραφίες του μεσοπολέμου, είναι μεν παλιά, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι ρωμαϊκά, ούτε καν βυζαντινά. Το γραφόμενο περί «**ρωμαϊκής καταγωγής**» πρέπει να εκληφθεί ότι η θέση αυτή, λόγω της στρατηγικής σημασίας της, θα γεφυρώθηκε έκτοτε και συνεχόμενα κατόπιν.

Σχετικώς έγραψε¹ γι' αυτήν, εν έτει **1880**, ο Ι. Λαμπρίδης (1839-1891): «*Η υπό την κώμην Οσανίτσα [τώρα Αηδονοχώρι] «Μεσογέφυρα» καλούμενη, νυν έκτισε (673) κατά παράδοσιν (;) ο αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος ο Πωγωνάτος μεταξύ δυο βράχων, συνάψας την Παλαιάν και την Νέαν Ήπειρον. Υπό ταύτην, ακροσφαλή και ετοιμόρροπον ούσα και*

παρά του Αλή πασά ανακαινισθείσα, διέρχεται ο Αώος, οι δ' αυτήν διαβαίνοντες απέτιον μέχρι χθές και πρώην διόδια προς επισκευήν **δρίθεν** ταύτης.». Το ερωτηματικό μετά τη λέξη «**παράδοσιν**» είναι χαρακτηριστικό.

Με βάση τα παραπάνω, ο ερευνητής Σπ. Μαντάς σημειώνει²: «...*Λέγεται, κατά την παράδοση, πως την είχε πρωτοχτίσει, το 673, ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος ο Πωγωνάτος, όμως ο Αλή πασάς ήταν εκείνος που την επισκεύασε ριζικά, για να μην πούμε πως την ξανάχτισε εκ βάθρων, διευκολύνοντας την επικοινωνία Ιωαννίνων και Κόνιτσας με Πρεμετή και Λεσκοβίκι.*»

Η περί Πωγωνάτου παράδοση από κανέναν εξ όσων την αναφέρουν δεν τεκμηριώνεται. Μάλλον είναι προϊόν της δοξασίας των Ηπειρωτών λογίων, οι οποίοι συνηθίζουν σχεδόν όλα τα αγαθοεργήματα της πέριξ ευρύτερης περιοχής (μονές, ναούς, κάστρα, γέφυρες, πόλεις, κ.λπ.) να τα αποδίδουν σ' αυτόν τον βυζαντινό αυτοκράτορα, τον Κωνσταντίνο Δ' τον Πωγωνάτο που βασίλευσε το διάστημα 668-685 μ.Χ., έτσι αξιωματικά και χωρίς καμία απόδειξη, μόνο και μόνο επειδή το παρωνύμιο «Πωγωνάτος» είναι ομόηχο με την ονομασία «Πωγωνιανή». Η γλωσσολογική έρευνα³ έδειξε ότι η τοπωνυμία «Πωγωνιανή» έχει σλαβική αρχή, όπως σλαβική προέλευση έχουν και οι ονομασίες «Κόνιτσα», «Ζαγόρι» και «Γρεβενά» των όμορων επαρχιών. Δικαίως ο Ι. Λαμπρίδης, [ιδέ απόσπασμα πιο πάνω], βάσει μετά τη λέξη «**κατά παράδοσιν**» ερωτηματικό (;), διότι είναι αμφίβολη και ατεκμη-

94

ρίωτη αυτή η πληροφορία. Από τις μέχρι τώρα έγκυρες ιστοριογραφίες, διαφαίνεται ότι αυτός ο αυτοκράτωρ ούτε καν γνώριζε την ύπαρξη αυτής της μικρής επαρχίας του απέραντου βασιλείου του, και μάλλον ποτέ δεν την επισκέφτηκε.

Όσον αφορά τον γεφυροποιό πρωτομάστορα, γράφεται από πολλούς ότι, καθώς λέγεται (;), πρωτοστάτησαν στην ανακαίνισή της, επί ηγεμονίας (π.1788-1822) του Αλή πασά, οι Βουρμπιανίτες «Γιοσαίοι», οι οποίοι, την εποχή εκείνη και μετέπειτα, έφτιαξαν και άλλα σημαντικά έργα. Ιδού μια σχετική γραφή⁴: «Όταν η Μεσογέφυρα έπαιρνε την τελική της μορφή, επί Αλή πασά, πρωτομάστορας στο έργο ήταν ο πολὺς Χρήστος Γιόσης, σπουδαίος τεχνίτης απ' τη Βούρμπιανη. Μαζί του και τ' αδελφία του Μήτσος και Νικόλας». Η ανακαίνιση αυτή έγινε, κατά πάσα πιθανότητα, περί το 1814, δηλ. στην τελευταία δεκαετία της ηγεμονίας του Αλή πασά, όπως από την ακολουθούσα ανάλυση καταδεικνύεται, επειδή η γέφυρα ήταν «ακροσφαλής και ετοιμόρροπος», ήτοι επικίνδυνη και έτοιμη να πέσει.

Ένας σοβαρός λόγος, που θεωρώ βάσιμη τη χρονολόγηση 1814, είναι το γεγονός ότι τα πρόσωπα που σχετίζονται με τη γέφυρα είναι ηλικιακά συμβατά μεταξύ τους. Διακριβωμένο είναι ότι ο Χρήστος Γιόσης, κατά την εποχή (περί το 1814) που ο Αλή πασάς βρισκόταν στην κορύφωση της εξουσίας του και του ανέθετε διάφορα έργα, είχε αποδεκτή για πρωτομάστορα γεφυροποιό ηλικία, (περί τα 40 έτη). Φέρεται από τις πηγές⁵ ως «αρχιτέ-

κτων Χρήστος γιόση με τους ιγους του απο βορέπανη [εννοεί Βούρμπιανη]...», που επαναχτίζει εν έτει 1842 τον πυρποληθέντα από το 1829 μητροπολιτικό ναό του Αγίου Νικολάου, στο Βαρόσι (παλιά Ποράτζιανη) της Κόνιτσας, δηλ. στην Πάνω Κόνιτσα. Το 1842 ήταν πολύ μεγάλος, (γύρω στα 67 έτη), οπότε η αναφορά του ονόματός του στο κείμενο είναι μάλλον τιμητική, λόγω φήμης και πατριαρχίας, αφού στο έργο συμμετείχαν και το έφτιαξαν οι γυιοί του, [ο Γιώργος (Κάλφας) και ο Αποστόλης/Τόλης], οι οποίοι είχαν ήδη αναδειχθεί σε ονομαστούς πρωτομάστορες και συνεπώς τότε ήσαν εύρωστοι και συνάμα είχαν την αρμόζουσα προς τούτο ηλικία, (περί τα 40 με 45 έτη), [κατά τη βιβλιογραφία, (όρα βιβλίο σημ. 5, §74), ο πρωτότοκος Γιώργος (Κάλφας) έχτισε τα κελιά της Μονής Δουρούτης στα Ιωάννινα το 1846, αν αυτόν εννοεί η εκεί, ελλιπώς γραμμένη, υπάρχουσα πλάκα].

Την ύπαρξη της γέφυρας το 1807 καταγράφει ο Γάλλος Fr. Rouqueville (1770-1838), πρόξενος της χώρας του στην αυλή του Αλή πασά, ως εξής: «... Αφού προσανατολίστηκα με την πυξίδα, κι αφού υπολόγισα όσο μου ήταν δυνατόν την κλίση της, συνεχίσαμε το δρόμο μας, πλευρίζοντας στη δεξιά όχθη του Αώου, ως μια πέτρινη γέφυρα με τέσσερις αψίδες, που βρίσκεται κάτω από τη συμβολή του με το Βοϊδομάτη. ...», [στο βιβλίο του "Ταξίδι στην Ελλάδα. Τα Ηπειρωτικά", τόμ. Β', έκδοση Ε.Η.Μ. Ιωάννινα 1996, σελ. 8, μετάφραση Κ. Βλάχος]. Αυτή η γέφυρα, που ήταν ο προορισμός της πρώτης μέρας της οδοιπορίας του

από Κόνιτσα προς τη βόρεια Αλβανία, είναι η «Μεσογέφυρα», παρόλο που δεν αναφέρεται την ονομασία της.

Επτά χρόνια υστερότερα, ήτοι το 1814, δεν αναφέρεται καθόλου από τον Άγγλο περιηγητή Th. Hughes (Τομ Χιούζ), ούτε καν ότι την αγνάντεψε κάπου στον ορίζοντα της γύρω περιοχής. Αυτός, τις πρώτες μέρες του Απριλίου του 1814, πηγαίνοντας από τη «γέφυρα Μέρτζιανης» προς την έναντι του Αώου Οσανίτσα (τώρα Ανδονοχώρι), διασχίζει τον Βοϊούσα/Αώο, διακινδυνεύοντας, λόγω εποχής, μέσα στα φουσκωμένα νερά του, και γράφει: «... (Κατόπιν), αφού διασχίσουμε τον Βοϊούσα περάσαμε τα ερείπια μιας παλαιάς ελληνικής εκκλησίας μισοκαλυμμένης από κισσό, και ανεβήκαμε τον απόκρημνο λόφο πάνω στον οποίο βρίσκεται η Οσανίτσα. ...», [μετάφραση αποσπάσματος από τον Παν. Δήσιο, περ. "Κόνιτσα", τεύχ. 167/2012, σελ. 407]. Για την ακρίβεια, το πρωτότυπο αγγλικό κείμενο έχει ως εξής: «Having next crossed the Voousa we passed the ruin of an old Greek church half covered with ivy, and ascended the steep hill on which Ostanitza is situated; ...», [στο βιβλίο του "Travels in Sicily, Greece and Albania", vol. 2, London 1820, p. 401].

Καλώς εχόντων των πραγμάτων, έπρεπε να διαβεί πάνω από τη «Μεσογέφυρα», απ' όπου διερχόταν τότε υποχρεωτικά η τακτική ημιονική οδός, και να την περιγράψει μάλιστα, όπως πράττει με τη «γέφυρα Μέρτζιανης». Από αυτήν τη λεπτομέρεια, σε συνάρτηση με εκείνο το «διασχίσαμε»,

παρέπεται βάσιμα ότι εκείνη τη χρονική περίοδο μάλλον ήταν εκτός λειτουργίας η «Μεσογέφυρα», οπότε αυτός διέσχισε έφιππος τον Αώο σε κάποιον πόρο, μακριά από την άβυσσο της «βαθείας κοίτης», από τον οποίο δεν ήταν ορατή. Και ήταν κλειστή τότε στους διαβάτες, επειδή είχε μερικώς καταπέσει, ως «ακροσφαλής και ετοιμόρροπος». Εξ αυτού του γεγονότος, εικάζω, [τόσο επειδή ο Αλή πασάς ήταν άπληστος και λίαν φιλάργυρος, όσο και για λόγους επικοινωνίας με τις βορειότερες περιοχές της επικράτειάς του], ότι το **θέρος του 1814** θα άρχισαν τάχιστα οι εργασίες «ανακαίνισης», με δική του εντολή, για να μη χάνει τα εισπραττόμενα διόδια, που δόθηκαν προορίζονταν για την επισκευή της, όπως γράφει ο Ι. Λαμπρίδης στο υπερκείμενο απόσπασμα. Η «ανακαίνιση» αυτή, επειδή οι χρονολογίες συμπίπτουν με εκείνες των Γιοσαίων, [ιδε πιο πάνω, καθώς και σημ. 5], θα είναι εκείνη που φημίζεται ότι έκαναν οι «Γιοσαίοι» από τη Βούρμπιανη, την εποχή του Αλή πασά. Οι συγκυρίες είναι πολλές, εύλογες και μάλλον επιβεβαιώνουν το γεγονός.

Είναι βέβαιο ότι η γέφυρα υπήρχε περί το 1830, αφού ο Κοσμάς ο Θεσπρωτός (1780-1852) τη δείχνει και τη γράφει, εν έτει 1831, στους ιδιόχειρους χάρτες⁶ του. Εκείνα τα χρόνια αυτός ήταν δάσκαλος, αρχικά στην Αρτσίστα (τώρα Αρίστη) και κατόπιν στην Κόνιτσα.

Ο λοχαγός Μηχανικού Βασ. Νικολαΐδης επισκέφτηκε την περιοχή και τη γέφυρα το 1850 και γράφει⁷ τα ακόλουθα: «Εκείθεν τρέπεται ολίγον προς μεσημ-

βρίαν, διαβαίνουσα την μεσοποταμیان, ούτως ειπείν, και εις ½ ώρ. από Προβίτζκας και 8 ώρ. από Πρεμέτης φθάνει εις την **γέφυραν** επί του Αώου, (όστις καλείται ενταύθα ποταμός Κονίτζης), ή **Μεσογέφυρα**, παρά την οποίαν υπάρχει **άθλιον χάνι**, των Μεσογεφύρων καλούμενον.

Η γέφυρα αύτη είναι **ρωμαϊκής** καταγωγής, συγκειμένη εκ **τεσσάρων ημικυκλίων θόλων**, ων ο μέγιστος έχει 6½ μ. εκροής. Ο ποταμός έχει ενταύθα πλάτος 20´ 30 μ. και βάθος υπό την γέφυραν υπέρ τα 20 μ., ορμητικός δε λίαν.

Ήτο 10 Νοεμβρίου του 1850 ότε μετά την περιγραφείσαν καταίγιδα και του δυνατού ανέμου έβρεχε δι' ολοκλήρου της νυκτός ραγδαιότατα· ο ποταμός είχε βάθος υπό την γέφυραν 25 μ.: τα ύδατα υπερπηδούντα τους θόλους της γέφυρας ερρίποντο μετά τοσαύτης ορμής, ώστε εις

2΄ της ώρας εσφενδονίζοντο εις απόστασιν λίθοι, κορμοί δένδρων και λαμπάδες ύδατος συσφιγγόμεναι μεταξύ των, όρων ποτέ μεν προς την ροήν του ποταμού, ποτέ δε προσβάλλουσαι εις τους απέναντι βράχους και μετά μεγάλου γογισμού οπισθοδρομούσαι, υψούντο 6 μ. άνω της γεφύρας ως αν ελάμβανον ζωήν και θέλησιν, και μεταβαλλόμεναι εις ατμώδη κατάστασιν, κατέψυχον τα πέριξ και' απόστασιν 100 μ., προξενούσαι καταπληκτικούς εις την ακοήν ήχους και τρομερόν εις τους οφθαλμούς θέαμα. Η γέφυρα κλονιζόμενη εφρύασσεν ενώπιον της αδυσωπήτου ταύτης οργής, ο δε θεατής μετά σεβασμού ωμολόγει ότι έτυχεν ευκαιρίας να νοήση την ισχύν του τρομερού τούτου στοιχείου».

(Συνέχεια στο επόμενο)

Η Παλιά γέφυρα στο Μπουραζάνι.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ:

1. Στο βιβλίο του "Περί των εν Ηπείρω αγαθοεργημάτων", εν Αθήναις 1880, μέρος Β', σελ. 185-186.

2. Στο εξαίρετο βιβλίο του "Πέτρινα γεφύρια στη Βόρεια Ήπειρο", Αθήνα 2008, σελ. 71.

3. Όρα άρθρο "Οι όμορες επαρχίες της Κόνιτσας – (ονομασίες και ερμηνεία τους)", του Θωμά Β. Ζιώγα, περ. "Κόνιτσα", τεύχ. 185/2015, σελ. 365-366.

4. Ιδέ τελευταία 30^η δημοσίευση του Σπ. Μαντά με τίτλο "Αυτοί που γεφύρωσαν τον κόσμο ...", εφημ. "Ηπειρωτικά Νέα", 2000. | Ιδέ και "Η Βούρμπιανη της Ηπείρου", του Αναστ. Ευθυμίου, Ιωάννινα 1987, τεύχ. Α', σελ. 36 και τεύχ. Β', σελ. 98. | Όρα και σημ. 5.

5. Για τις πηγές και τα λοιπά στοιχεία, όρα «Μαστόροι Χτίστες από τα Μαστοροχώρια της Κόνιτσας», των Αργ. Πετρονωτή-Βασ. Παπαγεωργίου, Ιωάννινα 2008, §74, σελ. 92-96.

Συμπληρώνω και διευκρινίζω εδώ κάποια γενεαλογικά στοιχεία περί των τεκτόνων «Γιοσαίων». Κατά την εποχή του Αλή πασά, ο γενάρχης «Γιόσης/Θεοδόσης» είχε κατά σειρά τρία αγόρια· τον **Χρήστο** (γενν. π.1775, με γνωστούς επιγόνους), τον **Μήσιπ/Δημήτρη** (άγνωστη η γενεαλογική του εξέλιξη) και τον **Νικόλα** (άγνωστοι οι απόγονοί του, αν και κάποιοι μνημονεύονται ότι εργάστηκαν στην Αθήνα). Ο πρωτότοκος Χρήστος, σπουδαίος πρωτομάστορας, απόκτησε δυο αγόρια που έγιναν και αυτά περιώνυμοι τέκνες· τον **Γιώργο/Κάλη** (γενν. π.1798, με άγνωστους απογόνους) και τον **Αποστόλη/Τόλη** (γενν.

π.1800, με γνωστή μετέπειτα γενεαλογική εξέλιξη). Κατά την μετά Αλή πασά εποχή, ο δευτερότοκος Αποστόλης/Τόλης απόκτησε έναν γιου, εξαίρετο τέκτονα, τον **Δημήτρη**, τον και Μήσιπ Τόλη Γιόση λεγόμενο, (γενν. π.1823 και πέθανε το 1867, όπως βεβαιώνει η πλάκα στο μνήμα του στη Βούρμπιανη, δηλ. έφυγε νέος 44 ετών, γι' αυτό τον έκλαψαν πολύ και του έφτιαξαν περίτεχνο μνήμα). Ο τελευταίος Δημήτρης άφησε τα εξής άρρενα τέκνα, που έγιναν επίσης καλοί μάστορες: τον **Γιώργο** (γενν. π.1850), τον **Ανδρέα** (γενν. π.1858- θάνατος 1931) και τον **Απόστολο** (γενν. π. 1860). Οι πολυπληθείς, μετά το 1900, Γιοσαίοι στα Ιωάννινα, όλοι σπουδαγμένοι και όχι πλέον τέκνες, είναι απόγονοι του **Ανδρέα**, ο οποίος απόκτησε συνολικά 6 αγόρια που πρόκοψαν και μακροημέρευσαν. [Πηγή: Του τελευταίου Ανδρέα Γιόση μοναχοθυγατέρα ήταν και η Ανδρομάχη (1899-1991), γιαγιά της συζύγου μου Αγνής από τη μεριά της μητέρας της, η οποία μου έδωσε χρήσιμα γενεαλογικά στοιχεία, με βάση τα οποία έγραψα τα παραπάνω].

6. Ιδέ αναδημοσίευση καρτών στο βιβλίο "Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας", του Χαρίλ. Γκούτου, Αθήνα 2003, σελ. 266-267.

7. Όρα αναδημοσίευση σχετικού αποσπάσματος στο περ. "Κόνιτσα", τεύχ. 177/2014, σελ. 216-222, με επιμέλεια Θωμά Β. Ζιώγα, από το χειρόγραφο βιβλίο "Στρατιωτική γεωγραφία της Ευρωπαϊκής Τουρκίας, και ιδίως των ομόρων της Ελλάδος επαρχιών, ήτοι Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Ηπείρου και Αλβανίας", εν Αθήναις 1851.

Δύο Γέφυρες «θύματα»

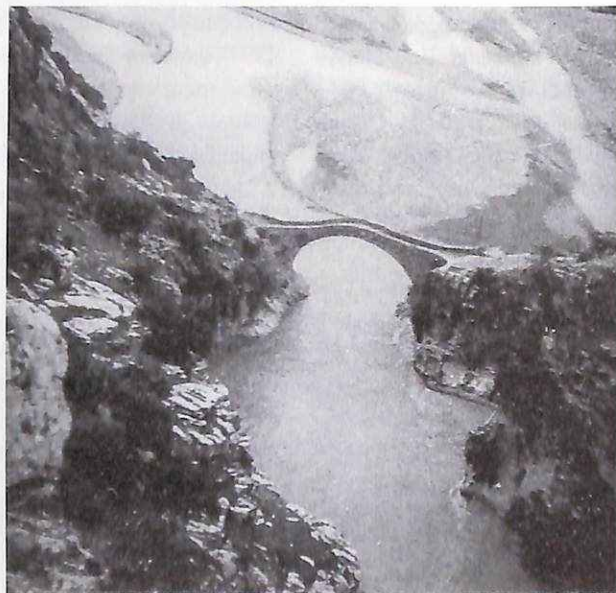
Οι πόλεμοι μεταξύ εθνών ή εμφύλιοι από τα παμπάλαια χρόνια ως τις μέρες μας είχαν και έχουν ολέθριες συνέπειες για τους ανθρώπους. Λαοί εξαφανίστηκαν και δεινοπάθησαν αλλά και πολιτισμοί καταστράφηκαν. Μνημεία απείρου κάλλους και αμύθητης αξίας, που έγιναν με ιδρώτα και αίμα, έπεσαν κι αυτά «θύματα» της αγριότητας των ανθρώπων. Τελευταία παραδείγματα έχουμε και στις μέρες μας με τους πολέμους στο Ιράκ, Αφγανιστάν, Συρία κ.ά. όπου μουσεΐα με πλούσιες συλλογές κειμηλίων κλά-

πηκαν ή έγιναν ερείπια. Αρχαίοι καλλιμάρμαροι ναοί ανατινάζονται στον αέρα από φανατικούς ισλαμιστές...

Αφορμή για τούτο το σημείωμα ήταν μια είδηση από την τηλεόραση (29/3) για τις προσπάθειες αναστήλωσης της γέφυρας του «Κοράκου» από διάφορους φορείς της περιοχής περί τον Αχελώο.

Γέφυρα Σκορδίλη ή Ντερβενιού και γέφυρα Κοράκου δυο θύματα του εμφυλίου πολέμου ανάμεσα στα άλλα, τα ανθρώπινα.

Η γέφυρα Σκορδίλη βρισκόταν στον Σαραντάπορο, ανάμεσα στη Μέρτζιανη

Η γέφυρα Σκορδίλη (Φωτ. Απ. Βερτόδουλου)

και στα Λουτρά Καवासίων. Μέχρι σήμερα δεν γνωρίζουμε πότε κατασκευάστηκε (πιθανόν κατά την εποχή του Αλή πασά) και από ποιούς μαστόρους. Σχετικά έχουμε γράψει σε προηγούμενο τεύχος του περιοδικού μας.

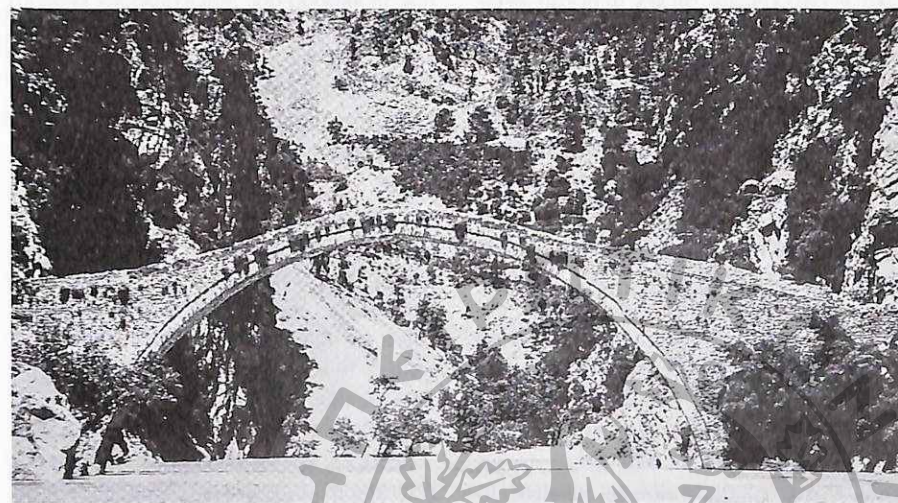
Ανατινάχτηκε από τον Στρατό τη Μ. Παρασκευή του 1948 για να μην μπορούν να περνούν οι αντάρτες...

Η γέφυρα Κοράκου, που ήταν η μεγαλύτερη σε όλα τα Βαλκάνια είχε κα-

τασκευαστεί το 1515 (φέτος έκλεισαν 501 χρόνια). Χρηματοδότης ο Δεσπότης Λάρισας Βησσαρίωνας.

Βρισκόταν στον Αχελώο, στα σύνορα Ηπείρου-Θεσσαλίας. Στις 29 Μάρτη 1949 τμήματα του Δημ. Στρατού, περικυκλωμένα από δυνάμεις του Εθν. Στρατού είχαν μόνη διέξοδο, για να μην αιχμαλωτιστούν, τη γέφυρα.

Αεροπλάνα του Στρατού, προσπαθώντας να εμποδίσουν τη διάβαση των

Η γέφυρα Κοράκου (Φωτ. Σπ. Μελεντζή)

ανταρτών, βομβάρδισαν ανεπιτυχώς τη γέφυρα την οποία ανατίναξαν κατόπιν οι διαφυγόντες αντάρτες μόλις πέρασαν αντίπερα.

Έτσι η ιστορική γέφυρα, μετά από 434 χρόνια βρέθηκε στον πάτο του ποταμού.

Μακάρι να γίνει η αναστήλωσή της,

σήμερα υπάρχουν όλα τα τεχνικά μέσα, αρκεί να βρεθούν χρηματοδότες.

Ας ευχηθούμε κι εμείς μήπως αναστηλωθεί και η δική μας, του Σκορδίλη, κάποτε. Αυτή είναι μικρότερη και δεν απαιτούνται πολλά χρήματα.

Σ.Τ.

Ο ΛΟΓΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΣΗΜΙ

Ο Λόγος! Ελεύθερη λειτουργία στη διάθεση του ανθρώπου, ανεξέλεγκτη. Δώρο θεϊκό δοσμένο μόνο σ' αυτόν, για να αναστρέφεται, να εκφράζεται, να φιλοσοφεί, να δημιουργεί πολιτισμό.

Ο λόγος στην καθημερινότητά μας, ως μέσο επικοινωνίας, μας φέρνει πιο κοντά στην οικογένεια, στους φίλους, στους ξένους, στις συναλλαγές μας.

Εκφράζουμε μ' αυτόν τα συναισθήματά μας, την αγάπη, τον πόνο, την χαρά, την έμπνευση, υψηλές έννοιες, την πίστη μας!

Από τα αρχαία χρόνια όμως οι σοφοί άνδρες οριοθετούσαν το λόγο.

Ο Βίας, ο σπουδαιότερος από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας, τόνιζε χαρακτηριστικά: «Λάλει καίρια». Να λες τα σωστά, εκείνα που πρέπει. Άλλοτε επισήμανε: «Να αποφεύγεις να μιλάς γρήγορα, μην πείσεις σε λάθος, γιατί στο τέλος θα μετανιώσεις».

Ο Πυθαγόρας, που θεωρούσε ότι τα λόγια είναι «άνεμοι της ψυχής», συνιστούσε: «Μη λες λίγα σπουδαία πράγματα μέσα σε πολλά λόγια».

Οι υπέροχοι τεχνίτες του περιεκτικού λόγου, σαν τον μεγάλο τραγικό ποιητή Σοφοκλή, παρόμοιες συμβουλές δίνουν για τη χρήση του λόγου: «Άλλο είναι να πεις πολλά λόγια κι άλλο να πεις τα κατάλληλα»! Και ο σοφός λαός εκφράζεται αποφθεγματικά: «Τα λίγα λόγια ζάχαρη και τα καθόλου μέλι». «Η σιωπή είναι μάλαμα και ο λόγος είναι ασήμι».

Ο λόγος χρησιμοποιεί για όργανο τη γλώσσα, που κρύβει μια καταπληκτική δύναμη για το καλό ή το κακό. Συχνά γίνεται αιτία ευτυχίας ή, άλλοτε, καταστροφής.

Μοιάζει με το πηδάλιο του πλοίου, που αυτός που το οδηγεί το κατευθύνει όπου πρέπει κι ας ορμούν άνεμοι, κι ας υψώνονται κύματα.

Βέβαια η γλώσσα δεν δαμάζεται εύκολα από τον άνθρωπο, ενώ κρύβει εξαιρετικές δυνάμεις. Χρειάζεται η θέληση να την οδηγεί, ο νους να την κυβερνάει.

Οι σοφοί από τα παλαιά χρόνια συμβούλευαν: «Γλώττης άρχε». Να κυβερνάς τη γλώσσα σου (Σοφοκλής). Και ο Κλεόβουλος συμβούλευε: «Γλώσσης κρατεί». Να συγκρατείς τη γλώσσα σου. Και «γλώσσαν εύφημον ίσχειν», να μεταχειρίζεσαι με ευπρέπεια τη γλώσσα, μη λες άσχημα λόγια. Ούτε ανακρίβειες και πολύ περισσότερο ποτέ ψέματα. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή, μήπως με απρόσεχτους λόγους συκοφαντούμε και αδικούμε.

Είναι χαριτωμένα τα λόγια μας, όταν μιλούμε με ηρεμία και σοβαρότητα, χωρίς εκνευρισμό. Διαφορετικά, συχνά χάνουμε και το δικίο μας. «Ει τις εν λόγω ου πταίει, ούτος τέλειος ανήρ». Αν κάποιος δεν κάνει σφάλματα με τα λόγια του, αυτός είναι τέλειος άνθρωπος (Ιακ. γ' 2).

Η γλώσσα είναι το megάφωνο της ψυχής.

Ο λόγος γίνεται γλυκό παρήγορο μήνυμα, όταν από το megάφωνο μεταδίδεται η αλήθεια, η καλοσύνη, η πραότητα, η αγάπη.

1. Ο Κλεόβουλος: Ένας από τους επτά σοφούς της αρχαίας Ελλάδας. Άρχοντας της Λίνδου (6ος αιώνας π.Χ.). Έγραψε 3.000 αινίγματα, γρίφους και διάφορα επιγράμματα.

2. Πυθαγόρας ο Σάμιος: Μεγάλος σοφός και θεμελιωτής της Μαθηματικής Επιστήμης (6ος αιώνας π.Χ.).

Επιλογή-φωτοτύπηση: Ελευθέριος Βλέτσης

Το Σπίτι στην Ανηφοριά

Η. Ανδρέου

(Β' ΜΕΡΟΣ)

Πριν καλά-καλά τελειώσει ο Άγιος Φεβρουάριος υποχθόνια και παράδοση συμφωνία της περιστασης και της καρδιάς μου φέρνει στο νου μια άλλη υπέροχη μουσική δημιουργία την Γ' Ανθολογία του Γιάννη Σπανού σε στίχους του Βύρωνα Λεοντάρη και ερμηνεία της σεμνής και εξαίρετης Αρλέτας. Από το σύνολο των ποιημάτων θα σταθώ στο ακόλουθο:

*Η ομίκλη μπαίνει από παντού στο σπίτι
και όσα για σένα είχες ελπίσει
έχουνε τώρα πια όλα σβήσει
Σκιά ήταν ότι για ζωή αγαπήθη
Έχος στεγνός μιας άδειας λέξης
σαν ήρθε η ώρα να διαλέξεις
είπες ας φράξουν τη φωτιά άλλη στήλη
Ποτάμι που έχει μείνει ξερή η κοίτη
πως να 'χεις έτσι ξεστράτσει
σου άξιζε αλλιώς να ζήσεις
η ομίκλη μπαίνει από παντού στο σπίτι*

Οι στίχοι όχι μόνο είναι βαρυφορτωμένοι με μηνύματα αλλά και εικονικά είναι ολοζώντανοι. Και να η ομίκλη κατά κύματα ανεβαίνει από την λεκάνη του Αώου και μπαίνει μέσα στο σπίτι της ανηφοριάς. Την μια το καλύπτει και το εξαφανίζει από το οπτικό πεδίο και την άλλη το απελευθερώνει δείχνοντας τις ορθάνοικτες πόρτες και τα παράθυρα

απ' όπου οι κουρτίνες ανεμίζουν άλλες προς τα έξω και άλλες προς τα μέσα των δωματίων, μετατρέπουν το σπίτι σε σκεδιά ενός ναυαγισμένου βίου. Το σπίτι αδειάζει από όνειρα, ελπίδες προσμονές και τότε μέσα στου ουρλιαχτό του αέρα σπκώνεις τα μουσκεμένα χέρια ψηλά, ξορκίζεις τα στοιχεία της φύσης και αναφωνείς. Έ τώρα αφού ήρθαν έτσι τα πράγματα ας φράξουν τη φωτιά άλλα στήλη.

Κάπως έτσι στον καθένα μας ανεπαίσθητα έρχεται ο συμβιβασμός, η παραίτηση και η εγκατάλειψη αξιών και ιδανικών της πρότερης ζωής. Χάρης στον «Άγιο Φεβρουάριο» το μαντζάτο γέμισε από νοσταλγία, αναμνήσεις και πλησμονή. Σα σίγησε και ακροτελευταία νότα, καιρός να κάνει την εμφάνιση του ο τρίτος σύντροφος της βραδιάς το βιβλίο. Βγάζω από το σακίδιο ποιήματα του Ράινε Μαρία Ρίλκε και μεταξύ αυτών το εκτενές ποίημα «Η Δευτέρα Παρουσία» με υπότιτλο «Από το σημειωματάριο ενός μοναχού» Σκέπτομαι μήπως δεν έχω κάνει την σωστή επιλογή για τούτη την βραδιά της μοναξιάς. Μήπως την μοναξιά την εξωθώ στα άκρα. Αναμφίβολα ναι γιατί ο Ράινε Μαρία Ρίλκε θεωρείται ο κατ' εξοχήν μοναχικός άνθρωπος και ποιητής που διδάσκει ότι το στοιχείο όπου αναπτύσσεται μο γνήσιος πνευματικός άνθρωπος είναι η Μονα-

ξιά. Ότι μόνο ο μοναχικός άνθρωπος μπορεί να 'ναι πράγματι αμερόληπτος και ελεύθερος. Είναι το αντίθετο ακριβώς του μη αμερόληπτου του ανελεύθερου του κομματικοποιημένου. Τον Ρίλκε τον απασχολούσαν έντονα τα προβλήματα της ύπαρξης και ειδικότερα το ερώτημα από που ερχόμαστε και που πηγαίνουμε.

Κατ' εξοχήν ποιητής του θανάτου. Κάποτε πρέπει να αποδεχτούμε τον θάνατο ως φυσικό γεγονός και απόληξη της ύπαρξης μας, γεγονός λυτρωτικό που δεν πρέπει να μας γεμίζει δέος. Το ποίημα «Η Δευτέρα Παρουσία» ξεκινά με την εικόνα της έγερσης των νεκρών. Στον Ρίλκε η μέλουσα έγερση των νεκρών είναι зоφeρhή. Ο πάταγος και ο

ορυμαγδός, ο ανηλεής διαγωνισμός των νεκρών τα συνώνυμα της φρίκης κυριαρχούν. Η ίδια η πίστη στην δυνατότητα της Ανάστασης χαρακτηρίζεται αποτρόπαιη.

Και αυτή είναι μόνο η αρχή. Η πραγματική δοκιμασία δεν έχει ακόμη ξεκινήσει. Η αναμονή της έσχατης ετυμηγορίας η αγωνία για την εκπλήρωση της Θείας Επαγγελίας κυριαρχούν. Παρατεταμένα σοι κατώφλι της Εδέμ τα πλήθη των νεκρών άλλα αδημονούν. Εμπρός σε τέτοιο θέαμα ο μοναχός αναρωτιέται μήπως και ο ίδιος ο Θεός δεν πρέπει να αισθάνεται φόβο; Ο μοναχός παρακαλεί τον Θεό να μιλάει ψιθυριστά ώστε να μην επισπεύσει την έγερση των νεκρών.

Αγρίμια του δάσους συντροφεύουν το σπίτι στην ανηφοριά.

Αργότερα θα του ζητήσει ευθέως να αναβάλει την έλευση της Κρίσης και να στείλει στον κόσμο ένα δεύτερο Μεσσία για να ευαγγελιστεί όχι τη νίκη επί του θανάτου αλλά για να οθήσει την προσδοκία αυτή.

Σύμφωνα πάντα με το επιλόγισμα της έκδοσης «Η έλευση μιας αιώνιας και αδιατάρακτης γαλήνης θα σήμαινε τη λύση του μυστηρίου του κόσμου την καθήλωσή του στα δεσμά μιας νεκρής και οριστικής ακινησίας. Στο κοσμικό δράμα όπου ο Θεός πρωταγωνιστεί η Δευτέρα Παρουσία είναι η ακροτελεύτια πράξη η έσχατη εμφάνιση του Θεού.

Η νυχτιά τραβάει την ανηφόρα και το τζάκι έχει όρεξη να κάψει όλα τα ξύλα, να δούμε πόσα θα μείνουν για άλλες βραδιές. Αισθάνομαι την ανάγκη να βγω λίγο έξω στην αυλή να πάρω λίγο καθαρό αέρα. Η ατμόσφαιρα χάρις στο λίγο πρωινό χιόνι είναι πεντακάθαρη, δισαίσθνομαι πως η θερμοκρασία είναι πολύ κάτω από το μηδέν. Κάποιος σκύλος μου κάνει συντροφιά στην αγρύπνια, το γαύγισμά του είναι κοφτό και αφήνει ένα υπόηχο σιλέτου που ξεσχίζει το παγωμένο περοπέτασμα του ακινητοποιημένου αέρα. Παρότι η νύχτα είναι αδοξήληνη εντούτοις η πάλλευκη Τύμψη αστραποβολά στο αχνό φως των αστρικών νεφελωμάτων του ουράνιου θόλου. Σηκώνων το βλέμμα μου στον ουρανό και βλέποντας την διάταξη της Μικρής και Μεγάλης Άρκτου διαλογίζομαι όπως πάντα αν όλη αυτή η διάταξη τους και όλη η διασπορά των άστρων

είναι συμβάν τυχαιότητας ή το αποτέλεσμα Θεϊκής προνοητικότητας.

Στο νου μου έρχεται το αποκαλυπτικό βιβλίο του Γιαν Σαμπλέ «Hίγκς, το Σωματίδιο του Θεού» βρισκόμαστε χρονολογικά στην προεδρία Ρέιγκαν. Οι δύο υπερταχυντές ο Ευρωπαϊκός GERN στην Γενεύη και ο Φέρμιλαμπ στο Σικάγο έχουν επιδοθεί σε ένα μαραθώνιο ανταγωνισμού ποιος από τους δύο θα ανακαλύψει πρώτος το σωματίδιο Χιγκς ή όπως άλλως ονομάστηκε στις Η.Π.Α. το «Σωματίδιο του Θεού» το οποίο έδωσε συνοχή στην ύλη. Για τον λόγο, που η δαπάνη λειτουργίας του επιταχυντή άγγιξε τα 6 δισεκατομμύρια δολάρια, έπρεπε να εγκριθεί από την αρμόδια επιτροπή του Κογκρέσου. Στη σχετική ακρόαση ο Χάρις Φόγουελ μέλος του Κογκρέσου στράφηκε στον Γουαϊοντμπεργκ τον επικεφαλής του προγράμματος στον Φέρμιλαμπ «Είπατε ότι υποψιάζεσθε πως το γεγονός ότι υπάρχουν κανόνες που διέπουν την λειτουργία του σύμπαντος και της ύλης και εγώ σημείωσα. Άραγε θα βρούμε έτσι τον Θεό. Βέβαια δεν ισχυριστήκατε άμεσα κάτι τέτοιο, άραγε είναι σίγουρο ότι θα έχουμε την δυνατότητα να κατανοήσουμε πολύ περισσότερα πράγματα για το Σύμπαν. Σε εκείνο το σημείο παρενέβη ο Ντον Ρίτερ ένας ακόμη Ρεπουμπλικάνος που έβλεπε με καχυποψία το σχέδιο «Εάν αυτή η μηχανή καταφέρει κάτι τέτοιο θα αλλάξω στάση και θα την υποστηρίξω» δήλωσε. Η ανηφοριά της νύχτας της 7ης Ιανουαρί-

ου 2016 τελείωσε και ήδη ο χρόνος κυλά στους χτύπους του ρολογιού της 8ης Γενάρη.

Κάνω τους τελευταίους διαλογισμούς. Η αποκρυπτογράφηση των μυστικών κανόνων λειτουργίας του σύμπαντος μας απομακρύνει από τον Θεό ή μας βοηθά στο πλησίασμα; Αναφανδόν ισχύει το δεύτερο. Τα μυστήρια του Σύμπαντος μας υποβοηθούν να διαισθανούμε το πόσο πεπερασμένη (ξεπερασμένη) είναι η ύπαρξή μας και πως πάνω μας στέκεται μια Υπέρτατη Οντότητα. Ας πάρουμε σαν παράδειγμα τον

κορυφαίο φυσικό Αϊνστάινς που είπε το εξής: «Ο Θεός δεν παίζει τον κόσμο στα ζάρια» τουτέστιν ότι στο Σύμπαν τίποτε δεν είναι τυχαίο.

Συμπέρασμα η γνώση απελευθερώνει τον άνθρωπο από τα βαρίδια της υλικής μας υπόστασης και τον φέρνει πιο κοντά στον Θεό.

Πέφτει η αυλαία των διαλογισμών μου με ένα υπέροχο ποίημα του Ράϊνε Μαρία Ρίλκε όπου ο ποιητής προβάλλει την αλληλεγγύα σχέση Θεού και Ανθρώπων.

Το βιβλίο του Προσκυνήματος

Θεέ, τι θα κάνεις, αν εγώ πεθάνω;
Η σιάμνα σου είμαι (αν σπάσω);
Το ποτό σου είμαι (μ' αν χαλάσω);
Το ένδυμά σου και το επιπύδευμά σου
είμαι, μαζί μ' εμέ θα χάσεις το νόημα σου.

Αν μείνεις πίσω μου, δε θα'χεις πια σπίτι κανένα,
όπου ζεστά, φιλικά λόγια να'ρχονται κοντά σου.
Πέφτουν, από τα πόδια σου τα κουρασμένα,
τα βελουδένια, που είμαι, σανταλά σου.

Ο μεγάλος μανδύας σου σ' εγκατελείπει
Το βλέμμα σου, που εγώ με τη θερμή
παρειά μου, σαν προσκέφαλο, τον έχω δεχτεί,
θα'ρθει κι ώρες θα με γυρεύει, γιατί θα του λείπει,
κι όταν ο ήλιος στον ορίζοντα θα φτάσει,
πάνω σε ξένες πέτρες θα πλαγιάσει.

Θεέ, τι θα κάνεις; Φοβούμαι πολύ!

Η Ίδρυση και λειτουργία του Νοσηλευτηρίου Ε.Ε.Σ. και η ανέγερση και λειτουργία του κτηρίου του Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ. στην πόλη της Κόνιτσας

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ Γ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Εμείς οι Έλληνες και οι ξένοι

Εμείς οι Έλληνες, όταν ομνοούμε και είμαστε ενωμένοι, θριαμβεύουμε σε όλους τους κοινωνικούς και πολιτιστικούς κ.λ. τομείς, αλλά δεν μπορούμε να κρατήσουμε τις επιτυχίες μας, τις νίκες μας, τα κύπελά μας.

Πήραμε εύσημα και επαίνους από τους συμμάχους μας για τη λαμπρή επιτυχία μας κατά την επίθεση των Ιταλών το 1940 και αντί ν' αρχίσουμε χαρούμενοι και ενωμένοι καθώς ήμαστε, την ανοικοδόμηση της χώρας μας, όπως έπραξαν όλα τα άλλα πληγέντα κράτη της Ευρώπης, εμείς ευθύς αμέσως δημιουργήσαμε τον Εμφύλιο Πόλεμο που κόστισε στην Ελλάδα μας πολλά περισσότερα δεινά.

Να φταίμε άραγε γι' αυτό μόνον εμείς οι Έλληνες ή να φταίνε και οι λεγόμενες μεγάλες δυνάμεις ή μόνον αυτές, οι οποίες από τη μια μας θαυμάζουν, μας επαίνουν και οικονομικά μας ενισχύουν και ταυτόχρονα από την άλλη επιδιώκουν ποιός να δώσει τα περισσότερα για να περιμένει να πάρει περισσότερα;

Ελληνοϊταλικός πόλεμος κι εμφύλιος

Εν πάση περιπτώσει, με καθυστέρηση μερικών ετών, αρχίσαμε κι εμείς, οι διπλά πληγέντες, να χτίζουμε πάνω στα ερείπια την καινούργια μας Ελλάδα.

Βέβαια και η Κόνιτσα με όλα τα χωριά

της επαρχίας της δεν απέφυγε την λαίλαπα των πολέμων, μάλιστα σαν παραμεθόριος που είναι υπέστη μεγαλύτερες ζημιές.

Ανακοδόμηση Κονίτσης και χωριών της

Οι συνθήκες δεισιδωσίας των κατοίκων, ιδιαίτερα των χωριών, ήταν δραματικές. Οι Δημόσιες Υπηρεσίες αλλά και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, υπολειπούντο.

Εκτός από όσα έκτακτα μέτρα ελαβε η Κυβέρνηση, όπως η ίδρυση στην Κόνιτσα Υπηρεσίας ανοικοδομήσεως των σπιτιών της Κονίτσης και των χωριών της, στην οποία ειρήσθω εν παρόδω εργάστηκα κι εγώ για ένα μικρό χρονικό διάστημα -Ιούλιος 1950- Ιούνιος 1951, ήταν μάλιστα η πρώτη εργασία στο βίο μου-, και όσα άλλα προσέφερε στους δεινοπαθόντες, και ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός που εκτός από τα είδη διατροφής που διένεμε τόσο ο ίδιος όσο και με τη μεσολάβησή του προς τον Ερυθρό Σταυρό άλλων Κρατών, π.χ. του Ερυθρού Σταυρού Καναδά που διένεμε αλεύρα, όπως θυμάμαι, ως υπάλληλος του Ε.Ε.Σ. που ήμουν. Τότε -λεπομέρειες αναφέρω κατωτέρω-, και το σπουδαιότερο ελαβε την απόφαση, δια των εκλεκτών διοικητικών μελών του, να ιδρύσει Νοσηλευτήριο στην Κόνιτσα, προς κάλυψη των αναγκών της υγιεινής και Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των κατοίκων που τόσο πολύ δεινοπαθούσαν ένεκα της δύσκολης μετακίνησης.

σής των εις Ιωάννινα.

Σ' αυτά τα μέλη του Ε.Ε.Σ. ή πιο σωστά σ' αυτούς τους καλούς Σαμμαρείτες του Ε.Ε.Σ., αξίζει, δια σχετικών ενεργειών και εκδηλώσεως του Δήμου Κόνιτσας και των διαφόρων άλλων Φορέων και Συλλόγων, να γραφούν στην Ιστορία.

«Το έτος, λοιπόν, 1948, όπως γράφει ο αγαπητός μου φίλος Γεώργιος Σουτόπουλος*, ο Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (Ε.Ε.Σ.) αποφασίζει την ίδρυση Νοσηλευτηρίου στην Κόνιτσα και του (εννοεί τον πατέρα του Ιατρό Νικόλαο Σουτόπουλο, από τον Αμάραντο-Κονίτσης) προτείνει, αν θέλει, να αναλάβει την Διεύθυνσή του για την Ιατρική περίθαλψη της περιοχής.

Δέχεται και αρχίζει τις ενέργειες για τη λειτουργία του και ψάχνει για τη μίσθωση κτηρίου. Βρίσκει το κατάλληλο κτήριο, ένα μεγάλο σπίτι των Υιών Νικολάου Ρούση στην Κάτω Κόνιτσα, στη θέση «Δέντρο», κοντά στο Β' Δημοτικό Σχολείο, με πέντε μεγάλα δωμάτια και δύο μικρά εκ των οποίων τα δύο (2) γίνονται θάλαμοι ασθενών, το ένα (1) θάλαμος λεχωίδων (Μαιευτήριο), το άλλο κουζίνα και το πρώτο, μόλις εισέρχεται, είναι το Ιατρείο.

Τα δε δύο μικρά, το ένα δωμάτιο προϊσταμένης και το άλλο του λοιπού προσωπικού.

Επανεκτιμάται με το απαραίτητο προσωπικό, το οποίο αποτελείται από τους κάτωθι:

1. Διευθυντή και ιατρό παθολογικής κλινικής: Νικόλαο Αποστ. Σουτόπουλο.
2. Αδελφή προϊσταμένη Διπλωματούχο Ε.Ε.Σ. Αντωνία Νιάρου, εξ Ιωαννίνων.
3. Διπλωματούχο Μαία: Τιτίκα Τζίμα

εξ Ιωαννίνων

4. Πρακτικές αδελφές: α) Έλλη Νικολόπουλου εκ Κονίτσης.

β) Μάρθα Ευαγγέλου εκ Κονίτσης

γ) Ελένη Ιατρού εκ Κονίτσης

5. Μεγείρισα Αφροδίτη Μήλιου εκ Κονίτσης

6. Βοηθός μαγείρισσας: Ιουλίτσα Κούσιου εκ Κονίτσης

7. Καθαρίστρια: Ανδρονίκη Κακαράντζα, εκ Κονίτσης

8. Διαχειριστής Υλικού και Λογιστής: Ιωάννης Γουσγούννης εκ Κονίτσης και

9. Οδηγός Νοσοκομειακού αυτοκινήτου: Θωμάς Σωτηρίου από Βόρειο Ήπειρο.

Όλο το προσωπικό εργάζεται φιλοτίμως και ασκώντας για την περίθαλψη και βοήθεια των κατοίκων της Κονίτσης, που είχαν κατακλύσει την πόλη λόγω της ανταρτοπληξίας και είχαν μεγάλη ανάγκη υποστηρίξεως και βοήθειας, που ήταν και το μεγάλο έργο και σκοπός του Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (Ε.Ε.Σ.).

Το καλοκαίρι του 1948 ο Στρατός μας άρχισε τις επιχειρήσεις του, προς εκδίωξη των ανταρτών από τα χωριά της επαρχίας μας.

Πρώτα τους αιφνιδίασε και έδιωξε από το χωριό μας (Αμάραντο) και τότε ανοίγει το χωριό και μαζί με τους άλλους χωριανούς, έρχεται στην Κόνιτσα και η υπόλοιπη οικογένεια του γιατρού Ν.Σ. (Σύζυγος, μητέρα και τα τρία (3) κορίτσια), που είχαν αποκλειστεί στο χωριό. Τότε για εξυπηρέτηση της μεγάλης οικογενείας του εννιά (9) άτομα, ενοικιάζει το σπίτι του Αριστοτέλη Στολίδη -υπ' αλληλού Δημοσίου Ταμείου- στην Άνω Κόνιτσα

και διαμένει όλη η οικογένειά του, ύστερα από ένα χρόνο χωρισμό, λόγω του αποκλεισμού. Επειδή δεν είχε δικό του σπίτι, μετά νοικιάζει το σπίτι της Ευθαλίας Ρούμπου και καταλήγει στο σπίτι της Ευφημίας σανοβίτου, που ήταν πλησίον του Νοσηλευτηρίου Ε.Ε.Σ., και συνεχίζει την εργασία του η κυρία, καθ' όλη η οικογένειά του είναι μαζί του. Τα παιδιά του πηγαίνουν Σχολείο (τα αγόρια στο Γυμνάσιο και τα κορίτσια στο Δημοτικό), εκτός της Βενέτσας που είναι μεγάλη και βοηθάει τη μητέρα της στο νοικοκυριό.

Άφιξη της προϊσταμένης Διπλωματούχου Αδελφής Ε.Ε.Σ. Μαρίας Πλήθα

Το 1949 αλλάζει η Αδελφή προϊσταμένη του Νοσηλευτηρίου, λόγω επιστροφής της στο μεγάλο Νοσοκομείο του Ε.Ε.Σ. στην Αθήνα και έρχεται στη θέση της η Διπλωματούχος Αδελφή του Ε.Ε.Σ. Μαρία Πλήθα (από Μυτιλήνη), που προσέφερε πολλά στους Κονιτσιώτες και βοήθησε αρκετά τον ιατρό στο έργο του. Τον Μάρτιο του 1950 αλλάζει ο Διαχειριστής λόγω επιστροφής του και παίρνει ο γιατρός, στη θέση του, τον συγχωριανό και συγγενή του Νικόλαο Χρ. Ζακόπουλο (νυν Μητροπολίτη Φωκίδος κ. Αθηναγόρα), ενώ ήταν μαθητής της προτελευταίας τάξης του Γυμνασίου (τόρα Β' Λυκείου) και μαζί με το Σχολείο κάνει και τα καθήκοντα του Διαχειριστού του Νοσηλευτηρίου.

Παραμένει στη Διαχείριση μέχρι την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο και έδωσε εξετάσεις στο Πανεπιστήμιο το 1951 και πέτυχε στη Νομική Σχολή Αθηνών και έπειτα πήγε στη Θεολογική. Τον αντικαθιστά στη δουλειά του ο Ιωάννης Γ.

Παπαϊωάννου από το Πάπιγκο (τόρα Συμβολαιογράφος)».

Ο διορισμός μου ως Διαχειριστή του Νοσηλευτηρίου

Τελειώνοντας (τον Ιούνιο 1950) την Εμπορική Σχολή Ηπείρου και μη έχοντας την οικονομική δύναμη να συνεχίσω τις σπουδές μου σε Ανώτερες Σχολές και ως που να κληθώ να υπηρετήσω στο Στρατό και προπαντός να μην εξακολουθήσουν οι γονείς μου να με τρέφουν, έφαχνα να βρω μια οποιαδήποτε εργασία με την βοήθεια απλών φίλων μου και όχι προσώπων υψηλά ισταμένων.

Ήμουν τυχερός, καθ' αρχήν βρήκα δουλειά προσωρινά, ως προαναφέρα στην συσταθείσα τότε στην Κόνιτσα Υπηρεσία ανοικοδομήσεως των καταστραφέντων σπιτιών της Κόνιτσας και των χωριών της επαρχίας κατά την περίοδο του Εμφυλίου Πολέμου, ως αποθηκάρχης αυτής.

Εργάστηκα σ' αυτή την Υπηρεσία, περίπου ένα χρόνο. Δεν πρόλαβα να εξαντλήσω το χρόνο αναμονής μου ώσπου να στρατευθώ, γιατί άλλος συνάδελφος, υπηρετώντας στην αντίστοιχη Υπηρεσία του Δελβινακίου-Παγωνίου, έχοντας ισχυρότερο μέσον και γι' αυτό στενοχωρήθηκα, ξεχνώντας την ιερή ρήση «Ει ο Θεός μετ' ημών, ουδείς καθ' ημών».

Ευτυχώς που κατά το διάστημα της πρώτης μου εργασίας στην Κόνιτσα, γνώριστηκα με πολλούς ανθρώπους και απέκτησα εκλεκτούς φίλους. Ένας από αυτούς τους φίλους ήταν και είναι ο νυν Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζακόπουλος εξ Αμαράντου-Κονίτσης, ο οποίος τότε εργάζονταν ως Διαχειριστής του Νοσηλευ-

τηρίου Ε.Ε.Σ. Κονίτσας, ο οποίος πηγαίνοντας για σπουδές στην Αθήνα, όπου είχε επιτύχει στις εξετάσεις της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπως αναφέρεται ανωτέρω, έκρινε σκόπιμο να με ειδοποιήσει δια σχετικής επιστολής του, φωτοτυπία της οποίας παραθέτω*, ότι επειδή εκείνος, μετά την επιτυχία του στις εξετάσεις παραιτείτο της υπηρεσίας του ως διαχειριστής του Νοσηλευτηρίου Ε.Ε.Σ. Κονίτσας, αν θέλω να αναλάβω εγώ τη θέση του.

Μόλις έλαβα την επιστολή του την άλλη μέρα από το Πάπιγκο κατέβηκα και ανέλαβα την εργασία αυτή.

* Επιστολή Νικολάου Ζακοπούλου

Εν Κονίτση τη 2.7.51

Αγαπητέ κ. Παπαϊωάννου

Επειδή γνωρίζω τον επίμονον κι ακατάπαυστον αγώνα σας προς εξεύρεσιν εργασίας, δια τούτου σας πληροφορώ ότι εγώ παραιτούμαι και αναχωρώ δι Αθήνας, θέλω με τούτο να σας διευκολύνω.

Εάν λοιπόν θέλεις κι επιθυμείς κατέρχεσαι εις Κόνιτσαν την Τετάρτην 4.7.51 το αργότερον προς συνεννόησιν και κατάτάπισίν σας με τον Διευθυντή και την Προϊσταμένην του Νοσηλευτηρίου ημών.

Τώρα λοιπόν αντιλαμβάνεσαι και μόνος σου διατί σου γράφω, απλούστατα διότι καταλαβαίνω ότι οι θέσεις είναι δυσεύρετες και οι ευκαιρίες ελάχισται, ακόμη διότι από καιρό σας συνεπάθησα και μεριμνώ δι' εσάς.

Τελειώνοντας σου γράφω και τούτο: εάν έλθης να παρευρίσκεσαι την Τετάρτην, καθ' όσον κι άλλοι πολλοί κινητοποιούνται προς κατάληψιν της θέσεώς μου.

Νομίζω ότι της χριστιανικής υποχρεώσεως εδγίκα.

Κανόνισε κι έλα προς το συμφέρον σου, διότι πρόκειται περί σοβαρής θέσεως, η εν εναντία περιπτώσει απαντάς όχι...

Με Χριστιανικήν αγάπην
(υπογρ.) Νικόλαος Ζακόπουλος

Βεβιασμένως
Ακριβές αντίγραφον

Εκ του εις το αρχείον μου, ευρισκομένου πρωτοτύπου

Ο αντιγράφος
Ιωάννης Γ. Παπαϊωάννου

έχοντες πλήρη συναίσθηση της εκτελέσεως του καθήκοντός τους, να βοηθούν αγόγγυστα τον πάσχοντα συνάνθρωπό τους.

Εύγε στους επιζώντας και σίγουρα οι απελθόντες πήρανε μαζί τους και παρουσίασαν εκεί στον δίκαιο κριτή, την επιταγή της εντολής «αγάπα τον πλησίον σου ως εαυτόν».

Νικόλαος Σουτόπουλος, Ιατρός

Ο Νικόλαος Σουτόπουλος ήταν ένας εξαιρετος άνθρωπος, τέλειος επιστήμων, συγκεντρωμένος στην αποστολή του, πιστός θεράπων του Ιπποκράτους, σοβαρός, καλοσυνάτος. Διακρίνονταν κατά την εξέτασιν του ασθενούς δια την υπευθυνότητά του, την προσοχή, την παρατηρητικότητα, τον σεβασμό και το συμπάσχειν με τον ασθενή. Οποιαδήποτε ώρα του 24-ώρου και αν τον καλούσαν να επισκεφθει τον ασθενή αγόγγυστα πήγαινε χωρίς τον παραμικρό μορφασμό δισταγμού και ανεβάρητα τον εξήταζε. Στη διάγνωση της ασθένειας, ήταν εκ των πρώτων γιατρών. Ως προϊστάμενος συμβούλευε τους υφισταμένους του κατά τον καλύτερο παιδαγωγικό τρόπο.

Ήταν βαθύς γνώστης της Ελληνικής γλώσσας.

Με τα προσόντα που είχε σίγουρα θα διέπρεπε στην ιατρική επιστήμη, αν μετά τις σπουδές του παρέμενε στην Πάτρα, όπου τότε ταξίδευαν οι δικοί του άνθρωποι ή στην Αθήνα, αλλά για να είναι φιλότιμος, συναισθηματικός και για να αναγνωρίζει την αγάπη και προσφορά της μητριάς του, η οποία του συμπαράσταθησαν να ήταν δική της παιδί και παραπάνω, δέχθηκε ν' αφήσει τη λαμπρή επιστη-

μονική σταδιοδρομία που ανοίγονταν μπροστά του, για να μένει κοντά της που με κανέναν τρόπο δεν ήθελε ν' απομακρυνθεί από το μοναδικό δικό της παιδί, που πέθανε και ετάφη στον Αμάραντο και μάλλον ο γιατρός δεν θα μετάνιωσεν γι' αυτό, ούτε και ποτέ θα διχάστηκε για την οριστική και αμετάκλητη απόφασή του, να μένει στο χωριό του.

**Μαρία Πλήθα Προϊσταμένη
Διπλωματούχος Αδελφή Ε.Ε.Σ.**

Η Προϊσταμένη Διπλωματούχος Αδελφή του Ε.Ε.Σ. αείμνηστη Μαρία Πλήθα ήταν μια έξυπνη, δραστήρια και αποφασιστική γυναίκα, είχε θέσει τον εαυτό της σ' ένα και μοναδικό σκοπό, να ελαφρύνει και να εξαλείψει τον σωματικό και ψυχικό πόνο του πάσχοντος συνανθρώπου της και πολλά, πάρα πολλά προσέφερε και στους κατοίκους της Κονίτσας και των χωριών της επαρχίας της, κατά το διάστημα της παραμονής της (στην Κόνιτσα) χωρίς ποτέ να επιδιώκει η ίδια όφελος, αλλά εκ της βαθείας συναισθήσεως της εκτελέσεως του καθήκοντος να αγαπά και να βοηθά τον πάσχοντα συνάνθρωπό της.

Στην προσπάθειά της αυτή και για καλύτερη εξυπηρέτηση των πασχόντων, επέδωκε πάση θυσία να βρει ένα μεγαλύτερο κτήριο να ενοικιάσει ή να αγοράσει ο Ε.Ε.Σ. και πολλά εμπόδια συναντούσε και όπως είναι γνωστοί εκείνοι που μάχονται στην πρώτη γραμμή συναντούν τα εμπόδια.

Κατόπιν σκέφθηκε να βρει ένα κατάλληλο οικόπεδο και πάνω σ' αυτό να κτισθεί νέο κτήριο όχι για Νοσηλευτήριο αλλά για ένα σύγχρονο Νοσοκομείο. Συναντήθηκε με τον τότε Δήμαρχο και τα μέ-

λη του Δημοτικού Συμβουλίου Κονίτσας, οι οποίοι πρόθυμα της υποσχέθηκαν ότι διαθέτουν ένα οικοπέδο πίσω ακριβώς από το Δημαρχείο.

Μέρα και νύχτα, εκτός όλων των πολλών καθημερινών καθηκόντων της, την απασχολούσε και η ανέγερση του Νέου Νοσοκομείου στην Κόνιτσα.

Ιστορικές σπαγμές. Συνάντηση Μαρίας Πλήθα μετά της Βασιλίσσης Φρειδερίκης

Σε μία λοιπόν επίσκεψη το καλοκαίρι του 1952 στην Κόνιτσα της Βασιλίσσης Φρειδερίκης, δεν χάνει την ευκαιρία, παίρνει την ηρωϊκή απόφαση και πηγαίνει στο Δημαρχείο, όπου δέχονταν τις Αρχές του τόπου - ήμουν αυτόπτης και αυτόκοος μάρτυρας. Την συναντά και της λέγει: "Μεγαλειοτάτη, γνωρίζοντας τα φιланθρωπικά αισθήματά σας και την αγάπη που έχετε για την Κόνιτσα, εξ άλλου και σε δύσκολες κατά το παρελθόν καταστάσεις πρώτη και τότε την επισκεφθήκατε, θέλουμε με τη δική σας φροντίδα, να γίνει ένα Νοσοκομείο εδώ στην πολυπαθούσα ακριτική Κόνιτσα μας.

Η Βασιλίτσα Φρειδερίκη, ενθουσιασμένη από την θαρραλέα γεμάτη αγάπη προς την Κόνιτσα αίτησή της, κράτησε τις απαραίτητες σημειώσεις. Και τον επόμενο χρόνο 1953, το όνειρο της αείμνηστης Μαρίας Πλήθα, πραγματοποιείται. Αρχισαν οι εργασίες του Νοσοκομείου του Ε.Ε.Σ. στην Κόνιτσα.

Κατάθεση θεμελίου λίθου ανεγέρσεως του Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ. Κόνιτσας

«Εν τω μεταξύ -συνεχίζει ο Γ. Σουτόπουλος έ.α. σελ. 19-, αρχίζουν οι εργασίες ανέγερσης του μεγάλου Νοσοκομεί-

ου Ε.Ε.Σ. σε οικόπεδο που βρίσκεται δίπλα στο Δημαρχείο Κονίτσας. Το ίδιο έτος παίρνει μετάθεση η Αδελφή Προϊσταμένη Μαρία Πλήθα για την Αθήνα, την οποία αντικαθιστά η Διπλωματούχος Αδελφή Ε.Ε.Σ. Ειρήνη Κωστάκη (από το Λεωνίδιο Αργολίδος)».

Η απόλυσή μου

Εργάστηκα περισσότερα από ένα χρόνο (Ιούνιος 1951-Σεπτέμβριος 1952). Έκανα καλά τη δουλειά μου και έχαιρον της εκτιμήσεως τόσο του Διευθυντού γιατρού Νικολάου Σουτοπούλου, όσο και της Προϊσταμένης Αδελφής Μαρίας Πλήθα, καθώς και του λοιπού προσωπικού. Έφυγα με τις καλύτερες εντυπώσεις μου.

Και ο Γιώργος Σουτόπουλος συνεχίζει, ως ανωτέρω, σελ. 19,

«Ο Διαχειριστής καλείται στο στρατό (δηλαδή ο υποφαινόμενος), και αναλαμβάνει πάλι ο Ιωάννης Γουσγούνης, που απολύεται από το Στράτευμα. Επίσης φεύγει ο οδηγός του Νοσοκομειακού αυτοκινήτου Θωμάς Σωτηρίου και τον αντικαθιστά ο οδηγός Ανδρέας Κουσιαφές από τα Καλάβρυτα.

Ο Ε.Ε.Σ. μέσω του Νοσηλευτηρίου που έχει στην Κόνιτσα προσφέρει πολλές υπηρεσίες στον πληθυσμό της Επαρχίας Κονίτσας, σε ιατρική περίθαλψη και παροχή διαφόρων ειδών, που καταφθάνει σ' αυτό από τα χωριά τους τα οποία έχουν ήδη απελευθερωθεί από το Στρατό μας.

Εγκαίνια του Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ.

Κονίτσας

Ύστερα από λίγα χρόνια, αρχές του 1955, τελειώνει το μεγάλο κτίριο του νέου

ιδιόκτητου Νοσοκομείου Ε.Ε.Σ. και γίνονται τα εγκαίνια στις 5-6-1955 από τη Βασιλίτσα Φρειδερίκη στο οποίο έδωσαν το όνομά της.

Μεταφέρεται το προσωπικό από το Νοσηλευτήριο στο καινούργιο πια και μεγάλο Νοσοκομείο «Βασιλίτσα Φρειδερίκη», το οποίο επανδρώνεται και με άλλους ιατρούς διαφόρων ειδικοτήτων.

1. Χειρουργό: Κ. Κάνιστρα από Πάτρα και Θεμ. Λέκα από Ιωάννινα.

2. Ακτινολόγο: Δημήτριο Κασιόλα, απόστρατο ιατρό από Ιωάννινα

3. Παθολόγο: Δημήτριο Βανδέρα από Αρίστη Ζαγορίου και

4. Διπλωματούχο αδελφή Ε.Ε.Σ. Φαίδρα Ιωαν. Φερούκα από Ελάτη Ζαγορίου, η οποία αργότερα αντικατέστησε την προϊσταμένη Αδελφή Νοσοκομείου, Ειρήνη Κωστάκη, όταν μετατέθηκε στην Αθήνα.

Ο ιατρός (Νικόλαος Σουτόπουλος) είναι Διευθυντής διοικητικού και Διευθυντής Παθολογικής Κλινικής, με βοηθό τον Δημήτριο Βανδέρα, παθολόγο ιατρό. Εργάστηκε στο Νοσηλευτήριο και Νοσοκομείο του Ε.Ε.Σ., προσφέροντας τις υπηρεσίες του επί μία εννιάετία και τον Σεπτέμβριον 1956 τελειώνει πια την αποστολή του και προσφορά στον Ε.Ε.Σ..

Και συνέχισε κανονικά να λειτουργεί ως Νοσοκομείο του Ε.Ε.Σ. για 25 περίπου χρόνια, προσφέροντας πλήρη Νοσοκομειακή, Ιατρική και φαρμακευτική κάλυψη στους πολύ ταλαιπωρημένους κατοίκους της επαρχίας μας και ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους που ζούσαν μόνοι τους και βρίσκane στο Νοσοκομείο αυτό θαλπωρή και ζεστασιά, έχοντας κοντά

τους όσον καιρό είχαν ανάγκη, του γιατρού και των Αδελφών νοσοκόμων.

Υποβάθμιση του Νοσοκομείου

Κατά τη 10ετία του 1980; το Νοσοκομείο περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο και έκτοτε και μέχρι σήμερα εξακολουθεί να λειτουργεί Κέντρο Υγείας. Απία της υποβάθμισέως του θα ήταν μάλλον η αισθητή μείωση του πληθυσμού της πόλεως Κονίτσας και των χωριών της επαρχίας της.

Το γιατί οι κάτοικοι της υπαίθρου - όχι μόνον της Κονίτσας, αλλά ολόκληρου της Ελλάδος- εγκατέλειψαν τις εστίες τους και συγκεντρώθηκαν στις μεγάλες πόλεις, είναι θέμα όχι απλό, αλλά πολύ σοβαρό που χρήζει μελέτης από ειδικούς.

Σαν επίλογος

Εμείς με όσα παραπάνω εξιστορήσαμε, ένα και μοναδικό σκοπό επιδιώξαμε: να παραμερίσουμε τη σκοτεινή λήθη και στη θέση της να τοποθετήσουμε άσβεστη και φωτεινή τη Μνήμη των ανθρώπων εκείνων- μετά των οποίων για μικρό χρονικό διάστημα συνεργάστηκα επαγγελματικά και καλά τους εγνώρισα- και που σαν άλλοι καλοί Σαμαρείτες, έπλυναν τις πληγές και παντοiotρόπως περιέθαλψαν τους πάσχοντας ακρίτες της Κονίτσας, όπως οι αείμνηστοι: Νικόλαος Σουτόπουλος, ιατρός, Δημήτριος Βανδέρας, ιατρός, Διπλωματούχος Αδελφή Ε.Ε.Σ. Μαρία Πλήθα και άλλοι που δεν εγνώρισα, καθώς και την Βασιλίτσα Φρειδερίκη που χάριν της μεσολαβήσεώς της μετά των τότε αρμοδίων, χτίστηκε το Νοσοκομείο αυτό.

Αιωνία η μνήμη αυτών

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΑΡΧΕΙΟ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

† ΑΝΑΣΤ. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Ενα πωλητήριο του έτους 1829

επουλησα το αμπελι οπου αγορασα απο τον βασηλη δηαμαντη ζαιρα* κε το επουλησα του παναγηοτη ζηση λενης κε του επουλησα δηο τζαπηα (έκταση) σινоро κατο του δασκαλου κε σινоро απανο της κατινας κε πλεβρο του ζησουλη κε το επουλησα τα δηο τζαπηα γροσηα 130 ητη εκατον τρηαντα κε δεν εχη κανενας να τον πηραξη ηνε δηκο του (δια) ταυτο δηνο το παρον μου ης χερηα του παναγηοτη εγο βασηλης ζηση Χαματζου βεβεονο μαηου 15 1829

η μεν κε σε πηραξη κανενας ημε εγο απανταρητης (υπόλογος) βασηλης παναγηοτης γιοργη ντουτι μαρτιρας*

* Ο Ζαΐρας υπήρξε ευεργέτης της Σχολής Κάτω Κονίτσης τον 18ο αιώνα.

* Οικογένεια Ντούτη υπάρχει και σήμερα στην Κόνιτσα.

Έτος 1847 Πωλητήριο

<Σφραγίδα και γράμματα Τουρκικά>

δηδο τό παρόν μου εγώ ό ύποκάτοθεν γεγραμένος του παναγιότη φλόρου πώς τοῦ επούλησα τό χοράφι μου όποῦ έχω εις τὰ γηφτάμπελα επανόστρατα, καί συνορεύει τό κάτω τό μέρος στράτα τό κορφινόν μπαντάλη (έγκαταλελειμμένο) καί τό ένα τό πλευρόν τό άλλον πλευρόν τοῦ άντέμπεγη, καί τα γρόσια τά έλαβα όλα έως στόν παρόν καί δέν έχη νά τοῦ γένη μαντές (νά τόν ένοχλήση) κανένας καί όποτες θελήση έχη τήν άδειαν νά τό κάνη καί ταπή (τίτλο ιδιοκτησίας) δηό έδοσα τό παρόν μου εις χείρας τοῦ παναγιότη δηό καί ύποφαίνομαι - 847 μαγίου 8 κόνιτζα.

τολης γκοτη βαγκας ηποσκομε γηα τανοθεν δημητριος ντότζου έγγραψα καί μαρτηρώ παρόν διμητρις κοτσου μαρτιρας μηχος μαβρος μαρτηρο

(όπισθεν) 1847 μαγιού 8 γρόσια 240 τό όλον κουτουρού.

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΟΛΙΣΤΑΣ

(Συνέχεια από το τεύχος 185/2015)

ΜΕΡΟΣ 5ο

Προχωρώντας στο αφιέρωμά μας στο Ταχυδρομείο της Μόλιστας στο μέρος αυτό θα αναφερθούμε στα εξής θέματα.

1. ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΔΡΟΜΟΛΙΟ- ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το ένα και μοναδικό αγροτικό δρομολόγιο του Ταχυδρομείου της Μόλιστας, όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα αρχικά, εξυπηρετούσε έξι συνολι-

κά χωριά-Κοινότητες (Σταρίτσιανη, Κεράσοβο, Φούρκα, Κάντισκο, Λαγκάδα και Καστάνιανη), αλλά, αργότερα, μόνο τις τρεις πρώτες κοινότητες, γιατί οι άλλες τρεις μεταφέρθηκαν στο Ταχυδρομείο της Πυρσόγιαννης (1959).

Το συγκεκριμένο αγροτικό δρομολόγιο ήταν ενιαίο, ως προς την εκτέλεσή του, είχε διάρκεια δύο έως τρεις ημέρες, ανάλογα, με τις καιρικές συνθήκες, πραγματοποιείτο δύο φορές την εβδομάδα και ο αγροτικός Ταχυδρόμος το εκτελούσε, έφιππος ή πεζός, διανυκτερεύοντας στη Φούρκα.

Σταύρος Νούσης

Ο πρώτος αγροτικός διανομέας Σταύρος Νούσης (φωτ.) ήταν έφιππος και καθόλη τη διάρκεια της υπηρεσιακής του θητείας (1913-1953), πήγαινε και στα έξι παραπάνω χωριά-Κοινότητες.

Μετάπειτα ο αντικαταστάτης του Δημήτριος Τζήμας (φωτ.) από το 1953 έως το 1958 συνέχισε το ίδιο δρομολόγιο, αλλά από το 1959 και ύστερα εξυπηρετούσε μόνο τα τρία πρώτα κοντινότερα χωριά, αφού τα άλλα τρία είχαν υπαχθεί αλλού.

Δημήτριος Τζήμας

Το παραπάνω αγροτικό δρομολόγιο, ομολογουμένως, ήταν ένα, από τα δυσκολότερα και τα πλέον δυσπρόσιτα αγροτικά δρομολόγια της υπηρεσίας μας.

Οι σοβαρότερες δυσκολίες εντοπίζονταν, κυρίως τους χειμερινούς μήνες,

επάνω, προς τον αυχένα της Φούρκας, όπου πολλές φορές, αυτές ήταν αζεπέρασες.

Πόσες φορές, αυτοί οι ηρωικοί, αγροτικοί Ταχυδρόμοι, δεν ξέμειναν, στη μέση του δρόμου, ολομόναχοι, δεν κίότψαν και δεν κινδύνεψαν, πόσες

φορές δεν δυσκολεύτηκαν και δεν παρδόθηκαν, στο έλεος του χιονιά και πόσες φορές, οι οικογένειές τους, δεν καρδιοχτύπησαν, όταν αργοπορούσαν να φανούν, ή όταν έβλεπαν ή άκουγαν για κακοκαιρία και είχαν ξεμείνει από σημάδια και πληροφορίες, για την τύχη τους και τη ζωή τους.

Πόσες φορές μου είπε, πρόσφατα, η κ. Κούλα, η γυναίκα του αγροτικού Ταχυδρόμου Δημητρίου Τζήμα, εκεί στο σέλωμα της Φούρκας, βαρυφορτωμένος, καταπονημένος και μπαϊλτισμένος, αναγκάζοταν να χρησιμοποιήσει τις κλάπες, τις οποίες κουβαλούσε πάντοτε μαζί του, το χειμώνα, για να υπερνικήσει το ύψος του χιονιού και τα ανεμосуρία;

Ακόμα και σήμερα, μου λέει, τις κλάπες τις κρατάω φυλαγμένες στο πατάρι του σπιτιού, για να τον θυμάμαι και συνεχίζοντας, διηγείται ότι υπήρχαν περιπτώσεις, που, πολύ πιο πάνω, απ' το Κεράσοβο, τον συνόδευαν χωροφύλακες κι όταν, ανηφορίζοντας κόντευε να φτάσει στη ράχη της Φούρκας εκεί, τον περίμεναν οι Φουρκιώτες, οι οποίοι τον παραλάμβαναν, τον μετέφεραν στο σπίτι κι όπως ήταν μουσκεμένος και μισοπαγωμένος, τον φρόντιζαν, τον ζέσταιναν και τον πότιζαν πόντζι και άλλα αφεψήματα, για να τον συνεφέρουν και να τον ηρεμήσουν.

Μαζί του πάντοτε, εκτός απ' τα υπηρεσιακά αντικείμενα, το όπλο, το αδιάβροχο και το κλεφτοφάναιο κουβαλούσε, σε μια ξεχωριστή σακούλα, εφεδρι-

κά παπούτσια, κάλτσες και κανά δύο αλλαξιές εσώρουχα, για το δρόμο, γιατί ώσπου να φτάσει, στον προορισμό του, απ' τη βροχή και τα λασπόνερα, γινόταν μουσκίδι και παπάρωνε.

Σ' όλη μου τη ζωή εξομολογείται η γυναίκα, αυτούς τους ανθρώπους, τους Φουρκιώτες, εγώ θα τους ευγνωμονώ, γιατί δεν ήταν λίγες οι περιπτώσεις, που έσωσαν τον άντρα μου απ' τα πλευριπάματα και τα κρυοπαγήματα.

2. ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ - ΔΙΑΒΙΒΑΣΕΙΣ:

Η Τριετατική Υπηρεσία, στην αρχή μέχρι το 1949 και μετά τα κρατικά ταχυδρομεία μέχρι το 1969 και τέλος ο ΕΛΤΑ μετά το 1970, στο εσωτερικό της χώρας, είχαν αναπτύξει ένα αξιόλογο δίκτυο διαβίβασης των Ταχυδρομικών αποστολών, χρησιμοποιώντας, προς τούτο, πρώτα τους ιδιώτες μεταφορείς, με τα ζώα τους, αργότερα τα πάσης φύσεως τροχοφόρα κι υστερότερα, τόσο τα ιδιόκτητά τους μεταφορικά μέσα, όσο και τα άλλα μέσα μεταφοράς της χώρας, χερσαία, θαλάσσια και εναέρια.

Ανάλογα, τώρα, με τη γεωγραφική θέση του κάθε ταχυδρομείου, καταρτιζόταν ένας πίνακας συνθηκών διαβίβασης των αποστολών, ο οποίος καθόριζε τα άλλα ταχυδρομεία, με τα οποία, το καθένα απ' αυτά, θα αντάλλαζε αποστολές (θα είχε καθημερινή, ταχυδρομική ανταπόκριση), τα μέσα μεταφοράς, με τα οποία θα αποστέλλονταν αυτές οι

αποστολές και τέλος την ώρα, που κάθε μέρα, θα συντίθενται και θα διαβιβάζονται οι αποστολές, στον προορισμό τους.

Το Ταχυδρομείο της Μόλιστας, όντας από άποψη θέσης, στην εσχάτη της Πατρίδας μας, δεν είχε δυνατότητα επιλογής, ούτε όσον αφορά την κατεύθυνση προώθησης των αποστολών του, ούτε ως προς τα χρησιμοποιούμενα μεταφορικά μέσα.

Κατά συνέπεια, άπαξ της ημέρας, συνέθετε και ελάμβανε ταχυδρομικές αποστολές από και προς τα ταχυδρομεία της Κόνιτσας και των Ιωαννίνων και ως μέσο μεταφοράς, τα πρώτα χρόνια χρησιμοποιούσε τους αγωγιάτες ή άλλους ιδιώτες με τα ζώα τους, αργότερα τα διάφορα τροχοφόρα και κυρίως τα φορτηγά και κατόπιν τα λεωφορεία, που εκτελούσαν τακτικά δρομολόγια.

Όλα αυτά, τα κατά καιρούς, χρησιμοποιούμενα μεταφορικά μέσα άλλοτε είχαν ως καταληκτικό σημείο το χωριό, άλλοτε την Κόνιτσα ή το Χάνι του Κρυονερίου κι άλλοτε πάλι ή τη διακλάδωση της "Σκάλας" κοντά στο χάνι του Κουτλή, ή την τοποθεσία "Καπηλειό" κάτω στην απλωσιά του Σαραντάπορου.

Από κει και πάνω, μέχρι το χωριό, το Ταχυδρομείο της Μόλιστας, όφειλε να διαθέτει δικό του άνθρωπο-εργολάβο, ο οποίος, καθημερινά θα φρόντιζε για την παραλαβή και την παράδοση των ταχυδρομικών αποστολών και την έγκαιρη μεταφορά τους στην έδρα του.

3. ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΙ ΕΡΓΟΛΑΒΟΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ:

Τη μεταφορά των Ταχυδρομικών αποστολών (σάκων και δεμάτων από και προς τη Μόλιστα, από τα τερματικά σημεία των μεταφορικών μέσων, τα οποία αναφέρθηκαν πιο πάνω, τα πρώτα χρόνια, όπως μας πληροφόρησε ο Χαρίλαος Γκούτος στο σχετικό προσμείωμά του (τεύχος 182 του περιοδικού) την έκαναν οι αγωγιάτες (οι κिरατζήδες), με τα ζώα τους.

Στις αρχές της δεκαετίας του 1930, όπως μαρτυρούν οι παλιότεροι Μολιστινοί, τη μεταφορά των Ταχυδρομικών αποστολών την εκτελούσε, εργολαβικά, η Μολιστινή Πανάγιω η Δερβένω, η οποία παρέδινε και παραλάμβανε τις αποστολές, είτε στους αγωγιάτες, είτε σε κάποιους άλλους μόνιμα κινούμενους και επιφορτισμένους με αυτό το έργο, αρχικά στην Κόνιτσα και κατόπιν στις θέσεις Σκάλα και Καπηλειό.

Η Πανάγιω ήταν αδερφή του Γιατρού Βασιλείου Στεφανίδη και επειδή δευτεροπαντρεύτηκε τον τότε Αγροφύλακα του χωριού, που καταγόταν από το Δερβένι, όλοι οι Μολιστινοί την φώναζαν Δερβένω.

Προς το τέλος της ίδιας δεκαετίας, περί το 1939, τη δουλειά αυτή την είχε αναλάβει εργολαβικά ο Γανναδιώτης Ιωάννης Μανθάς, εκτελώντας το δρομολόγιο Μόλιστα-Κόνιτσα και αντίστροφα.

Μετά το 1949 κι αφού έληξαν οι εμπόλεμες καταστάσεις της δεκαετίας του

1940, τη μεταφορά των Ταχυδρομικών αποστολών, σχεδόν, σε μόνιμη βάση, την έκανε και πάλι εργολαβικά, αφού είχε αναδειχθεί εργολάβος με μειοδοτική δημοπρασία, ο Μολισινός Χαρίλαος Λέτσιος, ο πασίγνωστος “Μπαρμπα Χαρίλας” εκτελώντας καθημερινά με τον “Ψαρή” του, το “αγόρι” του, όπως ο ίδιος αποκαλούσε το μουλάρι του, το δρομολόγιο Μόλιστα-Καπνηλείο και Καπνηλείο-Μόλιστα.

Το καθημερινό αυτό δρομολόγιο ο Μπαρμπαχαρίλας, ποτέ του δεν το άφηνε ανεκμετάλλευτο, καθόσον τις περισσότερες φορές, μαζί με το ταχυδρομείο, μετέφερε κι αγώϊ, κουβαλώντας άλλοτε πράγματα ασυνόδευτα, άλλοτε επιβάτες με τα μπαγάζια τους, οι οποίοι αδυνατούσαν να περπατήσουν κι άλλοτε, πάλι φορτώνοντας ξύλα, κούτσουρα και πάτους από δαδιές, που τα ξέβραζε, στην απλωμένη ποταμιά, το κατεβασμένο και φουσκωμένο Βουρκοπόταμο, απ’ το Κεράσοβο.

Για να ξεφύγουμε και λίγο, απ’ την ξερή κι ίσως ανιαρή περιγραφή, θα πάμε σ’ ένα χαριτωμένο πραγματικό γεγονός, σύμφωνα με το οποίο, κάποτε ο Μπαρμπαχαρίλας μετέφερε από το Καπνηλείο στο χωριό καβάλα στο μουλάρι του, το αγόρι του, τον αγροτικό Γιατρό που ερχόταν απ’ τα Γιάννενα.

Ανηφορίζοντας κατά πάγια τακτική, ο Μπαρμπαχαρίλας όλο σιγοσφύριζε σιγανοτραγουδούσε, όχι κάτι συγκεκριμένο και καταληπτό, αλλά έτσι σιαπέρασιαπέρα στα χαμένα, για να περνάει η

ώρα και να ικανοποιεί τη λόξα του. Που και που μονολογούσε, δυνατότερα, ασυνάρτητα και μπερδεμένα, εκφέροντας ελληνικές, τούρκικες, ιταλικές και άλλες λέξεις, μέχρι του σημείου, που ο Γιατρός δίπλα του, δεν καταλάβαινε τίποτε, από όσα έλεγε. Φτάνοντας τώρα στο Μεσοχώρι, μόλις ξεκαβαλίκεψε ο Γιατρός απ’ το μουλάρι συμπτωματικά, ακριβώς από κάτω στον κεντρικό δρόμο, περνούσε με το γαϊδούρι της φορτωμένο η Βανθία του Κατσιώτα, η οποία επειδή το ζώο δεν περπατούσε γρήγορα του φώναζε: “ούστ ρε μαναστήριακο, σάλεψε λίγο ρε μοναστήριακο”. Ο Γιατρός που ήταν κοντά και την άκουγε να φωνάζει, πάλι δεν καταλάβαινε τι έλεγε η γυναίκα. Στρίβοντας, τώρα το κεφάλι του, προς το διπλανό πεζούλι, βλέπει ξαπλωμένο τον έφηβο τότε, μακαρίτη σήμερα, Βαγγέλη Νάνο να είναι ακίνητος και να περιμένει. Πλησιάζει σιγά-σιγά, κοντά και τον ρωτάει: Τι έχεις παιδί μου; Ο νεαρός λίγο σαστισμένος, του απαντάει. “Εγώ Γιατρέ πήγα στα παλιόρουγκα (τοποθεσία της Μόλιστας μέσα στο δάσος), να μαζέψω μπλανούσκες (αγριοφράουλες), γκιλίστηκα, ζαμπάκωσα και τώρα με πονάει η κοκκαλήθρα μου”. Ο Γιατρός, μη κατανοώντας κι αυτή τη φορά τι του έλεγε ο νεαρός, έκανε το σταυρό του και διερωτήθηκε: “Μα τι σοϊ γλώσσα μιλούν αυτοί οι άνθρωποι εδώ επάνω;” “Είναι αυτά ελληνικά;” Είναι και παρά είναι του απαντάει ο Μπαρμπαχαρίλας και κάτσε και στρώσου να τα μάθεις και αφού θα έρχεσαι

συνέχεια στα χωριά μας θα στα μάθω εγώ στο δρομολόγιο. Και τί σύμπτωση. Ο αγροτικός γιατρός δεν ήταν άλλος, απ’ τον μετέπειτα, Βουλευτή Ιωαννίνων, κ. Γεωργιάδη.

Το συγκεκριμένο δρομολόγιο συνέχισε να εκτελείται, κατ’ αυτόν τον τρόπο, μέχρι το 1981. Από κει κι ύστερα και μέχρι το 1991, τη μεταφορά των αποστολών του ταχυδρομείου από Μόλιστα, για Κόνιτσα και αντίστροφα, την έκανε ο ίδιος ο υπάλληλος που διηύθυνε πλέον, το μονοπρόσωπο ταχυδρομείο της Μόλιστας, με το δικό του μεταφορικό μέσο και συγκεκριμένα ο Νικόλαος Τσιαλιαμάνης, ο οποίος, ως Κονιτσιώτης ανεβοκατέβαινε, καθημερινά, στην Κόνιτσα και με την ευκαιρία αυτή, ανελάμβανε και τη μεταφορά των ταχυδρομικών αποστολών.

Στη συνέχεια από το 1991, έως το καταληκτικό έτος 1998, τη μεταφορά

του ταχυδρομείου, την έκανε και πάλι ο ίδιος ο υπάλληλος, που διήθυνε το ταχυδρομείο, ο Γιαννιώτης Σωτήριος Μπαράτσας, ο οποίοι πηγαίνοερχόταν καθημερινά στα Γιάννενα.

Οι δύο παραπάνω τελευταίοι υπάλληλοι στο ταχυδρομείο της Μόλιστας, από το 1981 έως το 1998 ανεβοκατεβαίνοντας καθημερινά προς τα κάτω, Κόνιτσα-Γιάννενα με τα ιδιόκτητά τους αυτοκίνητα, εκτός της μεταφοράς των ταχυδρομικών αποστολών, εξυπηρετούσαν ποικιλοτρόπως τους υπερήλικες, ως επί το πλείστον, κατοίκους της Μόλιστας, αναλαμβάνοντας τη μεταφορά και διάφορων άλλων απαραίτητων ειδών και πραγμάτων, όπως ψωμί, τρόφιμα, φάρμακα, τσιγάρα κλπ, πάντοτε φιλοκερδώς.

(συνεχίζεται)

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ
τ. Αν/τής Γεν. Δ/ντής ΕΛ-ΤΑ

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμε. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Μάρτιος 2016

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
9,1	23,8	-0,9	101,4	15	ΝΔ

Απρίλιος 2016

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
15,6	30,9	1,7	74	8	ΝΔ

Η Βουλή τίμησε τον Ροβήρο Μανθούλη

Στις 18/4/2016 το απόγευμα η Βουλή των Ελλήνων τίμησε τον συμπατριώτη μας Ροβήρο Μανθούλη. Η εκδήλωση έγινε στην αίθουσα Γερουσίας όπου του απονεμήθηκε το ασημένιο Μετάλλιο της Βουλής για την προσφορά του στον πολιτισμό από τον πρόεδρο της Βουλής Νικόλαο Βούτση. Χαιρετισμό απεύθυνε ο υπουργός Πολιτισμού Αριστ. Μπαλτάς. Για το έργο του μίλησε η Λετισιά Κουλίτς, ακόλουθος οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτιστικής Παραγωγής της γαλλικής πρεσβείας στην Αθήνα καθώς και οι κριτικοί κινηματογράφου Γιάννης Μπακογιαννόπουλος και Κώστας Τερζής.

Στο τέλος μίλησε ο ίδιος ο σκηνοθέτης και προβλήθηκαν οι ταινίες “οι κλα-

κές του Ροβήρου Μανθούλη” διάρκειας 4 λεπτών και “Ο αθέατος σκηνοθέτης, διάρκειας 45 λεπτών”.

Ο Μανθούλης είναι σκηνοθέτης ντοκιμαντέρ, πολυσύνθετη μορφή και διανοούμενος. Για πενήντα χρόνια, εκπρόσωπος του δημιουργικού ντοκιμαντέρ, γύρισε πάνω από 100 ταινίες ταξιδεύοντας σ’ όλο το κόσμο. Η διαμονή του: Ελλάδα-Γαλλία.

Η καταγωγή του είναι από την Κόνιτσα.

Η Συντ. Επιτροπή του περιοδικού μας, συγχαίρει τον άξιο συμπατριώτη που κάνει περήφανη τη χώρα μας με το έργο του παγκοσμίως και εύχεται μακροήμευση και δημιουργικότητα.

Σ.Τ.

Στη γοητεία του Αώου*

(Από το βιβλίο του «Θωρώντας Βουνά και Πέλαγα»)

† ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΑΛΑΜΑ

Ένα από τα πιο επιβλητικά σε έκταση μαγείας και φυσιολατρικής υποβολής ποτάμια, με πλούσια βλάστηση κι άφθονα νερά, είναι στην Ήπειρο κι ο μακροκοίτης ο Αώος.

Κάθε τοπιολάτρης περιηγητής που τονε γνώρισε, τον έχει κλείσει στην ψυχή του και τον φέρνει συχνά στη φαντασία του.

Άμποτε να μπορούσε κανείς να τον περπατεί και να τον χαίρεται από κοντά, άνοιξη, καλοκαίρι και χινόπωρο.

Να μη τονε βλέπει μόνο σ’ όνειρα και ψευδαισθήσεις, αρματωμένο, στολισμένο σε πλαγιές με κόκκινες, πράσινες, λιράτες φορεσιές και στα πάνωθέ του, τυμφαία κόρφια και μασχάλια, λευκές νταντέλες από χιόνια, που αργολειώνουν μόνο το κατακαλόκαιρο· και καταρακυλάν άείρροα σε μικροκαταρράχτες και σε ρεματιές και χούνες.

Χαίρεσαι όχι μόνο του Μάν, του Θεριστή, τις απδονόλαλες και λεύτερες θεσπέσιες αρμονίες, τις άσωτες και φλύαρες σπινολαλιές, και τα τσιντσιρολάλια στο έβγα του καλοκαιριού, όταν μεστώνει τ’ αγριοστάφυλο, παρά, και σ’ αυγινά και σούρουπα, πάνω από τις μακρίες του ποταμού ασημοκάπελες στρο-

φές, τα κορωνάτα, μπλάβα και γκρίζα συννεφόπεπλα, που σελαγίζουν οι αγέρες· κι όντας θυμώνουν οι καιροί, κι όντας ξελαγαρίζουν.

Πώς να μην αγαπάς κι εκείνα τ’ αποδέλοιπα τα καπριά, στ’ ακρόβραχα τ’ Αώου, μ’ αθώες και αμέριμνες περήφανες θωριές, που γοργοκρύβονται μες στα γιατάκια τους, σαν βλέπουνε μορφή ανθρώπου;

Κι εκείνα τα σαγηνευτικά ξελογιαστήρια χρυσοφέγγαρα των μυστικών ερώτων.

Είναι μια μέρα του Μαγιού και με μπροστάρη το Σωτήρη πεντέξη στρατολάτες, παίρνουμε ίσια, από το γεφύρι της Κόνιτσας, μ’ ανάλογα σκαμπανεβάσματα τα μονοπάτια για το μοναστήρι του Στομίου.

Στεκόμαστε πότε πότε κι αναπνέουμε βαθιά κι αγαλλιαστά δεξά μας, τα μυρίπνοα δασάκια.

Ο Σταύρος φωτογραφίζει αράδα· κι ο Σωτήρης πασκίζει να ξεκρίνει αντίπερα καν’ αγριόγινδο, δειλό κι αλαφροπήδηχτο, χαριτωμένο κι ορφανό, απ’ το κυνήγι των αγροίκων.

Ο οδοιπόρος χαίρεται το κάθε τι, μέσα στο φυσικό το περιβάλλον του

Στη μνήμη του αλψομόνητου συγγραφέα που έφυγε από τη ζωή στις 14/2/2012

Αώου. Δέντρα, πουλιά και καπριά και μουσικόλαλα αιώνια νερά! Νερά τρεχούμενα, κωνευτικά, απ' τις πισώπлатες κι απότομες κατηφοριές της Τύμφης, όλο υγεία και δύναμη και δροσομέτωπη ευεξία. Νερά που αργοκυλάν στα ρέματα με σάλτα και με μούρμουρα, απ' τις αετοκορφάδες, σε βλαστερά απόκρεμνα και σε μεριές απόσκιες.

Προχωρούμε και βγαίνουμε σε ξάγναντα.

Νιώθουμε να μας αγγίζει γλυκόδροσα, απαλά, να μας διαπερνάει ολόψυχα, μοσχόβολη, μεθυσιτική, η αψιά και σπύρτισσα από τα βράχια θηλυκάδα.

Την κάθε ώρα και στιγμή, οι λάμπεις και τα χρώματα, στα μάτια μας αλάνζουν.

Θαμπώνεται κανείς απ' τα πολύχρωμα τα γλυκοθώρα ντύματα, μιας ξελογιάστρας γονιμάδας.

Ορθές κοφτές βραχοτομές, κλωρές πετροπλαγιές δεντρογεννήτρες. Κι ανώμαλες υπώρειες, τραχιές, παρθενογόνες, σαν μυθικές τιπάνισσες, που λες κι αλλάζουν πρόσωπα, σε χαραμέρια ξέφωτα, σε σύθαμπα αποσπέρια.

Τι γοητείες που σε κερνάν και μήνα Μάν, οι ομορφιές μέσα στη φύση του Αώου! Ανασαίνεις ευωδιές κι ευφραίνεσαι. Δέντρα λογίων γραβιές και ζηλευνιές, φραξιές κι αλυγαριές, κρانيές κι αγριοφουντουκιές, αγριοπλατανιές, χρυσοξυλιές και κουτσουπιές, πιές, σουρβιές, λεφτοκαρυές.

Περνούμε από βρυσιμιά αφροπαλ-

λόμενα νερά.

Δροσίζουμε το μέτωπο, κι αντιθρούμε κατάραχα δυο καταρράχτες ν' αχλογάνε. Κι αφουγκραζόμαστε και ξεδιαλύνουμε το μοιρολόι μιας πέρδικας, σαν το σκορπάν τα σούραυλα σε λαγκαδιές και σε φαράγγια.

Ο Σωτήρης ξομπλιάζει εκείνα τα νερά· και συλλογιέται, πώς, να μπορέσ' η αγροτιά, ν' ανοίξει κάποιον αύλακα να τα περιμαζέψει, να τα πάει στον κάμπο για ευφορία. Τι πλούτος τότε για ολουνούς, τι βλογημένη ευημερία!

Στέκει, στοχάζεται κι εμπνέεται, κι αναφερώνει του η ψυχή, και λούζεται κι αναβαφτίζεται παντού στην ανοιξιτική ευδία!

Αισιοδοξεί και χαίρεται αλλά παράλληλα και συμπονεϊ και θλίβεται, που τόσες φυσικές δυνάμεις κι ομορφιές, τις αγνοεί και δεν τις νιώθει ο κόσμος.

Κι όλο ανεβαίνουμε κατά το Στόμιο κι ανεβαίνουμε, και βγάζουν τα πόδια κ' οι καρδιές φτερά, στα φιδοκόγγυλα τα μονοπάτια του Αώου.

Τούτος ο ποταμός με τη βαθιά χαράδρα του και με τα φαραγγάκια, έχει από τις πηγές του, πάνω από τη Βωβούσα, ως τ' αλβανικά παράλια του Ιονίου, που χύνεται 260 χλμ. μήκος.

Οι κλωρίδες και τα βότανα εδώ είναι αμέτρητα.

Σαν βλέπεις πάνω στα βράχια ν' ανθίζουν κ' οι πέτρες, από την πλήμμυρη αίσθηση της ομορφιάς, ρίγη απόβόλα σου αυλακώνουν το κορμί.

Γτεύω τις πολύχρωμες ανθοβολιές, να μη μας τις βασκάνει καμιά μπόρα. Μύριες κι αιθερόσμικτες οι ευωδιές, οργώνουν απαλά τα σωθηκά μου. Ένας κορδαλός χτίζει φωλιά μες στη ραγάδα ενός βράχου. Αντίκρυ στα ριζά του Σμόλικα, δυο πετρίτσια οσμίζονται, και γυροφέρνουν στον αιθέρα.

Προχωρούμε αγάλι-αγάλι, μ' αναβαφτίσματα ψυχών, στην οργιώδη βλάστηση, πάνω απ' τη δεξιά μεριά του ποταμού και γινόμαστε πιο φτερωτοί κι ανάλαφροι, περπατώντας ανάμεσ' από λαμπροβόλα λευκά και λιροπόρφυρα μενεξελένια χρώματα, από πηχτές ανακλαδίστες φυλλωσιές κι αυτόφυτα ανθόπλουμα βραχάκια.

Να κι ένας φλώρος φλυαρεί ξεθαρεμένος σε κλαρί, κι όλο ξεσυνερίζεται το σφυριχτό κελάρισμα νερού που κατακυλάει αδιάκοπα, ανάμεσ' από βρά-

χια, σαν να ζητάει ο λιλιπούτιος, να γίνει σούραυλος του Μάν.

Τα ρουθούνια μας γεύονται τ' αρώματα, απ' αγριοβιολέτες, τρεντελίνες, θυμαριές, μέντες κι αγριολεβάντες.

Οι γλυκές λαλίτσες των πουλιών, μας μνηνάνε τ' ανοιξιότικο, παρθενικό ανθογιορτάσι! Ως και τα πετρόβραχα εδώ, είναι στολισμένα μ' ατλάζια βιολετιά, σαν νά 'χουνε φορεσιές πασχαλινές με κρόσια και πλισσέδες.

Παίρνουμε' έναν ανήφορο, μετά από ξεκούραση σε έναν καταρράκτη.

Ανεβαίνουμε σε μια βουνήσια ποδιά κοντά στο μοναστήρι.

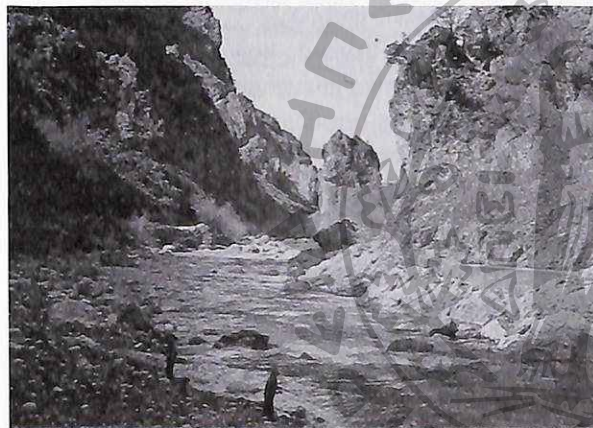
Πάνω σ' ένα γρασιδί μ' ανεμώνες, ξαποσταίνει μια συντροφιά από Σαλονικιούς ορειβάτες...

Είχαν από χρόνια ερωτευτεί τούτα τα δροσερά, πανέμορφα τοπία του Αώου· κι έρχονται κάθε τέλη Μάν, και δρέπουνε φιλιά απ' αγριόκρυνα, και γλυκανασμούς από ζαμπάκια.

Σε λίγο, βγαίνουμε από κάποιες ανηφορικές στροφές, σ' ένα μικρολίβαδο, κοντά στου μοναστηριού την πρόσοψη.

Ένα καινούριο μοσχόπνοο ζεφύρι, μας δροσολούζει απαλά τα μέτωπά μας.

Δυο λευκές πεταλούδες σαν φύλλα από τραντάφυλλα και κερασένια

Μια χαράδρα στον Αώο.

λούλουδα, πέταξαν μπρος μου, σαν νά ταν άγγελοι αγάπης που ναρκισσεύουν όνειρα της νιότης.

Από δω, χίλια μάτια νά 'χεις ν' αντικρύζεις δεξιά, αερβά και πέρα από το «Καταφίλι» το βραχοθέατο μπαλκόνι, πίσω απ' το ιερό της εκκλησιάς και πάνω απ' το ποτάμι· χωρίς να βιγλίσεις κάτω, γιατί σε κυριεύει δέος από τ' απότομο το χάος. Ν' αντιθωρείς τα «ζωνάρια» στις πλαγιές και τ' ανθισμένα βράχια.

Η μονή της Παναγιάς, της Στομιώπισσας, όπως τη λένε, γιατί, η χαράδρα τ' Αώου έχει εδώ τη στενότερη κοίτη, που μοιάζει σαν στόμιο, είναι κτισμένη στα 1774 από έναν ηγούμενο Κων/νίνο.

Το Στόμιο αυτό, έχει σχεδόν σε κοντινή σμίξη δυο θεόρατους βράχους, που ποιός ξέρει πότε κύλησαν από ξεκόμματα γκρεμών και στάθηκαν έτσι στον ποταμοπυθμένα, σαν νά 'χουνε στόμα, ανοικτό, κοφτό, φανταστικού και μυθικού θεριού, λες και μοιάζει αρχαίο τάφο ηγεμονικό.

Πάνω, αερβά, μεσόκορφ' αντικρύ, σημαδιακό και τρυπητό, σαν σε βραχοσπηλιές ένα παλιομονάστηρο, με τα μπουρίμια ασκηταριά του, που χάνεται αμνημό- νευτο στα ερέβη των αιώνων.

Βλέποντας το ναό και τον ξενώνα, τους μπαξέδες και το περιβάλλον, δε βρίσκουμε τον καλόγηρο που λείπει στην Κόνιτσα... Αλλά, είπαμ' ένα «μπράβο» στο ζήλο και στο μεράκι που τα περιποιείται όλα φιλότιμα, μέσα σε μια μοναστική και ερημική ζωή, όπου στα δεδομένα της τό-

σο κοσμικής στην εποχή μας, εύκολα ο καθένας δεν τα υπομένει.

Ο καλόγηρος, είναι ένας παλιός τραπεζικός υπάλληλος, που είχε βαρεθεί ως φαίνεται να λογαριάζει καταθέσεις αθών κι αφελών, δάνεια, σκάνδαλα και κομπίνες επιτήδειων κατεργαριών και τοκογλυφίες, κι έγινε παπαδοκαλόγερος, κι έρχετ' εδώ πάνω και συντηρεί κι αφοσιώνεται, με συντροφιά το περιπρίγυρο βασίλειο των δέντρων, των νερών, των πουλιών και των βράχων.

Όταν σε γιορτή σημαίνει την καμπάνα του, κι ακολουγάει ο ποταμός κι όλες οι γύρω ρεματιές, τρέμουν και τα ζουλάπια.

Απ' τον καιρό που τό 'καιγαν επιδρομές, όπως Οθωμανοί και θύννοι... παράμενε σύμβολο μαρτυρικό, στην υποβλητική του σιωπή και στα παθήματα του δουλωμένου γένους· αλλά και σκάλωμα φιλόξενο, αδούλωτων αντάρτικων ψυχών...

Ρίχνουμε πολλά αγναντέματα, ελκυστικά κι ευχάριστα, αντίπερα κι ολόγυρα στη βλαστομάνα φύση και κάτω στο ποταμίσιο γαλαζόνερο, που δεν αργεί με μια βροχή να χολοπρασινίσει.

Τέτοια υπερθεάματα — μετά κι απόνα φαγοπότι σε παρεκούλα κρυοπηγή — τα νιώθουμε ολόψυχα και πανοραμικά κι ευδαίμονα. ' Ετσι ξαναανωμένοι, γυρίζουμε στη βάση μας.

3-5-84

Ο ΥΔΡΟΜΥΛΟΣ ΤΗΣ ΕΞΟΧΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΙΝΑ

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓ. Κ. ΔΗΣΙΟΥ

Περνώντας συχνά από την Εξοχή πολλές φορές διερωτήθηκα αν υπάρχουν πληροφορίες για την ιστορία του χωριού στην εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου που θα έπρεπε να καταγραφούν και να αποτελέσουν ερέθισμα σε φιλόστορα ζελιστινό για την συλλογή και καταγραφή ιστορικών στοιχείων και γεγονότων, τόσο για την Εξοχή όσο και για το όμορο χωριό, την Τράπεζα.

Εξέθεσα τις σκέψεις μου στον παπα-Δημήτρη (Μπουζούλα) που τις άκουσε με συμπάθεια και συμφώνησε κι αυτός να προσπαθήσουμε να βρούμε ό,τι έχει απομείνει από ενθυμήσεις σε βιβλία και εικόνες. Ευχαριστώ, κι από αυτήν τη θέση, τον παπα-Δημήτρη για την βοήθειά του.

Η έρευνα απέφερε 3 συμφωνητικά για τον υδρόμυλο του χωριού, 1 «ενοικιαστήριο» αγρού, 1 «ενθυμητικών», 1 ισολογισμό της εκκλησίας (20/5/1909 — 1/5/1912) και άλλες σημαντικές, κατά την άποψη του γράφοντος, πληροφορίες. Δεν γνωρίζουμε τίποτε για τον μύλο της Εξοχής (πρ. Ζέλιστα) προ της 15/6/1911. Ήταν ιδιοκτησία της εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου, αν και στα από 15/6/1911 και 23/6/1928 Συμφωνητικά Μισθώσεως ο μύλος εκμισθώνεται από την Κοινότητα. Βρισκόταν στη θέση «Σούρια», 300μ. περίπου νότια από την «κρεμαστή γέφυρα». Τώρα έχει καταστεί σωρός ερειπίων.

Ακολουθούν τα τρία (3) συμφωνητικά και τα λοιπά «ευρήματα».

« Συμφωνητικών *1

Δι ου δηλοποιούται ότι η Κοινότης του χωριού Ζελίστης συνελθούσα σήμερον εν ομοφωνία παραδέχεται και διορίζει μυλωνάν τον εκ του χωριού Πλάβαλης Σωτήριον Γ. Γάκην, ίνα αλέθη πάντα τα υπό των κατοίκων και των πέριξ προσερχόμενα γεννήματα, υποκειμένον εις τους εξής:

Ο ρηθείς μυλωνάς θα λαμβάνει εκ πάντων των προσερχομένων εις τον μύλον γεννημά των τρεις οκάδας τοις εκατόν (αριθ. 3%), άτινα θα ζυγίζωσιν σμού ιδιοκτήτης και μυλωνάς».

Μετά αναφέρονται διάφορες ρήτρες. Διάρκεια μίσθωσης: Από 15 Ιουνίου 1911 μέχρι 15 Ιουνίου 1912. Το μίσθωμα ορίζεται σε 30 οκάδες καλαμπόκι και 10 οκάδες σιτάρι κατά μήνα: «Διό προς ασφάλεια αμφοτέρων των μερών εγένετο το παρόν εις διπλούν και υποφαινόμεθα.

Εν Ζελίστη τη 15 Ιουνίου 1911

Η Κοινότης

Ν. Φ. Αναστασιάδης

Παπανικόλας

Νικόλαος Απ. Μήτσιου

Ο επιτρόπος Γεώργιος Βασιλείου δια χ. διδασκάλου

Ο Μουχτάρης Αναγνώστης παπασωτήρις (:) »

«Συμβόλαιον

Ο Μυλωνάς

Σωτήρις Γάκης Μιλονάς *2

Δι ου γίνεται δήλον ότι αφ' ενός μεν η Εκκλησιαστική Επιτροπή του χωριού Ζελίστης και αφ' ετέρου ο εκ Πλαβάλης Βασίλειος Μιχ. Τσούκας μυλωνάς συνεφώνησαν ως εξής:»

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ενοικιάζει τον εις θέση «Σούρια» μύλο για ένα έτος. Το ενοίκιο ορίζεται σε 350 οκάδες καλαμπόκι και 100 οκάδες σιτάρι τον χρόνο. Η προμήθεια (αλεστικά ή ξάγιον) ορίζεται σε 4% για όλα τα γεννήματα. Περαιτέρω ορίζονται διάφοροι όροι που αφορούν αφενός το

νερό και αφετέρου το αυλάκι.

«Εφ' ω έγινε το παρόν εις διπλούν και υπογράφεται:

Εν Ζελίστη τη 7 Οκτωβρίου 1922

Οι συμβαλλόμενοι

Ο Ενοικιαστής

Βασίλειος Μιχ. Τσούκας *3

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή

Δημήτριος Χαρισιάδης

Χρ. Παπανικολάου

Παναγιώτης Φ. Αναστασιάδης»

«Συμφωνητικόν Μισθώσεως

Εν Κονίτση σήμερον της 23 Ιουνίου του 1928 εικοστού ογδούτου έτους οι κάτωθι υπογεγραμμένοι αφ' ενός Δημήτριος Χαρισιάδης πρόεδρος της Κοινότητος Εξοχής πρόεδρος της Κοινότητος Εξοχής και ο Χρ. Παπανικολάου αντιπρόεδρος του Κοινotu. Συμβουλίου Εξοχής και αφετέρου Θωμάς Παναγ. Κεφάλας, μυλωθρός, κάτοικοι άπαντες Εξοχής, συνομολογούσι τα εξής:»

Οι πρώτοι εκμισθώνουν έναν υδρόμυλο στη θέση «Σούρια» μετά του περιβάλλοντος χώρου. Διάρκεια μίσθωσης: Από 1 Ιουλίου 1928 μέχρι 30 Ιουνίου 1929. Το μίσθωμα ορίζεται σε 8.880 δραχμές καταβλητέες σε 12 ίσες μηνιαίες δόσεις. Το μίσθωμα δύναται να καταβληθεί σε είδος: δραχμές 5 / 1 οκά καλαμπόκι ή δραχμές 8 / 1 οκά σιτάρι. Τα αλεστικά ορίζονται σε 4%. Γίνεται μνεία και άλλων όρων σχετικά με την ποσότητα του νερού, την επισκευή του υδραύλακος κτλ.

«9) Συμφωνούσι άπαντες όπως επί των μη αναγραφόμενων ενταύθα όρων θέλει διέπει τας αμφοτέρωθεν υποχρεώσεις η συνθήθεια.

Ταύτα συνομολογησάντων των συμβαλλομένων και βεβαιωθέντων υπογράφεται το παρόν παρά πάντων.

Οι συμβαλλόμενοι

Δ. Χαρισιάδης

Χρ. Παπανικολάου

Θωμάς Παν. Κεφάλας>>

Οι μάρτυρες

(Υπογραφή δυσανάγνωστη)

«Ενοικιαστήριον

Οι υποφαινόμενοι εφοροεπίτροποι της κοινότητος Ζελίστης αφ' ενός και αφ' ετέρου ο εκ του αυτού χωρίου Νικόλαος Ζήση Σταύρος συνεφωνήσαμεν ως εξής:

Οι ρηθέντες εφοροεπίτροποι ενοικιάζομεν τω Νικολάω Σταύρου έναν αγρόν κείμενον εις θέσιν «Σιλιά» επί μίαν τετραετίαν να νέμηται και καλλιεργεί αυτόν ως ίδιον αυτού αγρόν αντί τεσσαράκοντα (αριθ. 40) οκάδων σιτάρι και 40 οκ. Αραβοσίτου (σπυρι) εναλλάξ.

Δί' ο εις ενδειξιν δίδεται αυτού τοπαρόν.

Εν Ζελίστη τη 5^η 10βρίου 1911

Ο συμβληθείς

Νικόλαος Ζ. Σταυρίδης

Υπόσχομαι τάνωθεν

Αικατερίνη σύζυγος Νικολάου υπεγράφη υπό

Του συζύγου αυτής ούσα αγράμματος»

Οι εφοροεπίτροποι

Γεώργιος Βασιλείου

επίτροπος

«Κατάλογος των εσόδων και εξόδων της εκκισίας Κήμισης της Θεοτόκου Ζελίστης εκκισιαστικός επίτροπος Γεώργιος Βασίλ. Δια τρία έτι. Κατάλογος από 1909 Μαΐου 20 Μέχρι 1912 Μαΐου πρώτη»

Ο κατάλογος των εξόδων μας δίνει πλήθος πληροφοριών. Έτσι πληροφορούμαστε ότι η εκκλησία πλήρωνε φόρο (βεργι) γρ 160 τον χρόνο. Στην θέση «Παλούργια» υπήρχε γεφύρι. Πλήρωσε για δάσκαλο Βαγενά γρ. 470, για διδάσκαλο λαψίστης μισθούς γρ. 1850, για διδάσκαλο Μολιστινό μισθούς γρ. 2162, για διδάσκαλο Αρτσίστας μισθούς γρ. 2256 και για διδάσκαλο Προσογιανίτη Αγόγια γρ. 40, για ... «Αναγγέον» γρ. 250 κ.ά

«Εσόδιψα ήσπραξιν εις τα τρία έτι ο εκκισιαστικός επίτροπος Γεώργιος Βασίλ. Γρόσια 15.468.

Έδοσα και κατάλογον εις τον Νέον επίτροπον Δημήτριον Χαρισιάδη Δια να ησπράξη βερεσέδια από τον κόζμον Γροσ. 750»

«Ενθυμητικόν

Σήμερον 13^η του Μαρτίου τω ετει 1910. Ανεκενήθη η Αγία εκκλησία Του Αγίου Μηνά κειμένη προς Ανατολάς Του Χωρίου μας και εις απόσταιν μόλις 10 λεπτών Κειμένη επί μικρού λοφίσκου Ητις και δια πρώτην φοράν ήρχισε και ελητούργησε ο Ευημέριος του χωρίου Δερβένι Σακελάριος Κύριος Αντώνιος Ιωάννου και κάτοικος του χωρίου μας. Πα-ρακολουθούμενος υπό του Κυρίου Ελογείμου Διδασκάλου Βασιλείου Παναγιώτου και υπό πλήθος άλλων Συγχωριανών μου Ανδρών και Παίδων.

Τη 13^η Μαρτίου 1910

Ν. Αναστασιάδης Ζέλιστα»

«Απόδειξις δια δραχμάς 15

Έλαβον παρά του Παναγιώτου Στολίδου δραχμάς δέκα πέντε (15) από συνδρομήν των μαθητών του δημοτικού σχολείου Ζελίστης δια τα ορφανά πολέμου.

Εν Κονίτση τη 10^η Αυγούστου 1921

Ο Αναπληρωτής του Επιθεωρητού των δημοτικών σχολείων Κονίτσης

(υπογραφή) Ν. Παπακώστας

(στρογγυλή σφραγίδα)»

Ενθυμήσεις

«Καγώ ο εκ Δολιανών Διδάσκαλος ενταύθα Θωμάς Σάφης μαρτυρώ την γνησίαν κτήσιν της εκκλησιαστικής ταύτης Βίβλου.

Τη 20^η Μαρτίου 1886 Ζελίστα

Ο ίδιος

(υπογραφή)»

«Καγώ ο εκ Ζελίστη Νικόλαος Σταυρίδης μαρτυρώ την κτήσιν της εκκλησιαστικής ταύτης βιβλου τη 3^η Απριλίου 1887 Ζελίστα ο ίδιος». Του ίδιου σχεδόν όμοια: «Καγώ ο εκ Ζελίστη ενταύθα Νικόλαος Σταυρίδης μαρτυρεί την γνησίαν κτήσιν της εκκλησιαστικής ταύτης βίβλου τη 3^η Απριλίου 1887 Ζελίστα ο ίδιος».

«Καγώ ο εκ Ζελίστης Χριστόδουλος Παπανικολάου Ζέλιστα μαρτυρώ την γνησίαν κτήσιν εκκλησίας 1896 Μαρτίου 6 Ζέλιστα Διδάσκαλος τω αυτώ έτος της Χριστοδουλος Παπανικολάου»

Ο Ι. Ν. της Κοίμησης της Θεοτόκου κτίσθηκε το έτος 1869 όπως μαρτυρεί ωραίο λιθανάγλυφο που βρίσκεται στο άνω νότιο μέρος της ανατολικής πλευράς της εκκλησίας δηλ. του εξωτερ. μέρους του Ιερού. Φέρει σταυρό στη μέση, την ημερομηνία «1869 Μαρτίου 3», αριστερα δράκο (;), ομοι-άζοντα με σκορπιό (πατσαλιάκο) και δεξιά ρόδακα.

Στην κόγχη του Ιερού της εκκλησίας, ανάμεσα στις αγιογραφίες, αγνώστου αγιογράφου, υπάρχει η επιγραφή: «ΔΙΑ ΕΞΟΔΟ(Ν) / ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ / ΤΟΥ ΘΕΟΥ Ιω ΙΕΡΕ / ΟΥ ΡΑΜΑΝΤΣΑ και / ΤΕΚ(Ν)ΟΝ ΜΟ- λιστα 1870 / Σεπτεμβρίου 24».

Στην εικόνα της Κοίμησης της Θεοτόκου υπάρχει η εξής εγγραφή: «Δέησις της δούλης του / Θεού πανάγιος θυγατρός παπα / σπυριδωνος 1873».

Στις εικόνες του Ιησού Χριστού, της Παναγίας με τον Χριστό και του Αγίου Σπυριδωνα υ-πάρχει όμοια η εξής εγγραφή: «Δέησις του δούλου του Θεού/ παπα σπυριδωνος Ζωσιμά κατοί /κου Ζελίστης 1873.»

Στο εσωτερικό και πάνω από την είσοδο της εκκλησίας γράφει: «ΑΥΤΗ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΞΟ ΦΑ- ΤΗΣΘΗ / ΔΑΠΑΝΗ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΔΗ/ΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΡΑ(ΓΙΑΝΝΗ) ΧΩΡΙΟΝ ΠΕΚΛΑΡΙ ΜΑΡΤΙΟΥ 30 1884»

Υπάρχουν και χάρτινες εικόνες από αυτές που κατασκεύαζαν στο Άγιον Όρος. Θα αναφέρω δύο. Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ ΗΛΙΑΣ, επί τεθρίππου άρματος. Μεταξύ άλλων υπάρχει η εξής γραφή: «... ..ΓΗ ΠΑΚΡ ΜΟΝΑΧΟΥ 1881 / ΧΕΙΡ ΔΑΝΙΗΛ ΕΙΣ ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ». Ο ΑΓΙΟΣ ΜΟ- ΔΕΣΤΟΣ. Στην ελληνική γλώσσα αριστερά και σε σλαβική γλώσσα δεξιά. Γράφει στο κάτω μέρος: «ΧΕΙΡ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΟΒΗΟΥ. 1869»

Επίσης υπάρχουν δύο εικόνες μιάς άλλης "ξένης" τεχνοτροπίας: Είναι ζωγραφισμένες σε καμ-βά-ύφασμα και τα ονόματα των αγίων είναι μάλλον στην ρουμανική γλώσσα. Η μία είναι αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο: «SF IERAH NICOLAE». Η άλλη είναι αφιερωμένη σε δύο αγίους. Αριστερά είναι άγιος φέρων στολή ρωμαίου αξιωματικού και δεξιά ο Άγιος Στυλιανός (φέρει στην αγκαλιά του βρέ-φος σε φασκιά).

Ε ν θ υ μ ή σ ε ι ς

«Το παρόν / ηγοράσθη κατά μήνα Μάρτιον του έτους 1912 υπό του Βασιλείου Δ. Βασιλείου ιε-ρέως εφημερεύοντος εν Γοβριτσά ανθ' ενός αργυρού Μεντησιτίου. Έγραφον εν Γοβριτσά τη 21^η Μαρτίου 1912. Ο Κήτωρ + ιερέυς Β. Βασιλείου».

«Δαπάνη / Δημητρίου Νικολάου Λωλίδη και οικογενείας Νικολάου, Γιαννούλας και Μαρί-ας . Βράνιστα τη 19^η Μαρτίου 1929. (υπογραφή) Δ. Λωλίδης.

Υπέρ
Του Αγίου Νικολάου»

«τη επιμελεία και τη φροντίδι κ. Νικολάου Ζ. Σταυρίδου επιτροπεύοντος εν έτει χιλιοστώ εννια-κοσιοστώ τριακοστώ τρίτω. 1933 Σεπτεμβρίου 30 Εξοχή».

«Το ιερόν ευαγγέλιον ανεκαινίσθη και βιβλιοδετήθη τη επιμελεία και φροντίδι του εφημερίου ιε-ρέως Γεωργίου Παπανικολάου επιτροπευόντων τον κ. Δημητρίου Παπανικο-λάου και Νέστορος Πα-πά. Εν έτει 1955 μηνί οκ/βρίου 1^η. ο εν Χριστώ ελάχιστος Αδελφός σας Παπαγιώργιος Παπανικο-λάου».

Τα παραπάνω μας δίνουν αρκετές πληροφορίες για την ιστορία της Εξοχής. Πρώτον υπήρχε τάξη ως προς την διαχείριση του μύλου. Δεύτερον υπήρχαν σαφείς όροι που δέσ-μευαν τους συμ-βαλλόμενους. Το χωριό είχε σχολείο τουλάχιστον από το 1886. Δάσκαλοι αναφέρονται ο Θωμάς Σιά-φης από τα Δολιανιά το 1886, ο ζελεστινός Χριστόδουλος Παπανι-κολάου το 1896, ο Παναγιώτης Βασιλείου το 1910 και ο Παναγιώτης Στολίδης το 1921. Επίσης στον κατάλογο εσόδων-εξόδων της εκκλησίας της Κοίμησης της Θεοτόκου (1909 - 1912) αναφέρεται ο δάσκαλος Βαγενάς και έτεροι τέσσαρες (4) ανώνυμοι: Ένας από την Λαψίστα, ένας από την Μόλιστα, ένας από την Αρτσίστα και ένας από την Πυρσόγιαννη. Ιερείς υπήρξαν το 1911 ο Παπανικόλας, το 1910 ο Αντώνιος Ιωάννου (Γεωργιάδης) από την Τράπεζα, που ήταν εφημέριος και στο Δεβένι αλλά υπήρξε εφημέριος και στην Αγία Βαρβάρα το 1906 - 1907 και διδάσκαλος 1896 - 1899 όπως μαρτυρούν ενθυμήσεις του (βλ. Π. Δήσιου, «Κόνιτσα», τ. 163, σελ.141). Επίσης σε άλλη ενθύμηση του, που μου παραχώρη σε ο κ. Βασ. Τσελίφης, που τον ευχαριστώ και από εδώ, γράφει «Ιεροδιδάσκαλος (Οι)κονόμος. Αντώνιος (Ιωάννου Γε)ωργιάδης. Εν Βρανίστη ή εν Τραπεζή τη 24/4/27». Άλλοι ιερείς ήταν ο Ρα-μαντσάς από την Μόλιστα, ο παπα-Γιώργης Παπανικολάου το 1955, ο Νικόλαος Παχώμης το 1970 αλλά και ο «παπασπυριδων Ζωσιμάς κάτοικος Ζελίστης» όπως μαθαίνουμε από αφιερώσεις σε ει-κόνες του τέμπλου στα 1873. Φορητές εικόνες που ανα φέρονται παραπάνω μας θυμίζουν ότι και οι ζελιστινοί ως καλοί μαστόροι ταξίδευαν μακριά: Στο Άγιο Όρος και στην Ρουμανία

*1. Τα εντός εισαγωγικών είναι ακριβής μεταφορά από τα πρωτότυπα πλινθ του μονοτονικού.

*2. Ήταν αδελφός του παπα-Νικόλα Πορέτση. Η καταγωγή τους από Πόδες Ερσέκας.

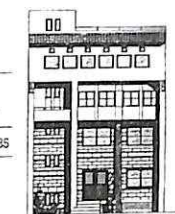
*3. Τα παιδιά του Μιχάλης, Μιλτιάδης, Αχιλλέας και ο γιός του Μιχάλη Κώστας υπήρ ξαν και μωλωνάδες. Ο Μιχάλης ήταν μωλωνάς στην Αγία Βαρβάρα, στην Εξοχή και αλλού (Αιμάραντο, Πύργο κ.α.). Τα αδέλφια του και ο Κώστας είχαν κατά καιρούς τους μύλους του Αη Νικάνορα, της Εξοχής και του Πύργου.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ

ΣΤΡ. ΚΑΛΛΑΡΗ 2 • 546 22 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ • ΤΗΛ. 2310 277.185, 271.305 • FAX 2310 277.185

αρ. πρωτ. 10

Θεσσαλονίκη 02.04.2016

Σας γνωρίζουμε τη σύνθεση του νεοεκλεγέντος ΔΣ της ΗΕΘ, στοιχεία επικοινωνίας καθώς και το πλάνο δράσης του και παρακαλούμε να μας αποστείλετε και τα δικά σας στοιχεία προς ενημέρωση του πρωτοκόλλου εθιμοτυπίας μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της "Ηπειρωτικής Εστίας" Θεσσαλονίκης για την περίοδο Μάρτιος 2016 - Μάρτιος 2018, συγκροτήθηκε σε Σώμα ως εξής:

Πρόεδρος: **Πρωτοπρεσβύτερος Μηνάς Βασάκος** - Εφημέριος Ιεράς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

Α' Αντιπρόεδρος: **Πάυλος Σμύρης** - Καθηγητής Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Β' Αντιπρόεδρος: **Κοσμάς Κωστάκης** - Επιχειρηματίας

Γενική Γραμματέας: **Αθηνά Τοτοκώση** - Διορ-
θώτρια δοκιμίων

Ταμίας: **Τιμόθεος Βασιλειάδης** - Υπάλληλος Υπουργείου Δικαιοσύνης

Έφορος Μελετών: **Χρήστος Παπάς** - Αρχιτέκτων -Μηχανικός

Έφορος Αλληλεγγύης: **Νικόλαος Γεωργίου** - Αστυνομικός

Έφορος Ψυχαγωγίας: **Απόστολος Βροΐκος** - Φιλολόγος

Έφορος Νεολαίας: **Ελευθέριος Νέσερης** - Οικονομολόγος

Την Εξελεγκτική Επιτροπή αποτελούν οι:

Πρόεδρος: **Μιχαήλ Στάσας** -προγραμματιστής

Μέλη: **Ειρήνη Βακάμη**- καθηγήτρια Γαλλικών
Γεωργία Πυρίτση - Ιδιωτική Υπάλληλος
Στοιχεία επικοινωνίας:

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Στρατηγού Καλλάρη 2 - 546 22 Θεσσαλονίκη

Τηλέφωνο, φαξ, τηλεφωνητής: 2310-277-185
email: estia_ep@otenet.gr,

apirotan@otenet.gr

twitter: @ipirotikiestia,

apirotan1940.blogspot.gr

Γενική Γραμματέας ΔΣ ΗΕΘ Αθηνά Τοτοκώση: 69.70.36.16.69

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης της διετίας 2016-2018 εκτός των καθιερωμένων δράσεων, θα ασχοληθεί μεταξύ άλλων και με τα παρακάτω θέματα:

- Επαναφορά του ονόματος "Καθηγητού Περι-
κλέους Βιζουκίδου" στην στάση του ΑΣΘ δίπλα στην ομώνυμη οδό στις 40 Εκκλησιές Θεσσαλονί-
κης

- Εργασίες αποπεράτωσης Πνευματικού Κέν-
τρου Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης στην οδό
Δορυλαίου 51 Κάτω Τούμπα Θεσσαλονίκης

- Ενδυνάμωση Δικτύου Κοινωνικής Αλληλεγγ-
υής σε συνεργασία με την Ιερά

Μητρόπολη Θεσσαλονίκης

- Καταγραφή Ηπειρωτών και Ηπειρωτιστών στο
Ηπειρωτικό Ληξιαρχείο

- Βορειοηπειρωτικό - Ελληνοαλβανικές Σχέσεις

- Εμπλουτισμός Βιζουκιδείου βιβλιοθήκης

- Σύσφιξη των σχέσεων με ομόλογα σωματεία

- Λειτουργία παιδικού χορευτικού συγκροτήματος
Αναμένοντας την θετική σας ανταπόκριση σας ευ-
χαριστούμε εκ των προτέρων.

Με τιμή

Το Διοικητικό Συμβούλιο
της Ηπειρωτικής Εστίας Θεσσαλονίκης

Η ΛΑΪΚΗ ΜΑΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΚΑΙ ΟΙ ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Εσωτερικού και Εξωτερικού)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΕΡΜΙΤΖΑΚΗΣ

Στη σημερινή εποχή, που έχουν εισβάλει στη ζωή μας, πολλά ξε-
νόφερτα στοιχεία τα οποία προσπαθούν να αλλοιώσουν την εθνική μας ταυτότη-
τα και να μας αποκόψουν από τον Ελ-
ληνικό τρόπο ζωής, ώστε να ακολουθή-
σουμε ξένες πρακτικές, πιστεύουμε ότι,
η διατήρηση και προβολή των παραδό-
σεών μας, αποτελεί το ισχυρότερο όπλο
για την άμυνά μας.

Για το λόγο αυτό, οφείλουμε όλοι
μας να συμβάλουμε στον αγώνα, ώστε
να διατηρήσουμε τις ρίζες μας. Είναι
ανάγκη να αποφύγουμε τον κίνδυνο
της διαγραφής των παραδόσεών μας
από τη μνήμη μας, τον κίνδυνο της λη-
σμοιότητας και της απώλειας του λαϊκού
και ανεκτίμητου θησαυρού μας.

Πολλά οφείλουμε στη λαϊκή μας πα-
ράδοση. Με αυτή σώθηκαν τα δημοτικά
μας τραγούδια, τα ήθη, τα έθιμά μας, οι
τέχνες, οι τρόποι συμπεριφοράς και τό-
σα άλλα που αποτελούν φωτεινά παρα-
δείγματα και πνευματική τροφή, για μας
τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας.

Όταν γνωρίζεις τις παραδόσεις του
τόπου που γεννήθηκες εσύ και οι πρό-
γονοί σου, γνωρίζεις τις ρίζες σου. Γνω-
ρίζεις την καταγωγή σου και ατενίζεις το
μέλλον με σιγουριά. Εξοικειώνεσαι με
το κοινωνικό περιβάλλον του τόπου σου

και «δένεσαι» γερά με αυτόν. Ανακαλύ-
πτεις τα κοινά γνωρίσματα που σε συν-
δέουν και τα γνωρίσματα αυτά ισχυρο-
ποιούν και δυναμώνουν την αγάπη για
τον τόπο σου.

Οι παραδόσεις μας, είναι αυτές που
στήνουν τις γέφυρες των νέων και συμ-
βάλλουν αποτελεσματικά στην κοινωνι-
κή συνοχή μιας κοινωνίας, ενός λαού.
Την παράδοση δεν μπορούμε να την
αναβιώσουμε, οι καιροί δεν γυρίζουν
πίσω, αλλά έχουμε καθήκον να τη δια-
φυλάξουμε ως μια εθνική παρακαταθή-
κη, σαν «Αγία των Αγίων».

Πρέπει να κρατήσουμε ένα αρχείο
ποιοτικό, ό,τι ο λαός μας δημιούργησε
και κυρίως για τις νέες γενιές που θα εί-
ναι απληροφόρητες για τη ζωή των
προγόνων τους. Ό,τι δημιούργησαν οι
πρόγονοί μας είχε μεγάλο κόστος. Δη-
μιουργήθηκε από καταστροφές, πόνο,
δάκρυ και αίμα. Πολύ αίμα. Μόνο αν
γνωρίζουμε από πού ερχόμαστε, θα ξέ-
ρουμε ποιοί είμαστε και πού πάμε. Η
παράδοση και ο λαϊκός πολιτισμός, πο-
λιτισμικός θησαυρός του παρελθόντος,
ζουν και μεταπλάθονται μόνο σε ζωντα-
νές κοινωνίες.

Οι Ηπειρώτες της διασποράς, θες
από το χαρακτήρα τους, θες από την
ψυχολογία τους, θες από τον αέρα που

αναπνέουν, θα ήταν χαμένοι μακριά από την πατρική γη. Η ανάγκη αυτή, όρος ζωής και ύπαρξής τους, τους οδήγησε να ιδρύσουν τις δικές τους εφημερίδες και περιοδικά. Τους δικούς τους Συλλόγους και τα δικά τους Σωματεία. Τις δικές τους Σχολές χορού και μουσικής. Τις δικές τους λέσχες, τα κέντρα διασκέδασης, τις ταβέρνες και τα δικά τους καφενεία. Κατασκεύασαν μια πραγματική ασπίδα προστασίας γύρω τους. Με τον τρόπο αυτό κρατούν άσβεστη τη φλόγα της Ηπειρώτικης λεβεντιάς. Τιμούν τις επετείους, τους ήρωές τους και τους πνευματικούς τους ανθρώπους. Οργανώνουν συνεστιάσεις, ομιλίες και χορούς. Ξεφαντώνουν στα δικά τους κέντρα και τις δικές τους ταβέρνες που υπάρχουν άφθονα τόσον σε κάθε γωνία της Απικής γης, όσον και σε άλλα μέρη της Ελλάδας. Μαθαίνουν στα παιδιά τους τη γλώσσα των γονιών και των παππούδων τους. Τους χορούς τους, τα ήθη και τα έθιμά τους.

Τα διδάσκουν να διατηρούν τις πα-

ραδόσεις τους. Ψωνίζουν από δεκάδες Ηπειρώτικα καταστήματα που τους εφοδιάζουν με κάθε τι καλό της Ηπειρώτικης γης.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η γιορτή του τσίπουρου και της μουσταλευριάς, η οποία πραγματοποιείται στα τέλη Οκτωβρίου και για τρίτη συνεχόμενη χρονιά τον Οκτώβριο του 2015 στην ιδιαίτερή μου πατρίδα το ΓΑΝΑΔΙΟ. Η εκδήλωση αυτή πέραν του ότι σημειώνει μεγάλη επιτυχία εμπλουτισμένη με τη ντόπια μουσική, τους παραδοσιακούς χορούς και τα τραγούδια, αναβιώνει και ένα παλαιό παραδοσιακό έθιμο του χωριού μας.

Έχουμε λοιπόν ιερή υποχρέωση να κρατήσουμε τις μνήμες της ιστορίας μας ζωντανές και να τις περάσουμε στους νέους ανθρώπους, αφού είναι αυτοί που θα διαμορφώσουν το μέλλον και έτσι οι προηγούμενες εμπειρίες, θα στηρίξουν τη δημιουργία του μέλλοντος.

Αντίσταση λοιπόν στη λησμονιά την οποία φέρνει η φθορά του χρόνου.

Από το περιοδικό μας εκδόθηκε το βιβλίο «ΚΟΝΙΤΣΑ»
για τα 100 χρόνια από την απελευθέρωση,
με ιστορικό περιεχόμενο.

Για τους φίλους του περιοδικού η συμβολική
τιμή 5€ + 3€ έξοδα αποστολής.

Πληροφορίες: Τηλ. 26550 22212 & 6979138737

Νέα στοιχεία στη βουλή για τις ναζιστικές θηριωδίες

(Αναδημοσίευση από εφ. Συντακτών-Φ. Καραμήτσου)

Στή Διακομματική Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη διεκδίκηση των γερμανικών οφειλών παραδόθηκε φάκελος που αποτελεί μέρος έρευνας του Γιαννιώτη ιστορικού ερευνητή Αλέκου Ράπτη για την καταστροφή εκατοντάδων χωριών των Ιωαννίνων και τη σφαγή αμάχων το 1943-44 από την 1η Γερμανική Μεραρχία Ορεινών Καταδρομών «Εντελβίς».

Νέο πρωτότυπο υλικό για τα εγκλήματα των ναζιστικών δυνάμεων κατοχής το '40 στη χώρα μας έχει πλέον στα χέρια της η Βουλή. Πριν από λίγες μέρες ο βουλευτής Ιωαννίνων του ΣΥΡΙΖΑ Γιάννης Καραγιάννης κατέθεσε στον πρόεδρο της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής Επιτροπής για τη διεκδίκηση των γερμανικών οφειλών, Τριαντάφυλλο Μπαφίδη, φάκελο με στοιχεία από τη δράση της 1ης Γερμανικής Μεραρχίας Ορεινών Καταδρομών «Εντελβίς» κατά αμάχου πληθυσμού στα χωριά των Ιωαννίνων το 1943-1944.

Ο φάκελος αποτελεί μέρος έρευνας του Γιαννιώτη ιστορικού ερευνητή Αλέκου Ράπτη και έχει κατατεθεί απ' τον ίδιο, τον Νοέμβριο του 2002, στον τότε ανώτατο εισαγγελέα της Γενικής Εισαγγελίας του Νότιοτμήνου, επικεφαλής της κεντρικής υπηρεσίας διεκπεραίωσης υποθέσεων εθνικοσοσιαλιστικών μαζικών εγκλημάτων. Πρόκειται για συνταρακτικά στοιχεία στα οποία προστέθηκαν και νέα όλο αυτό το διάστημα, προϊόν επιτόπιας έρευνας και εκατοντάδων προσωπικών μαρτυριών θυμάτων και απογόνων τους, σε δεκάδες χωριά των Ιωαννίνων που γνώρισαν την καταστροφή από το πέρασμα του γερμανικού στρατού.

Το υλικό

Ο 50χρονος Αλέκος Ράπτης είναι από τους πλέον γνωστούς ερευνητές στην περιοχή της Ηπείρου, τη συνεργασία του οποίου έχουν αξιοποιήσει ως σήμερα σημαντικοί ιστορικοί και δημοσιογράφοι που ασχολούνται με τη δεκαετία του '40. Έχει δημοσιεύσει πρωτογενές υλικό από τον εκτοπισμό της εβραϊκής κοινότητας των Ιωαννίνων και έχει αναδείξει πολλές πτυχές της εγκληματικής δράσης των ναζί στην περιοχή.

«Οι γερμανικές εισαγγελικές αρχές επεξεργάστηκαν τον αρχικό φάκελο και το 2003 τον προώθησαν στην Εισαγγελία στο Ludwigsburg και αναμένει δικαστική προτεραιότητα, ενώ οι δικαστικές έρευνες για εγκλήματα πολέμου τελεσθέντα κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου έχουν ανατεθεί πλέον στην Εισαγγελία του Μονάχου» μας λέει στη συνάντησή που είχαμε, στη διάρκεια της οποίας τον έπαιρναν στο τηλέφωνο κάτοικοι από ορεινά χωριά των Ιωαννίνων που του έχουν διηγηθεί τις τραγικές ιστορίες των οικογενειών τους.

Οι αριθμοί που αναφέρει είναι τραγικοί: «Συνολικά από τα μέχρι τώρα στοιχεία που συνεχώς συγκεντρώνω και τα

εντάσσω στον αρχικό φάκελο για τα εγκλήματα πολέμου της «Εντελβάις» προκύπτει ότι στον Νομό Ιωαννίνων η 1η μερarchία ορεινών καταδρομών «Εντελβάις» το 1943 και το 1944 κατέστρεψε και έκαψε 342 χωριά και 6.804 οικίες, ενώ δολοφόνησε 2.660 άμαχους πολίτες. Οι ναζί δολοφόνοι της «Εντελβάις», που αιματοκύλησαν τα χωριά μας, στο Πωγώνι, στο Ζαγόρι, στο Κεφαλόβρυσσο, στον Αηδονοχώρι, στους Ασπραγγέλους, στο Γρεβενίτι, στη Μηλιά Μετσόβου, στους Λιγκιάδες, στην Αγία Αναστασία (Πλαίσια), στην Μουσιωτίτσα, καθώς και δεκάδες άλλα χωριά, παραμένουν μέχρι σήμερα ατιμώρητοι και ουδείς εξ αυτών δικάστηκε από ελληνικό ή διεθνές δικαστήριο. Η παρακαταθήκη που μας άφησαν οι νεκροί, τα αθώα θύματα των χωριών στον Νομό Ιωαννίνων, που ζητούν ηθική και ιστορική δικαίωση, είναι να μην ξεχάσουμε ποτέ» τονίζει ο κ. Ράπτης.

Ο Γιάννης Καραγιάννης δεν ασχολείται τυχαία με το θέμα, αφού κατάγεται από ένα χωριό που καταστράφηκε από τον γερμανικό στρατό. Μιλώντας στην «Εφ. Συν.» αναφέρει: «Είμαι συγκλονισμένος από το περιεχόμενο του φακέλου για τις θηριωδίες των ναζί στην Ήπειρο και ιδιαίτερα φορτισμένος γιατί κατάγομαι από το χωριό Ασπραγγέλοι Ζαγορίου, που κήκε ολοσχερώς από τους Γερμανούς το καλοκαίρι του '43, ως αντίποινα αντιστασιακής δράσης. Θεώρησα υποχρέωσή μου την παράδοση της εν λόγω μελέτης στη Βουλή των Ελλήνων, ώστε να

αποτελέσει μέρος του απαραίτητου ιστορικού υλικού τεκμηρίωσης για το μεγάλο ζήτημα των αποζημιώσεων. Εκείνο όμως που προέχει πάνω απ' όλα είναι η διατήρηση της ιστορικής μνήμης και η ενημέρωση των νέων γενιών για τις βαρβαρότητες του φασισμού».

Θυμούνται

Είναι αξιοσημείωτο ότι όσο περνάνε τα χρόνια, η μνήμη δεν υποχωρεί, αλλά, αντίθετα, μοιάζει να ξαναζωντανεύει. Όλο και περισσότεροι κάτοικοι των χωριών των Ιωαννίνων, όπου κι αν ζουν σήμερα, αισθάνονται την ανάγκη να μιλήσουν για όσα έζησαν ή να καταγράψουν την τοπική ιστορία και να τιμήσουν τους νεκρούς τους. Κάθε χρόνο, ακόμα και σε μικρούς οικισμούς, διοργανώνονται μικρές τελετές μνήμης και βλέπεις ότι το χωριό έχασε πέντε, δέκα ή είκοσι ανθρώπους που το μόνο που έκαναν ήταν απλώς να ζουν τη ζωή τους εκεί που ο γερμανικός στρατός ήθελε να φτιάξει μια «ζώνη» ελέγχου. Και το έκανε σκοτώνοντας μαζικά και βάρβαρα αμάχους.

Τα τραγικά γεγονότα σε χωριά όπως στο Κομμένο της Άρτας ή τη Μουσιωτίτσα των Ιωαννίνων με τους εκατοντάδες νεκρούς έχουν πάρει τη θέση τους στο εθνικό μας μαρτυρολόγιο. Υπάρχουν όμως κι εκατοντάδες άλλα χωριά σε όλη την Ελλάδα που βίωσαν την απώλεια και τον θάνατο. Και η δικαίωση της μνήμης τους δεν έχει έρθει ακόμα...

Ονειροφαντασιές...

(στην Άνοιξη της ζωής)

Γνέδει στο τωμάδι του ο Χρόνος, στιγμές και χρόνια κι εποχές, συμβάντα κι απονοίες. Λεπτή κλωστή η ζωή, τωμάγεται με βιάση· γνέδει γιοριές, γνέδει χαρές, δάκρυα και πίκρες γνέδει.

Κι αντός σε μνήμες περπατεί, μες σε παλιά σοκάκια τριγυρίζει. Μεσ στην αγρύπνια του, μέσα στη φαντασιά του, ο τόπος τους ο μικρός, η φτωχική του Ίθάκη. Βουνά, δόφοι και ρεματιές, δάση και θανατοτύπα· και θανατούραφα μικρά, που το γυνί δε βγάδουν.

Πέρινα σπίτια και πδακόστρωτες αυδές, κι όμορφα καθντερίμια· για να περνάει ο κυραντζής, με μούδες με μουνδάρια· για να περνούν κι οι μάστοροι, χπισιάδες και καθφάδες· κι απόκοντα τ' αμούστακο, το μαστοράκι το μικρό. Κι η μάνα του στην τζώδυρα, με δάκρυ με μαντίδι...

Φυσάει ένα ανοιξιάτικο αγέρι μυρωμένο. Φαϊ μυρίζει γαστριστό, ξεστό γυνί στη δράκα.

Πέρα στον πέρα μαχαδά το γίκι αργοδιαβαίνει, με τα κανίσκια της χαράς, για την περδικομάτα. "Ποιός κάνει γάμο και χαρά και μας καλεί να πάρμε;"

"Μια δυγερή παντρεύεται μ' ύριο παδικαράκι"

Γέροντες πιάνουν το χορό, νέοι τον συνεχίζουν· κι ο καγκεδάρης δέκα οργιές, το δάνατο να περγεδά και τη ζωή ν' ανδίζει.

Κορίτσια δροσερά με γκιούμια, με βουτοέδες· νερό δροσιάς να κοιβαθούν, τον έρωτα την κάγα να δροσιίζουν.

Στο δέρο και στον τρύγο, στο ξεφλούδισμα, στην εκκλήσιά, στη σφαία, στο σεράνι.

Κι αντός να βάδει τα καδά, να βγει στο μεσοχώρι, σ' αντάμωμα σε χδέντομα, στην ώρα την καδή του. Σιον τόπο ανιό που πέρασαν που ζόνε, που θα ρδούνε.

Και στο πεζούδι ν' αφεδεί, στον "Ξάρον" το μακρόσυρτο κδαρίνο.

Νά'ναι άνοιξη και Πασχαδιά, να'ναι γιορτή μεγάλη.'

Κι από το χάδι του νηού, η ελπίδα ν' ανασαίνει. Κι ο πόνος του να γίνεται στα χείδη του τραγούδι.

Νά'ναι ημέρα οδόχωρη οδο ανθούνς γιομάτη...

Κι ένα ποντάκι στη σκαμιά, μ' ανδρώπινη δαδίτσα να δαδεί, μ' ανδρωπινή δαδιά να κραίνει:

«Χόρευε στο εφήμερο
και στον αβέβαιον τη στιγμή
οπάταδη δώσε την ψυχή»

Γάσος Κανάτος

Προσευχή στην Παναγία

Μ. Νάτον

Παναγίτσα μου γλυκιά
σου λέω την προσευχή μου
άλλη ψυχή στον κόσμο δεν έβλαψα
εκτός απ' τη δική μου.
Εκείνοι, που με πλήγωσαν
ήταν αγαπημένοι,
την πίκρα μου βαστώ
μου δίνουν και την ξένη.
Είμαι άρρωστη μου 'δωσες τα γιατρικά σου
όχι μόνο σε μένα, σε όλα τα παιδιά σου.
Σε κοιτώ στα μάτια μανούλα μου, λέω ευχαριστώ
κι αν έχω λοξοδρομήσει στον ίσιο δρόμο σου θα μπώ.
'Εδωσα στην οικογένειά μου και χαρές στα ζωάκια μου λίγο χάδι,
τους χωριανούς μου καληνύχτιζα όταν τους έβλεπα το βράδυ.
Τώρα δεν έχω τίποτα, να διώξω ή να κρατήσω
Αγάπη θέλω μόνο, για να ξαναζήσω
Σ' ευχαριστώ μανούλα μου που άκουσες και μένα
ότι έχω περάσει περασμένα - ξεχασμένα

Με αφορμή του ξεσηκωμού του 1821 ΚΟΤΖΑΜΠΑΣΗΔΕΣ - ΠΡΟΕΣΤΟΙ - ΑΡΧΟΝΤΟΛΟΪ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Είναι αναμφισβήτητο ότι η ιστορία αποτελεί ανεξάντλητη πηγή διδασμάτων για το παρόν και το μέλλον του λαού.

Η γνώση ξεκλειδώνει μυστικά, φωτίζει σκοτεινές πλευρές του εθνικού βίου, ξεσκεπάσει σκοπιμότητες, ανοίγει δρόμους, οξύνει τη σκέψη και πολλαπλασιάζει τις δυνατότητες για αλλαγές και αναθεωρήσεις δεδομένων. Η μελέτη της ιστορίας είναι πολλαπλά ωφέλιμη.

Η αναφορά στο παρελθόν οδηγεί σε διαπιστώσεις χρήσιμες και φέρνει στο φως αλήθειες και πρακτικές των κυρίαρχων τάξεων σε βάρος του λαού που μάχεται για την επιβίωσή του και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Ο εργαζόμενος λαός ιδρώνει και ματώνει για την παραγωγή πλούτου που νέμεται η ολιγαρχία και τα όργανά της. Η πλουτοκρατία με τη δύναμή της ανεβάσει και κατεβάσει κυβερνήσεις που εκτελούν τις εντολές της και ψηφίζουν νόμους και συνθήκες για τα δικά της συμφέροντα. Ο λαός στον καθημερινό αγώνα και οι προνομιούχοι στην πολυτέλεια και τις παντοειδείς προκλήσεις.

Με την ευκαιρία του εορτασμού του μεγάλου ξεσηκωμού του 1821 φέρνουμε στη μνήμη μας την τουρκοκρατία που σημάδεψε την εθνική μας πορεία και κληροδότησε πολλά αρνητικά στοιχεία και παθογένειες σε όλους τους τομείς.

Ο λαός μας βίωσε σε όλα τα δεινά που

ξεπερνούν τη φαντασία και τα όρια του παράλογου.

Μαζί με τους τούρκους κατακτητές, σύμμαχοι και συνεργάτες οι δουλόφρονες κοτζαμπάσηδες, οι προεστοί και το αρχοντολόι που αποτελούσαν την ομόφυλη και ομόθηρση μάστιγα για τους υπόδουλους Έλληνες.

Με συντομία ας ιδούμε πώς προέκυψαν οι κοτζαμπάσηδες, οι προεστοί και το αρχοντολόι που συμμαχησαν και συνεργάστηκαν στενά με τον Τούρκο κατακτητή για την εξασφάλιση πλούτου και προνομίων και πάντα προς ίδιον όφελος.

Μέσα από τους χριστιανούς ξεχώρισαν με τον καιρό ορισμένοι που αγόρασαν γη, άρπαξαν βακούφικη ή άλλη γη, απέκτησαν από τις σχέσεις τους με τους τούρκους περιουσία και ευνοήθηκαν σκανδαλωδώς από τον κατακτητή.

Παρουσιάστηκαν, ραγιάδες, κτηματίες στο ύπαιθρο που αποτέλεσαν την αριστοκρατία της επαρχίας, ξεχώρισαν από τον ομόφυλό τους ραγιά, απόκτησαν πολιτική δύναμη, εκμεταλλεύθηκαν τον ομόφυλό τους και συνεργάζονταν αρμονικά με τον κατακτητή.

Ο λαός αυτούς τους γαιοκτήμονες χριστιανούς τους ονόμασε κοτζαμπάσηδες στη Μακεδονία, στη Θράκη τζορμπατζήδες και στη Σάμο καλικάντζαρους.

Οι επαρχιακοί αυτοί άρχοντες ήταν η μεγαλύτερη πληγή του αγροτικού πληθυσμού,

γι' αυτό και λέγονταν Τουρκοκοτσαμπάσπδες. Κυριάρχησαν στην τοπική αυτοδιοίκηση, αποτέλεσαν ξεχωριστή κοινωνική τάξη και συνταυτίστηκαν με την τουρκική ολιγαρχία.

Οι κοτσαμπάσπδες πλούτιζαν όπως όλοι οι Οθωμανοί υπάλληλοι με την παραπάνω φορολογία από τις καταχρήσεις, την μεροληπτική και άδικη επιβολή φόρων και παντοειδών δοσιμάτων. Η τάξη αυτή γεννήθηκε από τη ληστεία του ομόφυλου ραγιά.

Από τη θέση τους οι κοτσαμπάσπδες σαν ενδιάμεσοι μεταξύ του ραγιά και του κατακτητή ήταν τυραννικότεροι των τυράννων και καταπίεζαν αφόρητα τους ομοθρήσκους τους. Ήταν γδύτες και βασανιστές του αγροτικού πληθυσμού και των αδύνατων.

Με διαβόλους τους παρομοίαζε ο λαός και το μίσος προς αυτούς το δείχνουν εύγλωπτα οι παροιμίες τους:

«άρχοντας και διάβολος, αδέρφια διδυμάρια», «δυο αφεντάδες τρεις διαβόλοι», «πλευρίτης είναι ο άρχοντας και σφάκτης ο αφέντης», «με του φτωχού τον ιδρώτα φτιάχτηκαν οι αρχόντοι», «φίδι πιο φαρμακερό από τον άρχοντα δεν υπάρχει».

Κοτσαμπάσπδες και κλήρος είχαν τους ίδιους σκοπούς. Και οι δύο ήθελαν το ραγιά αγράμματο, πειθήνιο όργανο εκμετάλλευσης. Ησυχία, υπακοή και τάξη κήρυτταν, γιατί ήταν «θέλημα Θεού η υποταγή στο σουλτάνο».

Οι Διονύσιοι και οι Παπαφλέσπδες αποτελούν τιμητική εξαίρεση όπως και πολλοί ανώνυμοι κληρικοί που στάθηκαν στο πλευρό των καταπιεσμένων.

Οι τουρκολάτρες κοτσαμπάσπδες, οι προεστοί και το αρχοντολόι αποτελούν το ΟΝΕΙΔΟΣ του υπερήφανου λαού που στην

ιστορική του διαδρομή αγωνίζεται για την Ελευθερία και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Στους αιματηρούς αγώνες και στις παντοειδείς θυσίες πρώτος ο λαός.

Το αρχοντολόι, οι κοτσαμπάσπδες και οι προεστοί στην πολυτέλεια.

Συνεργάτες του κατακτητή και αδίστακτοι εκμεταλλευτές.

Στην νεότερη ιστορία μας, στην περίοδο της Κατοχής σύμμαχοι και συνεργάτες των κατακτητών, δοσιλογοί και αδίστακτοι εκμεταλλευτές των ευκαιριών για αθέμιτο πλουτισμό.

Θεός, πατρίδα και Ηθική ο πλούτος και το άνομο κέρδος.

Τότε οι κοτσαμπάσπδες και τώρα οι νταβατζίδες, δανειστές - ληστές - τοκογλύφοι.

Τότε οι προεστοί και το αρχοντολόι.

Τώρα οι διαπλεκόμενοι δήμαρχοι, οι μεγαλοτραπεζίτες και μεσάζοντες για τη σύναψη μεγάλων δανείων εξασφαλίζοντας μίζες. Τότε οι Τούρκοι κατακτητές.

Τώρα οι μεγαλόσχημοι Ευρωπαίοι, εκπρόσωποι των αδίστακτων δανειστών σφίγγουν τη θηλιά στον εξαθλιωμένο λαό να πληρώσει τα δάνεια που οι διαχειριστές τα κατασπατάλησαν και δημιούργησαν νέα τζάκια. Η απειλή επικρέμαται: «Η πληρώνετε ή σας αρπάζουμε τη γη» που συστηματικά απαξιώνεται!

«Λαέ μου ευκολόπιστε και πάντα προδομένε» οπλίσου με δύναμη για Αγώνα και Αντίσταση.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Πηγές:

1. Ο εσωτερικός αγώνας τόμοι 4 (πριν και κατά την επανάσταση 1821)

Τάκη Αργ. Σταματόπουλου

2. Τουρκοκρατούμενη Ήπειρος. Νικ. Γ. Ζιάγκου

ΛΟΥΤΡΑ ΑΜΑΡΑΝΤΟΥ ένας τόπος που ο Δήμος πρέπει να τον προσέξει περισσότερο

Πέντε χιλιόμετρα Βόρεια του χωριού ο εκεί αυτοκινητόδρομος σε οδηγεί στα ιαματικά λουτρά Αμαράντου, ριζωμένα στην βάση ενός μεγάλου ασβεστολιθικού βράχου σε υψόμετρο 1260 μέτρα, ανάμεσα σε πυκνή άγρια βλάστηση από πεύκα και έλατα, 32 χιλιόμετρα από την Κόνιτσα και 12 περίπου χιλιόμετρα δασικού δρόμου από το χωριό Πυρσόγιαννη, με κλιματολογικές συνθήκες άριστες, με αγνάντι τις βουνοκορφές του Γράμμου και του Σμόλικα, σε ένα ήσυχο περιβάλλον, με συντροφιά το βουνό του αγέρα από τα πεύκα και τα έλατα, καθιστώντας την περιοχή ιδανική για χαλάρωση και ξεκούραση, τους καλοκαιρινούς μήνες και όχι μόνο. Ο επισκέπτης, φίλος του βουνού και της άγριας φύσης, δεν έχει να ζητήσει τίποτε από φτιασιδωμένους αντίστοιχους τουριστικούς προορισμούς του εξωτερικού. Δεν χρειάζεται να είσαι ασθενής για να επισκεφθείς τα Λουτρά. Η ευεξία και η χαλάρωση που σου προσφέρουν τα ιαματικά λουτρά, (θερμός και υγρός αέρας με θερμοκρασία 38°C και υγρασία 100% εκλυόμενος ο θερμός αυτός αέρας από το εσωτερικό της γης μέσω 15 ρηγμάτων, καθιστούν τα λουτρά μοναδικά στο είδος τους στην ολόκληρη την Ευρώπη) και αυτό σε συνδυασμό με τα προσεγμένα φιλόξενα εκεί ξενοδοχεία και τις παραδοσιακές γαστρονομικές λιχουδιές των, δικαιώνουν τον επισκέπτη για την επιλογή του.

Ο ευλογημένος αυτός τόπος αξίζει της προσοχής του Δήμου μας για την ανάπτυξη των Λουτρών Αμαράντου, όχι ασφαλώς με πολλά χρήματα στους οικονομικά δύσκολους καιρούς που περνάμε, αλλά με έξυπνες παρεμβάσεις που λίγο κοστίζουν, αλλά πολλαπλασιαστικά οφέλη για τον τόπο γεννούν. Η οδική σύνδεση μήκους 12 περίπου χιλιομέτρων των Λουτρών Αμαράντου με την Πυρσόγιαννη, είναι έργο που θα βγάλει τα Λουτρά από την απομόνωση και θα τα συνδέσει με τον ευρύτερο χώρο της Μακεδονίας.

Ο Αμάραντος, με τον πολιούχο του "Αη Γιώργη" - ναό πετρόκτιστο χτισμένο το 1889 - με τα πολυάριθμα ξωκλήσια του, που οι Αμαραντιώτες απανταχού της γης με περισσή αγάπη και ευλάβεια τα φροντίζουν, το ξεχασμένο τοξωτό γεφύρι του, τον νερόμυλό του που πρόσφατα η αρχαιολογική υπηρεσία αποκατέστησε, και τον "Ζιάσακα" ποταμό του, δικαιούται αυτού του μικρού έργου που θα αποτρέψει την ερήμωσή του, αφού σήμερα οι μόνιμοι κάτοικοι στο χωριό είναι μόλις επτά (7).

Κρυφή ελπίδα η νεολαία μας που τους Καλοκαιρινούς μήνες με τον ερχομό τους ζωντανεύουν το χωριό μας.

Ευχαριστώ για την φιλοξενία
ΧΡΙΣΤΟΣ Θ. ΒΛΑΝΟΣ

Συνταξιούχος Δικηγόρος Θεσ/κης

Πόθος

Πάρε - Με!...- λίγο -... Ποταμέ!...

Στ' α φ ρ ό π λ ε χ τ α!... Νερά σου!...

Να!... Λαγαρίσω!... κατ'να Βγω!...

Μεσ' απ' τα ... Σ ω θ ι κ ά σου!.....

Ίδιος!... Να Τρέξω!... Ποταμός!...

Να!... Φτάσω!...Ν' αγκαλιάσω!...

Τα διψασμένα!... Που!... Διψούν!...

Εγω!... Να!... Ξεδιψάσω!...

Και σα Βρεθώ!... στο Φύλλωμα!...

Διαμαντικό!... Στην!... Άκρη!.....

Χίλια!...Να!... Ζήσω!... χρώμα τ α!...

Προτού!... Κ υ λ ή σ ω!... Δάκρυ!

Κ' αφού... Θα!... Δώσω!... Δω!... Στη Γη!...

Ζωή!...Σ' Ό,τι!... Βλαστάνει!...

Η Μοίρα μου!...Στον Ουρανό!...

Συννεφο!... Θα!... Με Κάνει!...

ΧΡ. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

Ο ΓΙΑΤΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΟΥΡΜΠΙΑΝΗ

του Σωκράτη Μιχ. Οικονόμου

Πάντοτε η επαρχία Κόνιτσας είχε πολλούς και καλούς γιατρούς. Φημίζονταν για τους γιατρούς της, θες η ανάγκη, θες το καλό ορεινό κλίμα, είχε κι έχει γερά ιατρικά μυαλά, στην επιστήμη της ιατρικής.

Εμείς σήμερα θ' αναφερθούμε στη δεκαετία του '60, μετά τον εμφύλιο, και θα πούμε δύο λόγια για τον κυρ. Νίκο, μπάρμπα Νίκο Οικονόμου, όπως τον λέγαμε όλοι το γιατρό από την Βούρμπιανη, πολύ γνωστός, καλός επιστήμονας, γιατρός, άνθρωπος, εργατικός και πονόψυχος ποιος δεν τον θυμάται, έσωσε κόσμο και κοσμάκη από διάφορες αρρώστιες.

Γύριζε τα χωριά, καβάλα σ' ένα άσπρο άλογο με μια πέτινη τσάντα, που μέσα είχε τα ιατρικά του εργαλεία, λίγα πρόχειρα φάρμακα και χαρούμενος έδινε ιατρικές συμβουλές κι έσωσε ανθρώπους. Αυτός για όλες τις ειδικότητες: Παθολόγος, καρδιολόγος, παιδίατρος, γυναικολόγος, μάμος, ορθοπαιδικός κ.λ.π. Με έδρα τη Βούρμπιανη πήγαινε στα γύρω χωριά του Γράμμου: Πυρσόγιαννη, Γοργοπόταμο, Πληκάτι, Χιονιάδες, Ασημοχώρι τη μια μέρα, Χειμώνα Καλοκαίρι και την άλλη απέναντι Οξυά, Λυκόρραχη, Κάντσικο, Ντέντσικο, Καστάνιανη κι όπου τον ζητούσαν.

Ήταν πολύ διαβασμένος κι έμπει-

ρος γιατρός. Βοηθός καθηγητή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Τα παράτησε όλα κι ήρθε στο χωριό του τη Βούρμπιανη, το πατρικό του σπίτι τόκανε ιατρείο και Φαρμακείο και χαρούμενος πάντοτε έδινε ιατρικές συμβουλές και λίγα φάρμακα.

Σε κάθε χωριό, είχε εκπαιδεύσει κι έναν νοσοκόμο, για τους άνδρες και μια γυναίκα για τις γυναίκες, έτσι ήταν τότε η συνήθεια για πρώτες βοήθειες και ενέσεις, (έβραζε καλά τις σύριγγες, έπαιρνε το φάρμακο με προσοχή κι ανάλαφρα έκανε τις ενέσεις, εκπαιδεύε και τον πρόχειρο νοσοκόμο και μετά έβαζε τις σύριγγες αφού τις έβραζε ξανά μέσα σε μια μεταλλική θέση, για άλλη χρήση, όχι όπως τώρα που μετά τη χρήση τις πετάμε. Έδινε τις ιατρικές συμβουλές, έγραφε τη συνταγή των φαρμάκων να τα παίρνουμε τότε από το μοναδικό φαρμακείο που ήταν στην Κόνιτσα. Πάντα έδινε συμβουλές κι έλεγε τα πάντα με μέτρο.

«Παν μέτρο άριστο»

Πολλές φορές, στο καφενείο του χωριού ή στο Σχολείο μ' απλά λόγια, μιλούσε για τις αρρώστιες και πώς να τις αποφεύγουμε και νάμαστε πάντα υγιείς και γεροί. Πόσες φορές τον έχω ακούσει στο Δημοτικό Σχολείο του Γοργοποτάμου, που τότε υπηρετούσα.

Η γνωμάτευση του ήταν πάντα σωστή και σεβαστή. Σ' ερώτηση ασθενούς, τι πρέπει να τρώει, έλεγε χαριτολογώντας "ασθενής κι οδοιπόρος αμαρτία ουκ έχει" ή το άλλο "το μεν πνεύμα πρόθυμο" η "δε σάρξ ασθενής" κ.ά. Ιατροφιλόσοφος ο αείμνηστος γιατρός μας μπάρμπα Οικο-

νόμου από τη Βούρμπιανη.

Ποιός δεν τον θυμάται και πόσους έσωσε από βέβαιο θάνατο.

Ας είναι τα παρόντα απλά λόγια, ένα μικρό επιστημονικό μνημόσυνο στον αείμνηστο γιατρό κυρ. Νίκο Οικονόμου από τη Βούρμπιανη.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΕ ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ/ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΦΥΤΑ ΣΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Ο Δήμαρχος Κόνιτσας κ. Ανδρέας Παπασπύρου, ο Αντιδήμαρχος κ. Γεώργιος Καλλιντέρης και ο Δ/ντης του ΚΕΚ Ιωαννίνων κ. Αργύρης Κύρκος βρίσκονται στην ευχάριστη θέση να σας ανακοινώσουν ότι ύστερα από συντονισμένες προσπάθειες, ξεκίνησαν στο Δήμο Κόνιτσας τα μαθήματα του προγράμματος κατάρτισης με τίτλο «Χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής για την Ανάπτυξη της Επιχειρηματικότητας στην Παραγωγή και Πώληση Αρωματικών/Φαρμακευτικών Φυτών».

Το πρόγραμμα κατάρτισης συμβάλλει στην προσπάθεια που καταβάλει ο Δ. Κόνιτσας στο πλαίσιο αντιμετώπισης της ανεργίας έχοντας στόχο τη γεωργική ανάπτυξη της περιοχής με την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων στους καταρτιζόμε-

νους οι οποίοι με την ολοκλήρωση, του προγράμματος, θα λάβουν Βεβαίωση Παρακολούθησης.

Τα μαθήματα διεξάγονται στο Γενικό Λύκειο Κόνιτσας, στο ΕΠΑΛ Κόνιτσας και στην αίθουσα τελετών του Δήμου κάθε Δευτέρα, Τετάρτη και Παρασκευή 15:00 – 21:00, υπό την επίβλεψη του ΚΕΚ ΟΑΕΔ Ιωαννίνων.

Στο πρόγραμμα διάρκειας διακοσίων εξήντα (260) ωρών συμμετέχουν 25 άτομα και διοργανώνεται, μετά από αίτηση του Δήμου Κόνιτσας, από το ΚΕΚ ΟΑΕΔ Ιωαννίνων, με την υπ αριθμ.: 2101/49/8-9-2015 (ΦΕΚ2225Β/2015) απόφαση υλοποίησης.

Για κάθε ενημέρωση επικοινωνήστε με το γραφείο του Αντιδημάρχου κ. Καλλιντέρη στο τηλ. 2655360309.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Α. Ημερίδα μελισσοκομίας

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας στην προσπάθειά τους να στηρίξουν τους μελισσοκόμους της περιοχής, διοργάνωσαν στις 11 Μαρτίου ημερίδα με ομιλητή τον κ. Γρηγόρη Ζάρο, Πρόεδρο του Συλλόγου Μελισσοκόμων Θεσπρωτίας και εκπρόσωπο Ο.Μ.Σ.Ε. Στην ημερίδα συζητήθηκαν «γενικά θέματα μελισσοκομίας» και «θέματα διατροφής και τροφодότησης μελισσών».

Β. Ταξίδι προς το «Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος»

Με αφορμή την ολοκλήρωση της κατασκευής του «Κέντρου Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος (ΚΠΙΣΝ)», πραγματοποιήθηκε για δεύτερη συνεχή χρονιά στη Βιβλιοθήκη μας το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος». Στόχος του προγράμματος είναι η γνωριμία του κοινού με τη φιλοσοφία, τους σκοπούς και τις δράσεις του ΚΠΙΣΝ τονίζοντας τη σημασία της ελεύθερης πρόσβασης όλων των ανθρώπων στην τέχνη και την παιδεία.

Στα πλαίσια του προγράμματος και με αφετηρία το εκπαιδευτικό υλικό του ΚΠΙΣΝ «Συλλέγω εμπειρίες» για 15 ημέρες οι μαθητές-επισκέπτες των Δημοτικών Σχολείων της Κόνιτσας και του Διστράτου είχαν την ευκαιρία να ανακαλύψουν διαφορετικές εμπειρίες ανάγνωσης.

Διάβασαν το σκοτάδι, «μίκρυναν και μεγάλωσαν» μέσα στα βιβλία, ανακάλυψαν καινούρια βιβλία μέσα από τα βιβλία που διάβασαν, έπαιξαν με την ποίηση και ανακάλυψαν τη μαγεία του κινηματογράφου!

Το πρόγραμμα «Ταξίδι προς το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος» υλοποιήθηκε με την αποκλειστική προσφορά του Ίδρυματος Σταύρος Νιάρχος, σε συνεργασία με την Εθνική Λυρική Σκηνή και το Future Library και με την υποστήριξη της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος.

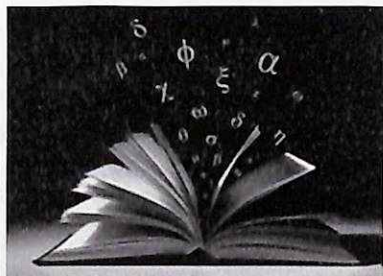
Γ. Πάσχα στη Βιβλιοθήκη

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, την Μεγάλη Εβδομάδα κατασκευάσαμε και διακοσμήσαμε με τους επισκέπτες της Βιβλιοθήκης πασχαλινές λαμπάδες από φυσικό κερί και βάψαμε αβγά χρησιμοποιώντας διάφορες τεχνικές.

Οι μικροί επισκέπτες είχαν τη χαρά να παρακολουθήσουν τις πρωινές ώρες παιδικές ταινίες και να απασχοληθούν στο παιδικό τμήμα.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΟΝΙΤΣΑΣ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Η Ελληνική γλώσσα με την μαθηματική δομή της είναι η γλώσσα της πληροφορικής και της νέας γενιάς των εξελιγμένων υπολογιστών, διότι μόνο σ' αυτήν δεν υπάρχουν όρια (Μπιλ Γκέιτς, Microsoft).

Η Ελληνική και η Κινέζικη, είναι οι μόνες γλώσσες με συνεχή ζώσα παρουσία από τους ίδιους λαούς και στον ίδιο χώρο εδώ και 4.000 έτη. Όλες οι γλώσσες θεωρούνται κρυφοελληνικές, με πλούσια δάνεια από τη μητέρα των γλωσσών την Ελληνική (Francisco, Adrados, γλωσσολόγος).

Η Ελληνική γλώσσα έχει λέξεις για έννοιες οι οποίες παραμένουν χωρίς απόδοση στις υπόλοιπες γλώσσες, όπως άμυλλα, θαλπωρή και φιλότιμο.

Μόνον η Ελληνική γλώσσα ξεχωρίζει από τη ζωή και το βίο, την αγάπη από τον έρωτα. Μόνον αυτή διαχωρίζει, διατηρώντας το ίδιο ριζικό θέμα, το ατύχημα από το δυστύχημα, το συμφέρον από το ενδιαφέρον.

Ο Δήμος Κόνιτσας έχοντας επίγνωση της βαρύτητας της γλώσσας μας με απόφασή του στηρίζει την πρόταση για την καθιέρωση.

«Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας και Παιδείας»

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κόνιτσας συνήλθε σήμερα, την 22η Φεβρουαρίου 2016, ημέρα Δευτέρα και ώρα 18:00, και ενέκρινε κατά πλειοψηφία το παρακάτω ψήφισμα:

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου μας στηρίζει και συμμετέχει στην πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Ελληνικών Κοινοτήτων και Αδελφοτήτων Ιταλίας (ΟΕΚΑΙ) και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, για την καθιέρωση.

«Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας και Παιδείας» με προτεινόμενη ημερομηνία την 20η Μαΐου

Πρόκειται για μια κορυφαία πρωτοβουλία, που αναδεικνύει την ανεκτίμητη προσφορά του Ελληνισμού στον Παγκόσμιο Πολιτισμό και στοχεύει στην προβολή της Ελληνικής Γλώσσας και Παιδείας και την ανάδειξη της ιστορικής της παρουσίας.

Η ελληνική γλώσσα και ο ελληνικός πολιτισμός συνιστούν την ουσία του Ελληνισμού, των αρχών, των κανόνων, των αξιών και των ιδανικών του. Είναι η πολύτιμη παρακαταθήκη των προγόνων μας, με αδιάσπαστη ιστορική συνέχεια.

Αποτελεί καθήκον για όλους μας να ενισχύσουμε την προσπάθεια αυτή και να γίνουμε «συνοδοιπόροι» σε αυτό το «ταξίδι», για την καθιέρωση της «Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας και Παιδείας».

Εκδήλωση: «Η Δόξα της Πέτρας»

Ο Δήμος, το Ίδρυμα Κλέαρχου Παπαδιαμάντη, η Εταιρεία Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου, η Δημόσια Βιβλιοθήκη και η Η. ΗΠΕΙΡΟΣ Α.Ε. στο πλαίσιο του θεσμού «Η ΔΟΞΑ ΤΗΣ ΠΙΕΤΡΑΣ» διοργάνωσαν στις 17-4 εκδήλωση στο Δημαρχείο Κόνιτσας.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Χαιρετισμοί από τον Δήμαρχο, τον Πρόεδρο της Ε.Λ.Σ.Η. Ν. Υφαντή, Δ/ντή Βιβλιοθήκης Ευ. Κυρίτση, Πρ. Α.Ε. Κ. Ντέτσικα.

Ομιλίες:

Β. Ντισιάκος, καθ. στο Παν/μιο Ιωαννίνων με θέμα «Από τη γεωργοκτηνοτροφική αυτάρκεια στην τεχνική εκπαίδευση - Τα Μπουλούκια.

Σμύρης Γιώργος καθ. στο Παν/μιο Ιωαννίνων.

«Μπορεί να μεταβιβαστεί η γνώση

της μαστορικής τέχνης»;

Μιχ. Αράπογλου: Αρχιτέκτονας.

«Χωρικές και χρονικές διαφοροποιήσεις στην Ηπειρώτικη αρχιτεκτονική τέχνη τον 18ο και 19ο αι. Συντονιστής της εκδήλωσης: Αλ. Φαρμάκης, μέλος του Δ.Σ. της Ε.Λ.Σ.Η.

Στο τέλος έγινε απονομή τιμητικών διακρίσεων σε ηλικιωμένους μαστόρους του Δήμου Κόνιτσας. Στην εκδήλωση παρευρέθηκαν και οι Δήμαρχοι των Δήμων Ζαγορίου, Πωγωνίου και Ζίτσας.

Ακολούθησε δεξίωση και προσέλευση στο κέντρο πληροφόρησης για τα εγκαίνια.

Στο Δημαρχείο υπήρχε και έκθεση φωτογραφιών από τη μαστορική ζωή και πέτρινα καλλιτεχνήματα σε μικρογραφία.

«Οι Έλληνες θεωρούσαν την Τέχνη, όχι απλή τέρψη, αλλά παιδεία έξοχη για τους πολίτες»

Συνέντευξη της Βπαλίνα Κυρτζόγλου-Σαμοσβάτ (Ζωγράφος – εικαστικός)
Στο Νίκο Σουτόπουλο

Ανηφορίζοντας στην Κόνιτσα μετά στο Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Κοσμά και πριν το Δημαρχείο της γραφικής αυτής ηπειρωτικής κομόπολης, μάς υποδέχθηκε ευγενικά και φιλόξενα ένα ανοιξιάτικο πρωινό στην είσοδο της Δημοτικής Πινακοθήκης η εικαστικός και ζωγράφος Βπαλίνα Κυρτζόγλου-Σαμοσβάτ. Καθώς προετοίμαζε τον χώρο της Πινακοθήκης για την επόμενη έκθεση έχοντας την εικαστική επιμέλεια και επίβλεψη για αυτό, μάς μίλησε για την εικαστική έκφραση ως ένα άλλο τρόπο ερμηνείας της ζωής αλλά και τις τεχνικές που η ίδια χρησιμοποιεί συνήθως. Μας αποκάλυψε τη σχέση της τέχνης με τη δημοκρατία αλλά και μας εξομολογήθηκε τι προσκόμισε από την πολύτιμη παιδαγωγική εμπειρία διδασκαλίας της ζωγραφικής σε μικρούς και ενήλικους σπουδαστές. Σε μια αξιόλογη συνέντευξη που μας παραχώρησε οριοθετεί τον προσωπικό χώρο εικαστικής έκφρασης ως μυστικό εσωτερικό χώρο καταφυγής, ελευθερίας και λύτρωσης σε μια σκληρή και αλλοτριωμένη εποχή που ζούμε στον 21ο αιώνα...

Στο τέλος, όταν ολοκληρώσαμε τη συνέντευξη, αφού έκλεισε την πόρτα της Πινακοθήκης και μας αποχαιρέτησε ευχα-

ριστώντας, είχαμε την αίσθηση ότι μας άνοιξε τα μάτια της ψυχής για να δούμε τη μικρή και άχαρη πολλές φορές ζωή με άλλα μάτια και με μια πολύχρωμη εικαστική αντίληψη που της δίνει νέο αισιόδοξο νόημα.

– Ποιες είναι οι κύριες τεχνικές που χρησιμοποιείτε και τα σημαντικότερα θέματα που σας εμπνέουν για τις εικαστικές σας δημιουργίες;

– Στα χρόνια που ασχολούμαι με τη διδασκαλία πειραματίζομαι συνεχώς, ζωγραφίζοντας με διάφορα υλικά και δοκιμάζοντας ποικίλες τεχνικές. Μου αρέσει το λάδι σαν υλικό και το χρησιμοποιώ πιο συχνά, αλλά τα τελευταία χρόνια ζωγραφίζω με μεικτή τεχνική η οποία μου δίνει τη δυνατότητα να φτιάξω κάποια ανεπανάληπτα και πρωτότυπα έργα (τα οποία είναι μοναδικά). Αυτό που νοιώθω το ζωγραφίζω – είτε είναι φυσικό και αληθινό είτε φανταστικό και αφηρημένο. Όταν έχω διάθεση να δημιουργήσω – επιλέγω το θέμα και το υλικό και απλά ξεκινάω.

Ούτε στα θέματα έχω κάποια ιδιαίτερη προτίμηση – ότι έχει σχέση με τον μικρόκοσμο που με περιβάλλει μπορεί να γίνει έργο. Σήμερα μπορώ να θαυμάσω τη φύση με το ποτάμι ή με τη θάλασσα, αύριο ένα παλιό κτίριο ή μια πόρτα, ένα λουλού-

δι, ένα πουλί, σύννεφο ή έναν άνθρωπο. Για μένα τα πάντα έχουν σημασία – όλα αυτά που απλά υπάρχουν γύρω μας. Θέλω με τα έργα μου να «σπρώξω» τον πατρινητή να τα δει και να τα θαυμάσει μαζί μου, προβληματίζοντας στην καθημερινή του ζωή. Επίσης, θα ήθελα να προσθέσω πως δεν είχα ασχοληθεί ποτέ με το πολεμικό θέμα ούτε είχα ποτέ τη θέληση να ζωγραφίσω κάτι τέτοιο μέχρι το περασμένο καλοκαίρι, όταν πήγα ένα ταξίδι στη Μυτιλήνη... Αυτά τα «λίγα» που είδαν τα μάτια μου: έναν τόπο γεμάτο πόνο, ο οποίος θα έπρεπε να ήταν τόπος σωτηρίας στα μάτια αυτών των ανθρώπων, κλάμα από ένα προσφυγόπουλο, απόγνωση, σύγχυση, λύπη για μια χαμένη πατρίδα, μου είχαν σπαράξει την καρδιά. Επηρεασμένη από συνέπειες αυτών των μακρινών πολέμων, ζωγράφισα τέσσερα έργα.

Η δυνατότητα για εικαστική έκφραση είναι κληρονομική προδιάθεση «εν δυνάμει» για κάποιους ανθρώπους ή θέμα εκπαίδευσης και πρακτικής εξάσκησης;

– Θα έλεγα πως μπορούν να ισχύουν και οι δυο περιπτώσεις. Ας το δούμε λίγο πιο αναλυτικά. Η επικρατούσα εντύπωση ότι η ζωγραφική ικανότητα αποτελεί ένα σπάνιο, φυσικό χάρισμα που το έχει μόνον κάποιος μπορεί να αποδίδει με ρεαλιστικότητα τα στοιχεία ενός συγκεκριμένου προσώπου ή αντικειμένου είναι εντελώς λανθασμένη. Η εικαστική έκφραση έχει άμεση σχέση με την ικανότητα του ανθρώπου να επικοινωνεί με το περιβάλλον, με όποιον τρόπο και αν το κάνει. Σε

ορισμένους ανθρώπους η ικανότητα αυτή μπορεί εκδηλώνεται από πολύ μικρή ηλικία, σε άλλους χρειάζεται παραπάνω χρόνος και βοήθεια, χρειάζονται καλλιέργεια, ευκαιρίες και παροχή ερεθισμάτων. Η φαντασία του ανθρώπου και η δημιουργικότητα δεν έχουν όρια. Όσο πιο νωρίς θα ανακαλύψουμε την πηγή τους, τόσο πιο εύκολη θα είναι η πορεία της εκμάθησης. Μέσα από το μάθημα το άτομο μπορεί πιο εύκολα να κατανοήσει την τέχνη και την κουλτούρα της. Η καλλιτεχνική εκπαίδευση τον βοηθάει να αναπτύσσει εκείνες τις εκφραστικές ικανότητες που του επιτρέπουν να αναλύει, να κρίνει, να ερμηνεύει και να περιγράφει το ευρύτερο περιβάλλον του.

Οποιαδήποτε καλλιτεχνική ενασχόληση απευθύνεται σε όλους που είναι πρόθυμοι να δεχτούν την πρόσκληση να ασχοληθούν με αυτήν. Για να γίνει αυτό η τέχνη πρέπει να δίνει μεγάλη χαρά και ευχαρίστηση στον άνθρωπο από αυτά που κάνει, και για αυτό δεν φτάνει μόνο το ταλέντο και η κληρονομικότητα. Αν η ικανότητα δεν εμπλουτίζεται με σκληρή δουλειά και εξάσκηση, το «διαμάντι» θα μείνει πάντα «ακατέργαστο».

– Είναι η τέχνη σε όλες τις μορφές γενικά δημοκρατική ή απευθύνεται σε λίγους και γιατί;

– Η τέχνη, σε όλες τις μορφές της, είναι πάντα εκεί για αυτούς που θέλουν να απευθυνθούν σε εκείνη. Τώρα αν είναι λίγοι οι πολλοί ίσως εξαρτάται από το είδος της τέχνης και το πόσο αυτή αντιπροσωπεύει τον κοινό πατρινητή. Υπάρχουν

έργα πολλών παγκοσμίως αναγνωρισμένων καλλιτεχνών, τα οποία έχουν θεωρηθεί ως σπουδαιότερα έργα τέχνης της παλιάς ή και σύγχρονης εποχής. Παρόλα αυτά ο μεγαλύτερος πληθυσμός του πλανήτη δεν μπορεί να κατανοήσει το μεγαλείο τους, και να τα θαυμάσει, όπως θα τα θαύμαζε ένας γνώστης του αντικειμένου. Είτε επειδή δεν γνωρίζει τα γεγονότα που κρύβονται πίσω από την ιστορία του έργου, είτε επειδή απλά δεν είναι του γούστου του – η παράσταση, ο τρόπος της απεικόνισης του, τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν. Όπως η κλασική μουσική, η έντεχνη, rock, pop ή jazz, το κάθε είδος έχει και το δικό του κοινό. Όπως η λαϊκή, ή ρεαλιστική τέχνη δηλαδή, είναι πιο κατανοητή για περισσότερους ανθρώπους, γιατί απλούστατα απεικονίζει πιο γνωστά για αυτούς θέματα, θέματα που σχετίζονται με την καθημερινότητα τους, ή γενικότερα με την πραγματικότητα. Η τέχνη είναι απόλυτα δημοκρατική γιατί μας αφήνει να αποφασίσουμε μόνοι μας αν θέλουμε να τηνβάλουμε στη ζωή μας, να την γνωρίσουμε και να την υιοθετήσουμε.

Τι είναι αυτό όμως που κάνει ένα έργο να θεωρηθεί σπουδαίο; Για μένα είναι αυτό που θα μας ξυπνήσει τα πιο θερμά συναισθήματα, όπως η ζωγραφιά ενός παιδιού, που μόλις έχει μάθει να κρατάει το μολύβι. Και είμαι σίγουρη, πως τέτοιου είδους τέχνη, δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην το έχει θαυμάσει.

Τι αποκομίσате τόσα χρόνια από τη διδασκαλία της ζωγραφικής σε μικρούς και μεγάλους σπουδαστές;

– Πρώτα από όλα θα πρέπει να πω πως η διδασκαλία δεν είναι μόνο επάγγελμα αλλά και ένα πολύ μεγάλο και σημαντικό κομμάτι της ζωής μου. Αυτό που αποκόμισα και αποκομίζω καθημερινά από τα μαθήματα, θα έλεγα, πως είναι η θετική ενέργεια. Αυτό, πιθανόν, οφείλεται στο γεγονός ότι έχω να κάνω με παιδιά, και σε αυτές τις ηλικίες είναι όλα τόσο ξέγνοιαστα, τόσο αθώα και χαρούμενα. Με αποτέλεσμα όλα τα προβλήματα μου να εξαφανίζονται με το πέρασμα ενός μαγικού ραβδιού που λέγεται «παιδικό χαμόγελο». Τα παιδιά μου δίνουν ελπίδα σε ένα καλύτερο αύριο και σε ένα καλύτερο κόσμο, και το σημαντικότερο είναι πως νιώθω ότι με τη διδασκαλία, κατά κάποιο τρόπο, συμβάλλω στην δημιουργία του. Όσο αφορά τους μεγάλους σπουδαστές, είναι γεγονός πως αποκόμισα ισχυρές φιλίες. Ίσως επειδή έμαθα να μη βάζω αυστηρά πλαίσια στους όρους «δασκάλα» και «μαθητής». Η εκπαίδευση έχει μετατραπεί σε διασκέδαση. Θεωρώ πως η ελευθερία στην επικοινωνία κατά τη διάρκεια του μαθήματος συμβάλλει στην ελευθερία εικαστικής έκφρασης, όσο στους μικρούς τόσο και στους μεγάλους μαθητές.

Επίσης, σε όλα αυτά τα χρόνια της διδασκαλίας, εξελίσσομαι και εγώ ως εκπαιδευτικός, μαθαίνοντας συνεχώς καινούρια πράγματα, νέες τεχνικές, ενημερώνοντας για νέες μεθόδους, με σκοπό να εμπλουτίζω διαρκώς την ύλη των μαθημάτων. Ορισμένα από αυτά τα υιοθέτησα και τα εφαρμόζω ως ζωγράφος και στα δικά μου έργα. Φαίνεται πως με τα μαθήματα και με τους μαθητές έχουμε μια

αμοιβαία σχέση συνεισφοράς, γιατί πάντα επιμένω στην άποψη πως αν αγαπάς αυτό που κάνεις είσαι ευτυχισμένος άνθρωπος.

Σε μια εποχή σκληρή και αδυσώπητη που «πνίγει» ευαισθησία και την έκφραση του ανθρώπου ενώ παράλληλα αλλοτριώνει το εικαστικό του αισθητήριο, τι έχει να του προσφέρει η εικαστική παιδεία και η ενασχόληση με την τέχνη;

– Είμαι πεπεισμένη και είναι κοινώς αποδεκτό πως η συνεχής έρευνα και η διαρκής προσπάθεια να επεκτείνουμε τις γνώσεις και τις ικανότητές μας, διευρύνει τους πνευματικούς μας ορίζοντες και καλλιεργεί το μυαλό και το χαρακτήρα. Πιστεύω ότι η εικαστική παιδεία δίνει τη δυνατότητα στον άνθρωπο να εκφραστεί μέσω της τέχνης, διότι το έργο είναι ο καθρέφτης της ψυχής του καλλιτέχνη. Οποιαδήποτε καλλιτεχνική δραστηριότητα είναι μια συνειδητή διαδικασία η οποία δίνει μορφή στα συναισθήματα και στο «πιστεύω» του. Αυτή την χρονική στιγμή κοινωνικής αβεβαιότητας, τα σημεία συνάντησης ενός καλλιτέχνη με το κοινό (κοινό χώροι συνεύρεσης), δίνουν δυνατότητα ελεύθερης έκφρασης και ανταλλαγής προβληματισμών, έχουν σκοπό την εξέλιξη της επικοινωνίας και στη συνέχεια την εύρεση της αλήθειας και τον σχεδιασμό του επόμενου κοινού βήματος σε έναν θεσμό και μελλοντικά και σε μία κοινωνία. «Μια εικόνα – χίλιες λέξεις» – αυτός είναι ο στόχος του καλλιτέχνη, και αυτό ακριβώς θα πρέπει να προσπαθούμε

να πετύχουμε. Το έργο είναι το μέσο το οποίο χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης για να προσκαλέσει το κοινό σε μια συζήτηση. Μια ζωή παλεύουμε για να έχουμε ελευθερία σκέψης και έκφρασης. Και οι προγονοί μας αγωνίζονταν για αυτή. Ας μην την αφήσουμε να χαθεί, ας είμαστε δημιουργικοί και δραστήριοι, ας είμαστε σκεπτικοί και προβληματισμένοι, είτε μαθαίνοντας ζωγραφική, είτε οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα να διευρύνουμε τους ορίζοντες μας, γιατί έτσι βλέπουμε όλο και πιο μακριά, έτσι δεν βλέπουμε μόνο ένα δέντρο, αλλά όλο το δάσος. Ας μη μείνουμε αδρανείς, ας εμπλουτίσουμε τον εσωτερικό μας κόσμο, γιατί αν αξιωθούμε να το κάνουμε θα γνωρίσουμε μια απροσδόκητη ψυχική ευφορία και γαλήνη. Οι Έλληνες θεωρούσαν την Τέχνη, όχι απλή τέρψη, αλλά παιδεία έξοχη για τους πολίτες. Η απουσία της Τέχνης από τη ζωή ήταν αφόρητη για αυτούς, γιατί ισοδυναμεί όχι μόνο με άχαρη ζωή, αλλά με ζωή τυφλή, απαίδευτη, ακαλλιέργητη.

ΑΝΟΙΧΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Προς τον κ.κ. Δήμαρχο και Δημοτικούς Συμβ. Δήμου Κόνιτσας

Κύριοι,

με αφορμή την επιστολή του παλαιού καλού φίλου Βαγγέλη Ευαγγελίδη που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Κόνιτσα (με αρ. 186 - Γενάρης - Φλεβάρης 2016) έχω να προσθέσω τα ακόλουθα για τις διαφημιστικές επιγραφές στην Κόνιτσα και μάλιστα γύρω από την πλατεία της.

Με τα Π.Δ. 28-1-2001 (ΦΕΚ 179Δ/2-3-1993) και Π.Δ. 17-11-1999 (ΦΕΚ 24Δ/26-1-2000), δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση φωτεινών επιγραφών και διαφημιστικών πινακίδων.

Στον δε Ν. 2946/2001 (ΦΕΚ 224Α/8-10-2001) αναφέρεται ότι απαγορεύεται η υπαίθρια διαφήμιση σε παραδοσιακούς οικισμούς κλπ.

Δυστυχώς γύρω-γύρω από την πλατεία και σε άλλα σημεία της Κόνιτσας υπάρχουν πολλές παράνομες διαφημιστικές πινακίδες, προσβάλλοντας το περιβάλλον.

Στα αξιοζήλευτα Ζαγοροχώρια δεν υπάρχει αυτή η άναρχη τοποθέτηση πινακίδων-επιγραφών.

Παρακαλείστε για τις ενέργειές σας για να απομακρυνθούν αυτές οι επιγρα-

φές.

Οι δε υπηρεσίες του Δήμου (Πολοδομία κλπ), το Αστυνομικό Τμήμα και οι δικαστικές αρχές να κάνουν το καθήκον τους, εφαρμόζοντας τα Π.Δ. και τον Νόμο.

Επιπροσθέτως στα ως άνω Π.Δ. 1993 και Π.Δ. 1999 αναφέρεται ότι τα έργα υποδομής των οργανισμών κοινής ωφέλεια (ΔΕΗ, ΟΤΕ κλπ) επιβάλλεται να είναι υπόγεια και να κατασκευάζονται υπόγεια.

Έχουν περάσει 23 χρόνια και δυστυχώς δίκτυα είναι εναέρια και μάλιστα της ΔΕΗ με γυμνά (εναέρια) σύρματα.

Πρέπει να απαιτηθεί η υπογειοποίησή τους.

Αναφέρονται επίσης στα ως άνω Π.Δ., οι υποχρεωτικές κεραμοσκεπείς στέγες και σχετικά με τις κεραίες τηλεοράσεων και ηλιακούς θερμοσίφωνες.

Απλά πράγματα χωρίς κόστος του Δήμου θα καλυτερεύσουν την τόσο άσχημη εικόνα της πλατείας μας.

Με την
Γ. ΜΑΡΡΑΙΗ
(15-4-2016)

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Με βροχές και χιόνια στα βουνά μας έκανε ποδαρικό ο φεβνός Μάρτης.
- Στις 3/3 (Τοικνοπέμπτη) το ΚΑΠΗ Κόνιτσας πραγματοποίησε συνεστίαιση στο κέντρο «Μύλος».
- Στις 8 -ημέρα της Γυναίκας- έγινε στο ίδιο κέντρο Αποκριάτικος χορός του Συλλόγου Γυναικών.
- Στις 11/3 άφιξη 162 Σύριων προσφύγων από τον Πειραιά.
- Με καρναβαλικές εκδηλώσεις γιορτάστηκαν οι Απόκριες στην Κόνιτσα και στην Πηγή.

Παρά το βροχερό καιρό ο Σύλλογος Πηγής γιόρτασε με επιτυχία προσφέροντας ποτά και μεζέδες στους πολλούς επισκέπτες.

Το Συμβούλιο και όλοι οι χωριανοί έκαναν ό,τι μπορούσαν και το αποτέλεσμα επιβράβευσε τους κόπους τους.

• Το βράδυ της Αποκριάς άναψε στα Πλατανάκια ο καθιερωμένος "Φανός" και την Καθαροδευτέρα στην ίδια θέση υποδέχτηκε τον κόσμο η λαγάνα και η φασολάδα.

• Η 25η Μαρτίου, γιορτάστηκε με τις ομιλίες στα Σχολεία την παραμονή. Σημαιοστολισμό σ' όλη την πόλη και ανήμερα λειτουργία και Δοξολογία στο Ναό του Αγίου Κοσμά.

Στις 11 π.μ. έγινε επιμνημόσυνη δέηση στο μνημείο (έξω από το Δημαρχείο) και κατάθεση στεφάνων από Αρχές και Συλλόγους.

Κατόπιν, στην αίθουσα τελετών του Δημαρχείου εκφωνήθηκε ο πανηγυρικός της μέρας από τη φιλόλογο του Γυμνασίου Βασιλική Βλάχου με θέμα: «25η Μαρτίου-Ημέρα Μνήμης και Αυτοσυνειδησίας».

Ακολούθησε η παρέλαση των μαθητών όλων των Σχολείων και τμήματος Στρατού μπροστά στην εξέδρα όπου βρίσκονταν ο Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ανδρέας, ο Δήμαρχος και οι Δημ. Σύμβουλοι και ο βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ κ. Γιάννης Καραγιάννης, που ως εκπρόσωπος του Κοινοβουλίου είχε κατέθεσε πρωτότερα και στεφάνι στο Μνημείο.

Μετά την παρέλαση ακολούθησε δεξίωση των Αρχών στη Λέσχη Αξ/κών και οι εκδηλώσεις έληξαν με χορούς από τους μαθητές και μαθήτριες όλων των Σχολείων στην κεντρική πλατεία.

Ευτυχώς όλα έγιναν με καλό καιρό παρά τις κακές διαθέσεις του την παραμονή.

Εκδήλωση

Στις 6.30 μ.μ. (της 25ης Μαρτίου) οι μαθητές και μαθήτριες Γυμνασίου-Λυκείου παρουσίασαν στην αίθουσα του Σχολείου μια πολύ όμορφη εκδήλωση με θεατρικό έργο που αναφερόταν στους Σουλιώτες, την πολιορκία του Μεσολογγίου και το θάνατο του Μάρκου Μπότσαρη.

Το έργο με σύντομες αφηγήσεις για τα ιστορικά γεγονότα και τραγούδια από

Φωτ. Π. Τσιγκούλης

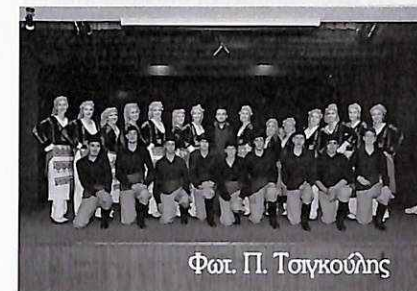
τη σχολική χορωδία, ανάμεσα, κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον του ακροατηρίου ως το τέλος. Η εκδήλωση έληξε με τους παραδοσιακούς χορούς από τα χορευτικά Γυμνασίου-Λυκείου αφήνοντας τις καλύτερες εντυπώσεις στους παρευρισκόμενους, όπως φάνηκε από τα παρατεταμένα χειροκροτήματα.

Φωτ. Π. Τσιγκούλης

Με το κλείσιμο η Διευθύντρια του Γυμνασίου κ. Ροδούλα Γκίκα ευχαρίστησε Αρχές, Καθηγητές και μαθητές για την επιτυχία της εκδήλωσης. Στο ίδιο πνεύμα απηύθυνε σύντομο χαιρετισμό ο Δήμαρχος και με τις παρααινέσεις του σεβασμιότατου προς τους μαθητές έληξε η εκδήλωση. Κι εμείς από

την πλευρά μας συγχαίρουμε καθηγητές και μαθητές που μας χάρισαν δυο ώρες πατριωτική κατάνυξη.

Φωτ. Π. Τσιγκούλης

• Εβδομάδα καθαριότητας πραγματοποιήθηκε από το Δήμο Κόνιτσας 11-18/4 με συμμετοχή του Ιδρύματος «Νόστος», Συλλόγων και εθελοντών πολιτών.

• Η Υπουργός κ. Φωτίου, μετά τα Γιάννινα, επισκέφτηκε και την Κόνιτσα όπου συναντήθηκε με το Δήμαρχο και το Δημ. Συμβούλιο, καθώς και το Ίδρυμα όπου φιλοξενούνται οι πρόσφυγες από τη Συρία.

• Από την Κοινωφελή επιχείρηση του Δήμου, στα πλαίσια εφαρμογής του προγράμματος (Ε.Β.Υ.Σ.) διατέθηκαν ποσότητες νωπού κοτόπουλου.

• Στις 17/4 έγιναν τα εγκαίνια του Κέντρου Πληροφόρησης Κόνιτσας σε κτήριο απέναντι από το Δημαρχείο.

Το Κέντρο θα ενημερώνει τους επισκέπτες προφορικά και με έντυπο υλικό διευκολύνοντάς τους στην εδώ παραμονή τους.

Με βροχές, χιόνια στα βουνά, πώση της θερμοκρασίας στην τελευταία εβδο-

μάδα του Απρίλη έφυγε κι αυτός ο μήνας. Παρόλα αυτά η κίνηση στην Κόνιτσα ήταν αρκετή εν όψει του ερχομού του Πάσχα.

Τις τελευταίες μέρες στα καταστήματα τροφίμων, σε κρεοπωλεία, φούρνους κ.ά. γινόταν συνωστισμός και τα ξενοδοχεία γέμισαν από επισκέπτες που ήρθαν να κάνουν Πάσχα στην Κόνιτσα και στα χωριά μας.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

• Στις 4/4/2016 ο Μιχάλης Μπάρμπας και η Χρυσανγή Κ. Γαζώνα απόκτησαν το τρίτο παιδί τους -αγόρι- στην Κόνιτσα.

Απεβίωσαν:

Στις 2/3/16 ο Αλέξανδρος Μακρυγιάννης, ετών 94, στην Αγ. Παρασκευή.

• Στις 2/3 ο Γεώργιος Φατές, ετών 50, στην Κόνιτσα.

• Στις 5/3 η Ευτυχία Σδούκου, ετών 99, στο Κεφαλοχώρι.

• Στις 9/3 η Βασιλική Αραμπατζή, ετών 88, στην Κόνιτσα.

• Στις 20/3 ο Σωτήριος Καλλίνης, ετών 95, στην Πυρσόγιαννη.

• Στις 25/3 η Ευθαλία Κιάκου, ετών 97, στο Μοναστήρι.

• Στις 12/4 η Μάρθα Καραγεώργου, ετών 88, στην Κόνιτσα.

• Στις 8/4 ο Ιωάννης Τζίμος, ετών 99, στη Δροσοπηγή.

• Στις 12/4 η Αντωνίτσα Χρήστου, ετών 56, στην Κόνιτσα.

• Στις 16/4 η Δημητρούλα Κεφάλια, ετών 87, στην Πηγή.

• Στις 21/4 κηδεύτηκε στην Κόνιτσα η Μαρία Παντελή, 60 ετών, η οποία απεβίωσε στην Ολλανδία.

• Στις 25/4 η Πολυξένη Κρέτση, ετών 92, στην Εξοχή.

• Στις 21/4 ο Κων/νος Τσιάτσιος, ετών 78, στην Αγ. Παρασκευή.

• Στις 21/4 η Ελένη Εξάρχου, ετών 91, στην Κόνιτσα.

• Στις 23/4 η Ευτυχία Δρακάτου, ετών 93, στην Κόνιτσα.

• Στις 25/4 η Δέσποινα Μπέτziu, ετών 98, στην Κλειδωνιά.

• Στις 27/4 η Αμαλία Λάκκα, ετών 86, στο Μάζι.

ΜΝΗΜΕΣ

Στη μνήμη του Βασίλη Πήλια που απεβίωσε στις 12/2, η οικογένειά του προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» το ποσό των 50 ευρώ.

Αυτοί που έφυγαν

† Ουρανία Λωλίδη το γένος Κατσίκη

Μέσα στις τόσες αντίξοες συνθήκες ερωτεύτηκε με τον Βασίλη Λωλίδη και κλέφθηκαν. Δημιούργησαν την δική τους οικογένεια με τον Δημήτρη, το Νίκο, το Βαγ-

γελάκη που δυστυχώς έχασαν σαν μωρό και τα δίδυμα Παναγιώτη και Μαρία.

Κατόρθωσαν με πολύ κόπο να φτιάξουν την περιουσία τους χωρίς να λογαριάζουν την κούραση και το ότι θα έπρεπε να είναι μακριά ο ένας από τον άλλο, καθώς ο παππούς έφυγε για να εργαστεί στη Γερμανία.

Τι μπορώ να γράψω για εκείνη; Πώς να σας πείσω για το πόσο διαφορετική ήταν η δική μου η γιαγιά. Γυρίζω πίσω στα παιδικά μας χρόνια. Τ' αμέτρητα παραμύθια που μου έλεγε για τ' αποκοιμηθώ, τις βόλτες στα χωράφια με τις κασίδες μας και το γάλα τους που μου σούρωνες τρεις φορές για να το πιάω γιατί είχε πέτσα, τις βόλτες με το DATSUN του παππού και το μαντήλι σου στα μαλλιά μου για να μην κρυώσω όταν πηγαίναμε στον Άγιο Νικάνορα και συ να φωνάζεις στον παππού:

“τρέχεις, τρέχεις Βασίλη, το καταλα-

βαίνω εγώ!”. Οι υπέροχες πίτες, το γλυκό κολοκύθα, τα μοσχοβολιστά ρούχα, τις καλημέρες που άφηνες στον τηλεφωνητή του κινητού μου, όταν δεν μ' έβρισκες ... τόσες και άλλες τόσες υπέροχες αναμνήσεις και συμβουλές, έχουν γεμίσει τα παιδικά μου χρόνια, αλλά το πιο σημαντικό είναι που μ' έμαθες να μην τα παρατάω και να κοιτάω μπροστά ξέροντας πως πάντα θά'σαι δίπλα μου να με στηρίζεις ακόμη και όταν έκανα αταξίες και με προσάτευες απ' τους γονείς μου... όχι ότι κι εσύ δεν με τιμωρούσες, αλλά δεν άντεχες να με μαλώνει άλλος!

Σ' αγαπώ!

και χαίρομαι που τώρα βλέπεις... και συγχώρα με που έκλαψα καθώς σου έγγραφα όλα αυτά... έστω, κι αν δεν μας είδε κανείς!

Είχα δύο καλές γιαγιές ... την Αικατερίνη Μπιμπίκα, που έχω και τ' όνομά της, πολύ κουρασμένες από τη ζωή αλλά με μεγάλη ψυχή... Η γιαγιά Ουρανία έφυγε από τη ζωή στα 88 της χρόνια αφήνοντας δέκα εγγόνια και 4 δισέγγονα.

Έφυγε στις 13 Φεβρουαρίου 2015, ημέρα Παρασκευή, ήρεμη με το χαμόγελο αντικρύζοντάς μας όλους και με μία μεγάλη ευχή για όλους μας.

Δυστυχώς, όμως η μοίρα ξαναχτύπησε την πόρτα μας στις 13 Ιανουαρίου 2016 όπου έφυγε από τη ζωή το τέταρτο παιδί της ο Παναγιώτης Λωλίδης

σε ηλικία 55 ετών. Άφησε στις καρδιές μας ένα κενό και μια θλίψη στα μάτια μας αλλά περισσότερο απ' όλους άφησε απαρηγόρητο τον παππού μας, που σε τόσο σύντομο διάστημα έχασε δύο αγαπημένα του πρόσωπα.

Παππού μου κουράγιο, ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει... Δεν θα τους ξεχάσουμε ποτέ.

Ευχαριστούμε συγγενείς, γνωστούς και άγνωστους που βρέθηκαν κοντά μας αυτές τις δύσκολες στιγμές.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΙΜΠΙΚΑ ΧΑΛΚΙΔΑ

Η οικογένειά τους στη μνήμη τους προσφέρει το ποσό των 50 ευρώ στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ».

† Η Φανή Καραγιάννη

Η Φανή Καραγιάννη ήτο μοναχοπαιδί της Μαρίας και του Γεωργίου Γούλα. Γεννήθηκε το 1926. Ο πατέρας της μαζί με άλλα παλληκάρια του Διστράτου έλαβε

μέρος στη Μικρασιατική εκστρατεία για την απελευθέρωση της Ιωνίας από τον Τούρκο Δυνάστη και όχι μόνο.

Ατελείωτες οι αφηγήσεις του προς τους ξένους επισκέπτες που κατέγραφαν τα λεγόμενά του τόσο για τον ηρωισμό όσο και για τις κακουχίες των Ελλήνων στο Δορύλαιο (Εσκή Σεχήρ), στο Ακροϊ-

νόν (Αφιόν Καρα Χισάρ), στη Σμύρνη.

Η μητέρα μου απέκτησε τέσσερα παιδιά μετά από γάμο το 1944 με τον Ευάγγελο Καραγιάννη : Την Αγορίτσα, τον γράφοντα Γεώργιο, την Μαρία και την Γιαννούλα.

Κατά τα μαύρα χρόνια του αδελφοκτόνου πολέμου μαζί με άλλες γυναίκες του χωριού οδηγήθηκαν από άνδρες της Εθνικής αντίστασης στα βουνά της Πίνδου για βοηθητικές υπηρεσίες (μαγείρεμα, περιποίηση τραυματιών, κατασκευή ορυγμάτων κ.τ.λ).

Κατά τη διάρκεια νυκτερινού βομβαρδισμού από αέρος και εδάφους στη θέση Προφήτης Ηλίας Φούρκας και ενώ κοιμότανε στο υπαιθρο, γλίσωσε ως εκ θαύματος, από βλήμα που εξεράγει σε απόσταση αναπνοής από το πρόσωπό της. Η φίλη και συναγωνίστριά της Ζωΐτσα Πίσπα που κοιμότανε δίπλα της και ήταν σκεπασμένη με την ίδια κουβέρτα της μητέρας μου τραυματίστηκε θανάσιμα αφήνοντας ορφανά τα μικρά της αγγελούδια.

Το 1980 δώρισε στην Κοινότητα Διστράτου το μερίδιο οικοπέδου της στη θέση «ΜΙΧΑ», όπου κατασκευάστηκε και λειτουργεί Νεροτριβή και Μαντάνι.

Τα τελευταία χρόνια η κατάσταση της υγείας της είχε κλονισθεί και την ιδιαίτερη φροντίδα της επωμίσθηκε η μικρότερη αδελφή μου Γιαννούλα την οποία ευχαριστώ από καρδιάς, καθώς επίσης και τον σύζυγό της Καρατζήμα Αθανάσιο.

Η ίδια βλέποντας την κατάστασή της να χειροτερεύει έλεγε συχνά: «Χίμου τρ ν τσιούμ» «Είμαι για την Τσιούμα».

Η πρώτη ερώτησή της προς ε, έ οσά-

κис επικοινωνούσα μαζί της: «Πότε θα έρθεις; Πότε κατά εδώ;»

Στις 2/2/16 έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 90 ετών. Τα εγγόνια της Δημήτρης και Βαγγελής μιμούμενοι τους αδελφούς Κλέοβιν και Βίτωνα την οδήγησαν στην τελευταία της κατοικία στην Τσιούμα - στο κοιμητήριο του χωριού - που κι αυτός ο χώρος κατά το 50% είναι δωρεά του συζύγου της και πατέρα μου προς την κοινότητα Διστράτου.

Μάνα θα σε θυμόμαστε πάντα. Για τα παιδιά σου δεν πέθανες αφού οι άνθρωποι πεθαίνουν μόνο όταν τους ξεχνάμε.

Δεν κλαίω που μας έφυγες, μητέρα, και που, σα θα γυρίσω, πια δε θα 'σαι να μ' ευχηθείς: γραφτό είναι μίαν ημέρα όλοι να πάμε εκεί που εσύ κοιμάσαι' μα κλαίω που δε βρέθηκα σιμά σου, προτού να παραδώσεις την ψυχή σου, για να ιδείς - και να γλύκαινε η καρδιά σου απάνω σου σκυμμένο το παιδί σου' κι ακόμα γιατί όλη την αγάπη που ένιωθα στα σπλάχνα μου για σένα αργώντας να γυρίσω ποτέ στα ξένα δεν πρόφτασα, μητέρα, να σ' τη δείξω' κι έτσι σαν τύψη η σκέψη με βαραίνει, πως άφησες τον κόσμο πικραμένη.

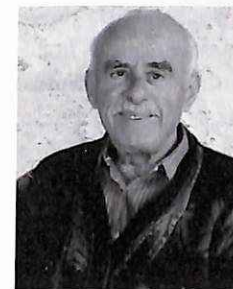
(Κώστας Ουράνης)

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

* Στη μνήμη της, τα παιδιά της προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

† Στον ψάλλη που έφυγε...

Πέθανε στην Αθήνα και τάφηκε στην Καστάνια-νη στις 20/2/2016 ο Βασίλης Κεκαγιάς, ψάλλης για πολλά χρόνια του χωριού. Λόγω προσωρινής δια-

κοπής της ακατά-

παυσης βροχής θεωρήθηκε καλό να μην εκφωνηθεί ο παρακάτω αποχαιρετιστήριος λόγος.

Χαίρε σκληρέ, χαίρε πικρέ, χαίρε καταραμένη. Μας άρπαξες τον ψάλλη μας μας πήρες τον Βασίλη.

Αλησμόνντε Βασίλη,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα 10 του Φλεβάρη όλοι εδώ: συγγενείς, γνωστοί και φίλοι για να σε αποχαιρετήσουμε και να σε κατευοδώσουμε στην τελευταία σου κατοικία, στο νεκροταφείο του Αγίου Χαραλάμπου, τι σύμπτωση, σήμερα που γιορτάζουμε και τη μνήμη του.

Το ξαφνικό και αναπάντεχο άγγελμα, χθες, του θανάτου σου σκόρπισε σε όλους μας πόνο και θλίψη και σε μένα έλαχε ο κλήρος να σε αποχαιρετήσω εκ μέρους της εκκλησιαστικής επιτροπής και όλων μας και να πω λίγα λόγια για τη ζωή και την προσφορά σου στην εκκλησία και στην Τοπική Κοινωνία της Καστάνιανης.

Ο αείμνηστος Βασίλης γεννήθηκε το 1931 στην Καστάνια-νη, στο Δημοτικό Σχολείο της οποίας πήρε τα πρώτα εγκύ-

κλιν μαθήματα και όπου στα σοκάκια και τις αλάνες έπαιξε τα πρώτα παιδικά παιχνίδια.

Εξαιτίας του Βου παγκόσμιου πολέμου και στη συνέχεια του αδελφοκτόνου εμφύλιου δεν μπόρεσε να συνεχίσει τις σπουδές του στο Γυμνάσιο.

Παντρεύτηκε την αξιολάμπη σύζυγό του Ισμήνη και απέκτησε δύο εξαίρετα παιδιά: την Αγαθή και το Σωτήρη και τρία εγγόνια: Το Σπύρο, την Παρασκευή και την Ισμήνη που όλοι τώρα πονούν και κλαίνε για τον αναπάντεχο χαμό του.

Και στο φυσικό χωρισμό και εγώ δεν μπορώ να βρω λόγια ικανά για να τους παρηγορήσω και να τους απαλύνω τον πόνο.

Αναγκάστηκε γι' αυτό να ριχτεί γρήγορα στη βιοπάλη και να ασχοληθεί με διάφορες γεωργικές, κτηνοτροφικές και μελισσοκομικές εργασίες. Παράλληλα αγόραζε και πουλούσε διάφορα προϊόντα: Κρασί, τσίπουρο, μήλα, μέλι, ψάρια κλπ. στα γύρω χωριά της περιοχής. Αλλά και ως μέλος του Δασικού Συνεταιρισμού Καστανιανής έκοβε ξύλα στο Κοινοτικό και Δημόσιο δάσος του χωριού.

Εκτός από την προσφορά του στην οικογένειά του, μεγάλη ήταν και η προσφορά του στην τοπική κοινωνία.

Ψάλτης τις Κυριακές, γιορτές κ.λ.π. θρησκευτικές εκδηλώσεις για πολλά χρόνια αλλά και μέλος του Κοινοτικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Συμβουλίου του πολιτιστικού προοδευτικού Συλλόγου ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ πρόσφερε πολλές και ανεκτίμητες υπηρεσίες στα κοινά.

Λόγω της παρατηρουμένης αργότερα αστυφιλίας, οικονομικών και άλλων λό-

γων αναγκάστηκε κι αυτός, όπως και πολλοί συγχωριανοί μας, να φύγει για την Αθήνα όπου με τη γυναίκα του Ισμήνη δούλεψε σκληρά για να μεγαλώσει και να μορφώσει τα παιδιά και τα εγγόνια του.

Όμως τα καλοκαίρια, Χριστούγεννα και Πάσχα συνέχιζε να έρχεται συνήθως στο χωριό και να ψάλλει στην εκκλησία και με τη σιγανή και γαλήνια ψαλμωδιά του μας οδηγούσε καλύτερα προς τα ουράνια και τα θεία. Ειδικότερα τον θυμόμαστε στο εξωκλήσι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα του οποίου ήταν και επίτροπος.

Ήταν πραγματικά ένας καλός οικογενειάρχης, ένας γνήσιος Καστανιανίτης, ένας καλός χριστιανός και άνθρωπος.

Αείμνηστε Βασίλη.

Σε λίγο θα σε συνοδεύσουμε στην τελευταία σου κατοικία στο νεκροταφείο του Αγίου Χαράλαμπου. Θα μας λείψεις πολύ. Όμως εμείς θα σε θυμόμαστε και θα μιλάμε πάντοτε για σένα. Και άνθρωποι τους οποίους θυμόμαστε και μιλάμε πάντοτε γι' αυτούς είναι σαν να μην έφυγαν από κοντά μας και σαν να ζουν ανάμεσά μας.

Ας είναι ελαφρύ το κόμμα της Καστανιανικής γης που σε λίγο θα σε σκεπάσει και δροσερό και μυρωμένο το αεράκι που θα φυσά από την Ανάληψη, τη Γύρφτισσα, τη Μπουλιάνα, τον Προφήτη Ηλία, την Αγία Τριάδα, την Αγία Παρασκευή, την Πανωγιπούλα και τέλος από τη Μεταμόρφωση του Σωτήρα όπου η ψυχή σου θα μας συνοδεύει όταν θα βρισκόμαστε εκεί.

Αιωνία σου η μνήμη αξιομακάριστε και αείμνηστε Βασίλη

Καστανιανη 10-2-2016
ΚΩΝ/ΝΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Σ.Σ. Στη μνήμη του κατατίθεται ποσό 50,00 ευρώ για το περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" από την εκκλησιαστική Επιτροπή.

† Παγούνης Ιωάννης

Στις 17/3/2016 έφυγε για πάντα από κοντά μας σε ηλικία 79 ετών ο αγαπημένος μου φίλος ο οδοντοτεχνίτης γιος του Δημητρίου από την Ζέρμα/Πλαγιά.

Με την παρου-

σία πλήθους από την Καστοριά και Πλαγιά ετάφη στο νεκροταφείο Καστοριάς-Μανιάκι στην εκκλησία Αγίας Παρασκευής.

Τον αποχαιρετήσαμε με συγκινητικούς λόγους διότι ήμασταν εγώ και οι συγγενείς του, περίπου 60 χρόνια φίλοι, σαν αδέρφια.

Με τον Γιάννη ήμασταν μαζί πάρα πολλά χρόνια στην Πολωνία και το 1975 επιστρέψαμε στην Ελλάδα. Μαζί στον καιρό του εμφύλιου πολέμου από το 1948 με το «Παιδομάζωμα» Αλβανία, Ρουμανία και στο τέλος στην όμορφη Πολωνία. Αποφοίτησε στο LUTL το ειδικό σχολείο Οδοντιατρικής.

Γεννήθηκε στη Ζέρμα (Πλαγιά) το 1936.

Όταν γύρισε στην Ελλάδα το 1975 πήγε στην Καστοριά -στο Μανιάκι κοντά στους γονείς του και τον αδερφό του Από-

στολο. Έκανε ένα σπίτι και η κόρη του Κατερίνα παντρεύτηκε στο Βόλο με τον Δημήτρη και έχουν δυο παιδιά, αγόρια.

Η Ζέρμα μέχρι και τον εμφύλιο, συγκριτικά με τα γύρω χωριά της Κόνιτσας υπολογίζονταν ως ψωμοχώρι. Σήμερα οι περισσότεροι μόνιμοι κάτοικοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία.

Αιωνία να είναι η μνήμη σου αγαπητέ και αξέχαστε φίλε μου Γιάννη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΖΙΩΓΑΣ
Διπλ. Μπκ/γός - Μπκ/κός

† Στη μνήμη του αδικοχαμένου Παπα-Χρήστου Ζούκη

Μια από τις σοφές λαϊκές παροιμίες λέει ότι «η ομόνοια χτίζει σπίτια και η διχόνοια τα γκρεμίζει» και το 'χει φαίνεται η μοίρα του Έλληνα να την επαληθεύει κάθε φορά και με φρικαλεώτερο τρόπο. Από τη διαμάχη του Αγαμέμνονα με τον Αχιλλέα, ως τον αδελφοκτόνο πολυετή Πελοποννησιακό Πόλεμο, τη δικόνοια των διαδόχων του Μέγα Αλεξάνδρου, των αγωνιστών του '21, τη Μικρασιατική καταστροφή και τον πιο πρόσφατο πενταετή εμφύλιο του 1944-'49 δοκιμάστηκε η επιβίωση του Έθνους με φρικτό τρόπο και κόστος όχι μόνο τεράστιες υλικές ζημιές αλλά και άπειρα θύματα, τις περισσότερες φορές παιδιά, γυναίκες, ανήμπορους, ηλικιωμένους, κληρικούς και κάθε τάξης και κατηγορίας άτομο στο βωμό της ματαιότητας αυτού του κόσμου.

Ειδικά η τελευταία «εθνική δοκιμασία» στοίχισε τη ζωή σε 80.000 περίπου συ-

νανθρώπους μας με άγνωστο αριθμό τραυματιών και όσων έφυγαν σε άλλες χώρες μαζί με αθώα παιδιά και πράξεις ανείπωτης φρίκης αλλά και καταστροφές που έφεραν πίσω το λαό μας δεκαετίες, χώρια τις συνέπειες από τις ιδεολογικές διαφορές που δηλητηριάζουν τις μεταξύ μας σχέσεις αλλά και το ακόμα πιο τραγικό, το άνοιγμα δρόμων προς τα εσωτερικά άλλων χωρών, συνέπειες που θα μας ταλανίζουν άγνωστο για πόσο ακόμη.

Ένα από τα άπειρα θύματα της επάρατης Εθνικής μας νόσου, της δικιόνοιας, υπήρξε και ο παππούς μου, αιωνία του η μνήμη, π. Χρήστος Ζούκης. Γεννήθηκε το 1897 στην Οξιά Κόνιτσας από ευσεβείς γονείς, τον Απόστολο και την Ελένη (έχει να κάνει και απ' αυτήν το όνομά μου). Με στερήσεις τελείωσε το Δημοτικό και πολύ νέος παντρεύτηκε την Αγλαΐα Βενέτη και απέκτησε οχτώ παιδιά, έμαθε δε την τέχνη του ξυλουργού κοντά στον πεθερό του. Στη Μικρά Ασία υπηρέτησε ως νοσοκόμος. Ιερεύς χειροτονήθηκε το 1930 από τον Μητροπολίτη Ιωάννη. Αγάπησε και αγαπήθηκε από τους ενορίτες του όπου και αν διακόνησε. Στον πόλεμο έγινε προστάτης και παρηγορητής των οικογενειών των στρατευμένων και στην Κατοχή ο βοηθός και συμπαραστάτης τους. Όταν μετά την Κατοχή ο τόπος βυθίστηκε στον φρικτό εμφύλιο ο π. Χρήστος Ζούκης πολιτεύτηκε με σύνεση, ψυχραιμία και καρτερικότητα. Ενώ μπορούσε να φύγει σε πιο ασφαλή μέρη παρέ-

μεινε στον τόπο του γιατί θεωρούσε την αποστολή του να παραμείνει εκεί θυσιάζοντας και την ζωή του για τα πνευματικά του τέκνα και όχι να τα εγκαταλείψει για να τη σώσει. Η αναγκαστική μετακίνηση που ακολούθησε όλων των κατοίκων της Οξιάς στην Πυρσόγιαννη -για πιο ασφαλεία- ανέδειξε τον ήρωα π. Χρήστο όταν αφού τις 4 Απριλίου 1949 αντάρτες μπήκαν στην Πυρσόγιαννη και ντόπιοι και φιλοξενούμενοι ρίχθηκαν στη φυγή για την Κόνιτσα, κακή τη τύχη έπεσαν σε ναρκοπέδιο και αυτό που έγινε δεν περιγράφεται. Ο ιερέας όμως γλύτωσε μαζί και με κάποιους ακόμη που και απ' αυτούς τους περισσότερους κατάπιε ο παγωμένος Σαρντάπορος.

Αλλά ο π. Χρήστος και πάλι επέζησε. Μουσκεμένος, ξυλιασμένος, εξαντλημένος βγήκε στην απέναντι όχθη όπου ω! εμφύλιε, το μεγαλείο σου, η μάλλον η καταισχύνη σου. Φονική σφαίρα από όπλο εμφυλιοπολεμικό τον έριξε νεκρό και για οκτώ ημέρες το σώμα του έμεινε άταφο ως που ευλαβικά χέρια τον βρήκαν και τον απέδωσαν στη μάνα γη ψιθυρίζοντας «Γη ει και εις γην απελεύσει».

Αιωνία σου η μνήμη αξέχαστε
παππού Χρήστο.

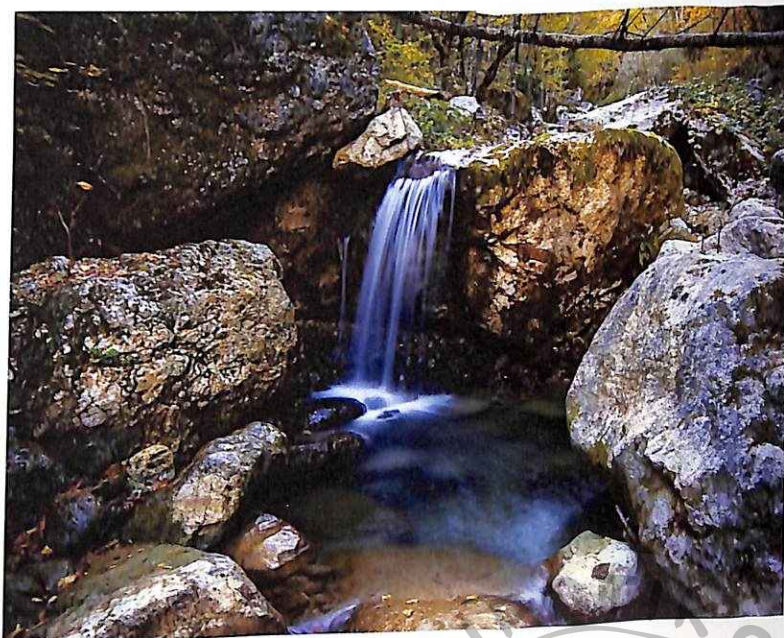
Με αφοσίωση η εγγονή σου
Ελένη Ζούκη -Λαζογιάννη

Υ.Γ. Στη μνήμη του προσφέρω 20 ευρώ
στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ.

Συνδρομές

€	Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15
45	Μπιμπικά Μαρία Χαλκίδα	15
50	Νάτσης Βασ. Πρέβεζα	60
45	Αρβανίτης Αθαν. Άργος	15
60	Πίσπας Θεοδ. Βέροια	30
15	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	20
15	Γαϊτανίδου Σοφία Θήβα	20
15	Μουλαΐδης Θωμάς Κόνιτσα	45
20	Νούτσος Γεωργ. Κόνιτσα	50
50	Γκούμας Κων/νος	15
30	Πορφυρίου Παναγιώτα Κόνιτσα	30
15	Γκίκα Χάιδω Κόνιτσα	15
30	Γκίκα Ροδούλα Κόνιτσα	15
50	Τζιάλλας Ανδρέας Κόνιτσα	30
50	Ευαγγελίδης Ευ. Κόνιτσα	15
30	Μπάρμπας Παν. Κόνιτσα	15
150	Νικολόπουλος Γεωργ. Κόνιτσα	50
50	Καραγιάννη Ελένη Κόνιτσα	50
20	Μαλάμης Σωτ. Κόνιτσα	15
15	Δάγκος Αθαν. Κόνιτσα	20
30	Ρούση Φανή Κόνιτσα	60
20	Καρανάσιου Αθηνά Κόνιτσα	15
15	Μπακόλας Σωτ. Κόνιτσα	45
15	Καπάιος Ιωαν. Κόνιτσα	15
50	Τσούκα Φρόσω Κόνιτσα	15
20	Λώλος Ανδρέας Κόνιτσα	15
20	Ζαχαράκη Ευανθία Κόνιτσα	15
20	Μπλιθικιώτη π. Κων. Λαγκάδα	20
20	Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	20
45	Σαμαράς Βασ. Αγ. Παρασκευή	50
30	Παπαδημητρίου Ιωαν. Πλαγιά	15
15	Τσίτσος Σωτ. Πληκάπ	20
30	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	15
15	Μπόμπολα Έλλη Ελεύθερο	15
30	Γούρης Στεφ. Ελεύθερο	50
15	Ντάφλος Χρ. Αετόπετρα	45
20	Κατσαμάνης Δημ. Δροσοπηγή	30
20	Ρούβαλη Ευαγγελία Παλαιοσέλλι	15
15	Πάντος Γεωργ. Ελεύθερο	20
15	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	15
15	Περώνης Ιωαν. Πυρσόγιαννη	20
15	Λήδα Σωτηρία	

"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ
ΜΕΛΕΤΩΝ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ 4
454 44 ΓΙΑΝΝΙΝΑ

Ο Γράβος πριν τη Μονή Στομίου.

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐ Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐ Adresse insuffisante
Αποράδεκτο	☐ Refusé
Απεβίωσε	☐ Décédé
Συνωνυμία	☐ Synonymie
Δ/ναν δυσ- νόηστη	☐ Adresse illisible
Αζήτητο	☐ Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐ Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΑΡΗΡΗΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Τεχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

